

KIRIKKALEM

Altı Aylık Dergi

Sayı: 11

Haziran-Aralık 2018

Yayın Türü: Edebiyat Dergisi

Sahibi

Prof. Dr. Ekrem YILDIZ

Kırıkkale Üniversitesi Rektörü

Genel Danışman

İsmail Altan AKGÜN

Kırıkkale Üniversitesi Genel Sekreteri

Genel Yayın Yönetmeni

Doç. Dr. Oğuz ÖCAL

Yayın Danışmanları

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

Prof. Dr. Ahmet DOĞAN

Dr. Öğretim Üyesi Gülten BULDUKER

Arş. Gör. Havva Özer HAFÇI

Yayın Kurulu

Betül YILDIZ, Volkan ŞENGEL

İzzet KOYUNCU, Elif ŞAHİN, Gül CESUR

Adres

ogzocal@yahoo.com

kkudergi@gmail.com

Dergi yazılarının sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayın kurulu, gönderilen yazılar üzerinde gerektiğinde değişiklikler yapabilir.

TAKDİM

Sevgili KIRIKKALEM okurları,

Üniversitemizin kültür, sanat ve edebiyat faaliyetlerine, ufak da olsa bir katkı yapmak isteyen dergimizin bahar sayısı ile karşınızda olmaktan mutluluk duymaktayız.

Dergimizin bu sayısında, farklı bölümlerde okuyan, altmıştan fazla öğrencimizin eserlerine yer verdik. Giderek çoğalıyor oluşumuz ve şiir ile nesirde soluklanılan bir durak haline gelmiş olmamız, biz edebiyat okurları için sevindirici bir durumdur.

Dergimizin ilk sayfalarında sizi Cemal Şakar ile yaptığımız bir söyleşi karşılayacak. Söyleşiden sonra ise yaşamın getirdiği dalgalanmanın arasında boğulmamak için kendisini edebiyata vermiş insanların seçkin şiir, hikâye ve denemeleriyle karşılaşacaksınız.

Bir sonraki sayı için yazılarınızı bekliyor, iyi okumalar diliyoruz.

İÇİNDEKİLER

- CEMAL ŞAKAR İLE EDEBİYAT ÜZERİNE SÖYLEŞİ**/5-6
KAYNAŞTIRILMIŞ SEVGİ- Efe Sıddık TEKİNARSLAN/7-8
SUSUZLAR KÖYÜ- Haşim ÇAKIR/9-10
ACIMASIZLIK- Esmanur KAPLAN/10
YOL AYRIMI- Rahime Sümeyra YETER/11
EGOLARIN ESİRİ-Âdem GÖNAN/11
İNSANLAR SEÇİMLERİNE GÖRE YAŞAR-Aişe TOPBAŞ/12
BOĞUK BİR İNİLTİ-Esra YAŞKAN/12
KADIN DOĞMAK KADIN OLMAK-Zeynep ALAGEYİK/13
KİMSESİZ NAĞMELER-Dönüş ÇİÇEK/14
ÂŞIK OLMAK İSTİYORUM-Ali Osman ÖZCAN/15
BİR BAŞKA GÜZEL-Emre Can GAMSIZ/15
İSLİ ŞİİRLER-Volkan ŞENGEL/16-17
RÜZGÂR-Cansu BÜKE/17
NESNELEŞEN ARZU-Ulaş KESKİN/18-19
PARILTILI KARANLIK-Büşra DEMİR/20
SON ŞARKI-Ayşegül KARALÍ/20
TARİH TEKERRÜDEN Mİ İBARET?-Neslihan GÜNEŞ/21
ADIMLARIM-Fahrettin HORASAN/22
BÜYÜYEVİM DİYE BEKLEYEREK-Mert ÖZDEN/23
VİCDAN NEREDE-Orhan ÇAVDAR/24
YALNIZLIK DA YALNIZ DEĞİLDİR-Hilal ÖZHAN/24
DÜĞÜM-Şeyma KALAYCI/25
DEĞER-İrem AKDOĞAN/25
ZEYNEP SATI YALÇIN İLE EDEBİYATA DAİR SÖYLEŞİ-Meltem BAŞARAN/26-28
AKIMLARI ETKİLEYEN KADIN: TOMRIS UYAR-Tuğçe KARACA/29-30
BİZİ BİZ YAPAN FARKLILIKLARIMIZDIR-Orhan ÇAVDAR/31
AKŞAMÜSTÜ-Melike KAYA/32
KARADENİZ-Aysima DEMİRCAN/33
ÖYLE BİR GÖNÜL Kİ-Kerziban DİNGİL/33
İNCİR AĞACI-Ebrar TERZİ/33
EN ASLİ OLANAĞIMIZ: ZAMAN-Şeyma ARGİN/34-35
HAHVANLARDAN İNSANLARA-SAPIENS-Merve ERKOÇ/36
İNSANI KISITLAYAN BİR DÜŞÜNCE-Pınar SEKMEN/36
MASMAVİ BİR HAYALDİ KURDUĞUM-Gülfidan YAZICI/37
ANNEME-Hacer VAROL/37
ÖLÜM KELEBEĞİ-Cihan GÖRGÜLÜ/38
YAPRAK-İrem AKDOĞAN/38
KÂĞIDIN HÜZNÜ-Rabia ŞİMŞEK/39
UMUT-Gülten BULDUKER/39
SUKÛT-Cansu BÜKE/40
VUSLAT-M. İsmail VAROL/40
YÜZLEŞMEK-Özlem ÖZGÜN/41
ZAMANIN FÂİL-İ MEÇHÛLÜ-Betül YILDIZ/41
YAZMAK-Gökhan UÇA/42
KAYBETTİKLERİMİZ-Eda ŞAHİNER/42
JÛBİLE-Filiz BULUT/43
SES VER-Esra KELLEÇİ/44

İZMİR'DE AŞK-Aslıhan GİRĞİN/44
UMUT-Esra KELLEÇİ/45
ÖZGÜR DÜNYA'NIN DÜŞÜNCE KÖLELERİ-Hasan AKBUNAR/45
SALLAN YUVARLAN-Yağmur GÜLERER/46
SİNEMANIN KUVVETİ-Serra ASLANTAŞ/47
YALNIZLIĞA MEKTUP-Rümeysa GÜNGÖR/48
ÜTOPYA-Elif ŞAHİN/48
DEFN-İ AŞK-Yaşar GEDİK/49
KÂĞIDIN HÜZNÜ-Rabia ŞİMŞEK/49
KARA AYNA-Ali Rıza ÖZTÜRK/50
ŞİİR-İ BERCESTE-Muhammed Ali IŞIK/50
YAPRAK-İREM AKDOĞAN/51
GİTMEK İSTİYORUM UZAK DİYARLARA-Ayşegül MAZICI/51
OĞUZ ATAY: BİR BİLİM ADAMININ ROMANI-Esratur BORA/52
YERALTI KÜLTÜRÜ SANATLARI-Yiğit Yarkın/53
DİDEM MADAK-Zernişan ÇETİNTAŞ/54-55
KARANLIĞA BULANMIŞ GENÇLİK-Büşra KOÇ/56-59
HIRSIZ ALİ-Hacer DAĞLI/60-61
ŞİİRİ DÜZDE KUŞATMAK-BİR GÜLTEN AKIN POETİKASI-Havva Özer
HAFÇI/62-65
**EDEBİYATIN CESUR VE UNUTULMAZ KARAKTERİ DON KİŞOT/
ÜZERİNE**-Nurşah ÖZDEMİR/66-67

CEMAL ŞAKAR İLE EDEBİYAT ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Edebiyat ile tanışıklığınız ne zaman ve nasıl başladı? Sizi bu yolda yönlendiren birileri oldu mu?

Şu gün diye net bir tarih vermek mümkün değil ama ortaokul yıllarında okumaya başlamıştım. Lise yıllarım, daha farkında olarak okumalar yaptığım yıllar; ilk öykü denemelerim de o yıllarda başladı. Üniversiteye geldiğimde öykülerim dergilerde yayımlanmaya başlamıştı.

İlk zamanlar yönlendiren birileri olmadı. Her şeyi el yordamıyla hallediyordum. Tabii ki sonra bu yolda dostlarım oldu. Onların kıymetli önerilerine de hep açık oldum.

Edebiyatın onca türü varken neden hikâyede karar kıldınız ya da diğer edebi türleri denediniz mi? Hikâyede sizi cezbeden nedir?

Üzerinde uzun uzun düşünülmüş bir tercih değildi. Kendimi öykü yazarken buldum. Sebepsizce sevdim diyelim. Sonra birbirimize yakıştığımızı düşündüm ve şimdiye kadar el ele geldik.

Edebiyatın karın doyurmadığı hep söylenip durur. Sizce edebiyatın karın doyurması mı yoksa doyurmaması mı sanatçı üretkenliği açısından daha iyidir/anlamlıdır?

Bu konular üzerinden şaşmaz ölçütler çıkarmak mümkün değil. Herkes kendine özeldir. Biri için doğru olan diğeri için olmayabilir. Elbette yazdıklarımın karın doysun isterdim. Ama olmadı. Bazen de iyi ki kalemimle karın doyurmak zorunda değilim diyorum. Çünkü mecburiyetler yüzünden kim bilir neler yazardım.

Genelde sanatçı, özelde hikâyeci eser vermekle neyi murâd eder, bu bağlamda edebiyatın dünyayı değiştirme gücü var mıdır?

Herkes kendini ifade etmek derindedir. Kendimizi ifade etmezsek başkalarıyla ilişki kurabilmemiz mümkün değildir. Kendi ifade etmenin bin türlü yolu var, öykü de bunlardan birisi.

Edebiyat elbette dünyayı değiştirir. Çünkü insanı değiştirir.

Dünyanın gidişatı malum, başka bir dünya mümkün müdür? Cemal Şakar hikâyeleriyle insanlığa ne söyler, nasıl bir hayat vaat eder?

Neler söyleyebildiğim eserlerimde mevcut. Yayımlanmış eserler üzerine tekrar konuşmak bana lüzumsuz gelir. Başka bir dünyanın mümkün olduğuna inanmasak yaşamak eziyet olurdu. Umudu diri tutmak zorundayız. Allah'tan ümidini kesenin vay haline!

Ben hiçbir şey vaat etmiyorum. Sadece adaletsizlikleri, eşitsizlikleri, zulmü göstermeye çalışıyorum, hepsi bu.

Bizde edebiyat kuramı ile ilgili eser sayısı son derece sınırlı, olanlar da oldukça karmaşık bir anlatıma sahip. Siz son zamanlarda gayet anlaşılır bir dille edebiyat kuramı üzerine birçok çalışmaya imza attınız. Bu çalışmaların devamı gelecek mi? Bu çalışmalar nasıl bir boşluğu doldurmaktadır?

Allah akıl sağlığımı almadığı müddetçe yazmak istiyorum. İnşallah devamı gelir. Nasıl bir boşluğu doldurduğunu söylemek eleştirmenlere ve okuyucuya düşer.

İnsan için zaman sınırlı, kitaplar da sınırsız olduğuna göre okuyucu nasıl bir yol izlemeli ki bu sınırlı zamanını verimli okumalarla değerlendirmiş olsun?

Aslında herkes kendi kaderini yaşıyor. Mutlaka şöyle bir yol izlenmeli denemez. Klasikler başlangıç için her zaman güzel bir çıkış noktasıdır. Sonrasında edebiyatla ilgili olarak okurda bir damak zevki gelişir ve buna uygun kitaplara doğru yönelir diye düşünüyorum.

Yazarlık şüphesiz çok ciddi bir iş, yoğun ve devamlı bir emek istiyor. Bu çerçevede okuru nasıl değerlendirmek lazım? Kitap okuyan herkes “okur” mudur?

Her eylemin bir muradı vardır. İnsan bir şey yapmak, bir yere ulaşmak, bir sonuç almak için eylemde bulunur. Okumak da böyledir. İlla edebiyat ya da fikriyat okuması

yapmak gerekmiyor; fizik alanında düşünen biri fizik, biri kimya diğeri bilim tarihi okur ve bunların hepsi okumaya dâhildir. Önemli olan neyi murâd ettiğimiz, neyin peşinde ömrümüzü tükettiğimizdir.

Hayatında sanata, edebiyata yer açan insanla hayatında bunlara yer vermeyen insan arasında ne fark vardır?

Her insan diğerdinden farklıdır. Okumayı ulvileştirmenin bir anlamı yok. Önemli olan ‘iyi bir insan’ olmaktır. Okumak mutlaka insanı iyi birisi yapmıyor maalesef. Sanayide bir ustanın yanında da iyi insan olmak mümkündür. İnsanları değerlendirirken okuyor-okumuyor şeklinde değil de iyi-kötü şeklinde değerlendirmek bana daha doğru geliyor.

Hikâye hep romana kıyasla tarif edilmekte, burada bir hata görüyor musunuz? Sizce hikâyenin en yakın olduğu edebî tür hangisidir? Neden?

Hikâye neden bir diğere edebi formla tanımlanmaya çalışılıyor? Sorun burada. Şiiri ya da romanı niye başka bir edebi forma nispet etmiyoruz. Bunların üçü de bağımsız edebi formlardır, birbirlerine göre imkânları ve imkânsızlıkları vardır ve her üç türde de güzel eserler verilebilir.

Sanatçı olaylara, olgulara ve kişilere nasıl bakar? Bir sanatçı bakışından bahsetmek mümkün müdür?

Kendi adıma böyle bir bakışım olmadığını söylemeliyim. Dolayısıyla hayata böyle bakabilenler hakkında söz söylemem. Çünkü hayata sanatçıca bakmayı bilmiyorum.

Sanatçı acıyı tatmış kırgın bir insan mıdır? Edebiyatı, sanatçı ve okur açısından şairin “O Belde”si gibi düşünmek mümkün müdür?

Sanatçı diye ayrı bir insan kategorisi yok. Modern aklımız her şeyi bölmekten yana olduğu için, her şeyi bölüyor, tasnif ediyoruz. Benim için her zaman hayat önceliklidir. Eve götürülecek helal lokma, dostların sorunları... Yani hayat gaileleri hep öndedir. Kırgın bir insan da değilim.

Eğitim görmüş insan sayısının oldukça yüksek olduğu ülkemizde gazete, dergi ve kitap satış oranlarının son derece düşük olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Eline kalemi, klavyeyi alan hemen herkesin yazar/şair pozlarına büründüğü ortamda okuyucu kıtlığını nasıl açıklayabiliriz.

Soruya değer yüklüyor ve cevabı içinde bir soru soruyorsunuz. Herkesin eline kalem almasında bir sakınca görmüyorum. İyi ile kötü yazarı zaman zaten ayıklıyor.

Okur sayısının az olduğunu da düşünmüyorum. En azından dünya ortalamasının çok altında değiliz.

Bize zaman ayırdığınız için *Kırıkalem* dergisi adına teşekkürü borç biliriz.

Ben teşekkür ederim.

KAYNAŞTIRILMIŞ SEVGİ

Efe Sıddık TEKİNARSLAN

Türkçe Öğretmenliği

Okulun merdivenlerini inip çıkmaktan dizlerinin dermanı kalmadı. Bazı zamanlar hüzünleniyordu, her şeyi bir kenara bırakıp uçsuz bucaksız gökyüzünde kaybolup gitmeyi istiyordu. Birinci dönemin sonuna doğru tayininin başka bir okula çıktığı haberini almıştı kadim dostundan. Bir sarı yaprak gibi savruluyordu yerden yere. Zorunlu bir atamaydı bu. Öğrencilerine durumu izah edemedi. Tek kelime etmeden akşam kızzılığında sessizce ayrıldı.

Bırakıp gidemem dediği okulundan ve öğrencilerinden sonra yeni yerine kısa zamanda alışmıştı. Burada da öğrencilerin gönlünü fethediyordu. Dersi adeta yüreğiyle anlatıyor, aldığı her nefesi sınıfa iyilik diye bırakıyordu. Sakin tavırları ve gülümseyişıyle öğrencilerinin ruhuna dokunuyor, içini ısıtıyordu. İkinci derste cam kenarına konan beyaz, paçalı güvercini fark etti. Kafasını kaldırmış sınıfta seyrediyordu. Güvercini çok seven eski öğrencisi Mustafa aklına geldi, tebessüm etti. Öğretmenine gördüğü güvercinleri, tavşanları anlatır; onların taklidini yapıp sınıfta güldürürdü. Kaynaştırma öğrencisiydi, zekâsı arkadaşlarına göre biraz düşüktü. Öğretmeni onun kaynaştırma öğrencisi olduğunu ilk başta fark edememişti. Çünkü Mustafa çok sevimli ve oldukça hareketli bir öğrenciydi. Beşinci sınıf öğrencilerinden de görünürde bir farkı olmayan bembeyaz yüzü, tombul yanakları, tertemiz bir bakışı vardı.

Mustafa ile tanıştığı gün bir film şeridi gibi geçti gözünün önünden. Bir gün öğrencilerini listeden tahtaya kaldırıyordu. “Yirmi iki numara Mustafa, bu soruyu sen çöz oğlum!” diye seslendiğinde o, resim çiziyordu defterine, bir yandan da sıranın altına sakladığı gofretini kimseye çaktırmadan yiyordu. Dersten haberi yoktu, kulakları dış dünyayı değil iç dünyasında olup bitenleri duyuyordu. Dört başı mamur, kendi içinde oluşturduğu karakterlerle meşguldü. Yaptığı resimdeki tavşanla usul usul konuşuyordu. “Şimdi seni yakalayacağım, gör bakalım, kaplumbağayı kimse geçemez. Ciiuuuvv!” diye mırıldanıyordu. Arkadaşları Mustafa’ya elleriyle işaretler yaparak tahtaya kalkması gerektiğini söylediler. Kalem eline alıp tahtaya doğru ilerledi, cevabı biliyormuş edasıyla değişik hareketler yaptı. Dudağını güvercin gagası gibi yapıp “Immm!” diye sesler çıkararak düşündüğünü belli etmeye çalıştı. Bir anda cevabı bulmuş gibi heyecanlanarak tahtaya bir şeyler karaladı. Yazdığı cevapla tüm sınıf bastı kahkahayı. Tahtada “Kaplumbağa tavşanı geçer.” yazıyordu. İşin garibi o da kendi yazdığına gülüyor, iyi bir şey yaptığını zannedip arkadaşları ona güldükçe çok mutlu oluyordu.

Mustafa’yı yanına çağırdı. Az evvel kahkahalar atan Mustafa’nın içine birdenbire bir korku düşmüştü. Öğretmene doğru ayakları yavaş yavaş ilerliyor, ne yapması gerektiğini bilmiyordu. “Efendim örtmenim!” demesiyle güzel gözlerinden süzülen ılık damlalar yanaklarına döküldü. Öğretmenin kendisine kızacağını düşünmüştü. Karşısında ağlayan öğrencisine “Aferin, doğru cevap.” deyip gülümsedi. Mustafa neye uğradığını şaşırılmıştı. İlk defa bir öğretmeni ona kızmamış üstelik onu takdir etmişti. Kırtığı yaşlı gözlerini açarak öğretmene tüm masumiyetiyle sınımsız sarıldı. Sonra sevinerek ve ezberlediği çocuk şarkısını söyleyerek yerine oturdu. Böyle olmuştu tanışmaları.

Telefonun sesiyle irkildi, cam kenarındaki güvercin de uçup gitmişti çoktan. Arayan eski okulundan müdürü Tahir Bey’di. Apar topar ayrıldığını, uzun zamandır görüşemediklerini belirterek müsait bir günde eski okuluna çay içmeye beklediğini söyledi.

Öğretmeninin okuldan ayrılışı Mustafa için oldukça zor olmuştu. İlk günler olayın farkına varamasa bile gözleri sürekli öğretmenini arıyordu. Arkadaşları öğretmeninin bir daha gelmeyeceğini söyleyince sinirleniyor “Hayırrr, olamaazz gelecek, kandırıyorsunuz, o beni çok seviyor!” diyordu. Küçük yüreği bu hasrete dayanamıyor, inanmak istemiyordu. Kendi kendine Türkçe defterindeki yarım kalan yazıları tamamlamaya çalışıyor ve sanki öğretmeni tekrar çıkıp gelecekmış gibi hazırlıklarını yapıyordu.

Yeni gelen öğretmen kara gözlü, sert bakışlı, korkutucu bir adamdı. Koridorun bir ucundan diğer ucuna öyle bir bağırdı ki öğrenciler o sesi duyduklarında saklanacak delik ararlardı. Kimsenin yüzüne gülmez, en ufak hataya bile tahammül etmezdi. Derse geç gelenler korkularından içeri giremezler, onun dersinin bitmesini beklerlerdi. Acımasızdı, dersinde çıt çıkmazdı. Bu durum en çok Mustafa’yı üzerdi. Unuturdu bazen ne yapması gerektiğini, her zamanki gibi kendi kendine konuşurdu. Sonra büyük bir gürültü kopardı, gözyaşları içinde çöp tenekesinin yanında tek ayağı havada ceza çekerken bulurdu kendini.

Bir kış günü eski okuluna uğradı. Öğrenciler teneffüste kartopu oynuyordu. Okul bahçesindeki öğrenciler karşılarında eski öğretmenlerini görünce gözlerine inanamadılar. Hemen onun yanına koşup sevgi çemberi oluşturdular. Ders zili çalınca kalabalık dağıldı.

Müdürün odası giriş kattaki koridorun sonundaydı. Okul görmeyeli bir hayli değişmişti. Kapıyı tıklatıp içeri girdi. Hâl hatır sorma faslından sonra çaylar yudumlandı. Müdür geniş koltuğuna iyice yerleşerek arkasına yaslandı. Okula yaptığı yeniliklerden uzun uzun bahsetti. Okul boyası, çatı tamiri, fayanslar... O sırada kapı usulca açıldı. Herkes bir anda açılan kapıya doğru dikkat kesildi. İçeriye giren Mustafa’ydı. Öğretmeninin okula geldiğini arkadaşlarından duymuştu. Koşarak girdi, kimseyi gözü görmüyordu. Sarıldı öğretmeninin boynuna, eski günlerdeki gibi sımsıkı sarıldı. Çok özlemişti öğretmenini, yüzünde güller açıyordu. Müdür hayretler içinde olup biteni anlamaya çalışıyordu. Mustafa sevinçli bir sesle “Neredesin örtmenim? Gitme, bizi bırakma bir daha!” dedi. Öğretmeni sevimli öğrencisine başka okulda görev yaptığını, ancak artık sık sık ziyaretine geleceğini anlattı. Sevindi, öğretmenine bilmece soracak, kahvaltıda neler yediğini anlatacak, paçalı güvercin taklidi yapacak, defterine yazdıklarını gösterecek, öğrendiği çocuk şarkılarını söyleyecekti. Laf lafı açtı, sohbet ilerledi.

Mustafa oturduğu yerden birdenbire ayağa fırladı. Herkes çok şaşırılmıştı, odadakiler merakla bu davranışın sebebini anlamaya çalıştılar. “Gitmem lazım örtmenim, yetişmem lazım.” dedi. Ders zili çalalı on dakika olmuştu. Küçük öğrencisinin bu tepkisini bilen öğretmeni gülümseyerek “Hayırdır, nereye yetişeceksin evladım?” diye sordu. “Tavşan kaplumbağayı geçmeden onu durdurmalıyım örtmenim.” deyip koşarak çıktı müdürün odasından.

Çıkmasıyla nöbetçi öğretmenin “ Neredesin sen, senin dersin yok mu ahmak adam?” diye kulak tırmalayan bağırtısı duyuldu içeriden. Acı bir sessizlik kapladı odayı. Eski öğretmenin yüreği derinden sızlamaya başladı.

SUSUZLAR KÖYÜ

Haşim ÇAKIR

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

İlk bir yaz akşamı... Ne güzel şeydir o değil mi cancağazım. Cır cır ötüşen böcekler, karşılıklı ürüyen köpekler ve baykuşların o uğultuları. Hele bir de dere varsa, ah o kurbağalar... Biz buna aylardır hasretiz cancağazım, aylardır. Köyümüzde bulunan iki kuyu da kurudu. Mıhtar, önceki mıhtarın yüzünden olduğunu söylüyor ya bilemedim. Suyu başka köylere parayla satasıymış. O yüzden kurumuş kuyular. Köylü susuzluktan kırılıyor. Ne kadar yeni kuyu kazsak da suyu göremedik hiç. Tek çare köyümüzü boydan boya kaplayan deremiz. Köyümüzde dere vardır, ihtiyaçlarımızı oradan karşılarız emme derenin başına kurulan taş ocakları dereyi kirletiyor. Kimyasallar karıştırmış. Yine mıhtardan öğrendik. Hükümetin işleriymiş. Benim aklım yatmaz böyle şeylere. Mıhtar, kaymakamdan su isteyecekti bugün. İşte o! Geliyor. Hemen yanına gidiyorum. Ağzından çıkacak mutlu bir haberi bekliyorum. Selam verdikten sonra ne yaptın Mıhtar emmi diyorum. Yüzünü asıyor ve konuşmaya başlıyor:

-Kaymakam bey olmaz diyor. Eğer buraya su verirse şehri idare edemezmiş. Kıtlık varmış ya oğul. Dereden kullanın diyor.

-Aman Mıhtar, dere kirli demedin mi? Hani şu taş ocakları...

-Desem ne olur oğul. Kaynatır içersiniz diyor kaymakam bey.

-Aman Mıhtar kaynamakla olacak iş mi bu. Kurt, kuş susuzluğundan ölür de yine de bu sudan içmez. Suda canlı varlık namına bir şey yok.

-Ben bilmem diyor. Yüce Allah yağmur vermedi diye bana ne suç buluyorsunuz diyor. Şih efendiyle yağmur duasına çıkın siz diyor.

-Çıkalım, çıkalım emme bizim de bir şeyler yapmamız lazım Mıhtar Emmi.

-Biz ne yapabiliriz oğul?

-Şu Deli Dağını bilirsin ya emmi.

-He bilirim. Çok güzel suyu vardır. Tek göz akar ama suyu boldur.

-Hah, işte o suyu buraya getirecez.

-Ne diyon sen oğul. Orası buraya iki günlük yol çeker, nasıl getiririz?

-Gayret edersek getiririz emmi. Hele sen yarın tüm köylüyü mıhtarlığa topla da bu konuyu konuşalım. Başka çaremiz yok emmi. Yoksa susuzluktan kırılacaz.

-Hakkın var oğul. Kalan son suyu da tükettik. Çoluk çocuk kırılmadan bir çare bulmak lazım.

Ertesi gün Mıhtarlıkta köyün ileri gelenleri, kadınlar, çocuklar, gençler herkes oradaydı. Onlara deli dağını göstererek oradaki suyu getirmeyi teklif ettim. Herkes yüzüme acıyarak baktı. Kimse buna inanmıyordu. Sen kafayı mı yedin oğul, hiç o su buraya gelir mi?

-Gelir, gelir. Yeter ki biz inanalım. Elbirliği edelim. Yapamayacağımız şey yoktur.

Ne dediysem kimseyi inandıramadım. Ertesi gün kazmayı küreği elime alıp köyün meydanına çıktım. Ben, siz gelseniz de gelmeseniz de bu işi yapacağım dedim. Mıhtar, Mıhtarın oğlu Rıza, kangal Hilmi derken bütün köy gitmeye karar verdik. Başka çaremiz de kalmamıştı ya. İki günlük yolun sonunda pınarı bulduk. Kana kana içmeye

başladık. Su gerçekten çok güzeldi. İşe koyulduk. Aylarca uğraştık, didindik, yılmadık. Ellerimiz şişti, ayaklarımız patladı ama yine de vazgeçmedik.

Sonunda suyu köye getirdik. Kurda kuşa, börtüye böceğe can geldi. Orada Allah'a, şükür duasına durduk. Çocuklar suda çipil çipil oynuyor, hayvanlar kana kana içiyor, kadınlar kovalarla evlere su taşıyorlardı. Birkaç dakika sonra Kaymakam beyin yaveri geldi. Haberi almış olmalıydı bizim kaymakam. Kaymakamın yaveri elinde bir kâğıtla hızlıca bir şeyler okumaya başladı. Kanunsuz iş yaptığımızı, devletin suyunu devletin arazilerini kazarak getirdiğimizi ve bu işe bizzat kaymakam beyin son vereceğini söylüyordu. Suyu köyden alıp şehre verecekmiş kaymakam bey. Ha bir de biz okumamış, cahil köylülermişiz. Bu su çok güzelmiş. Bunu ancak şehirdeki büyükbaşlar içermiş. Öyle dedi kaymakam beyin yaveri. Madem hükümettir, doğrudur. Biz böyle bilmişiz. Boynumuzu eğdik. Allah var kaymakam bey -acıdığından mı ola- haftada bir köye su getirtti ama bırakın ihtiyaçlarımızı karşılamayı içmeye bile zor yetiyordu. Derken onu da kesmeye başladı. Gidip şehre yerleşecek, paramız yok. Şehirde yol bilmeyiz yordam bilmeyiz. Ardından altı ay geçti geçmedi çoluk çocuk kırılıp ölüyordu. O gün gökten yağmur sağanak şeklinde boşanıp yağıyordu. Yağmurun getirdiği toprak cesetlerimizi örtecekti. İşte o günden sonra Deli dağının doruklarındaki pınar kuruyacak ve köyün adı Susuzlar Köyü olarak anılacaktı.

ACIMASIZLIK

Esmanur KAPLAN

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Günümüzde acımasızlık duygusu ne kadar çabuk filizlenebiliyor. Oysa kalp kırmak bu kadar kolay olmamalı. İki dudak arasından çıkacak her sözcük tanesi, önce kalpte süzgeçten geçip daha sonra dile dökülmeli, düşünmeli. Bu kadar acımasız olunmamalı. Pekiyi, neden tahammül eşiğimiz bu kadar düşük? Herkesin mükemmel olması gerektiğini düşünüyoruz. Sadece kendimizi önemseyip bir tek kendimiz için yaşıyoruz. Diğer insanlar pek umurumuzda olmuyor. Herkesin bizden alt kademede olması gerektiğini düşünüp ona göre yargılıyoruz. Pekiyi ya neden? Neden bir başkası bizden daha iyi, daha yetenekli ve daha güzel olamaz? Neden bir türlü bu üzerimize yapışıp kalan ben duygusundan sıyrılamıyoruz? Korkuyoruz! Düşüncelerin, hislerin, hayallerin, iyiliğin, yalanın, buna benzer bütün duyguların gerçekliğinden korkuyoruz. Bir türlü diğer insanların düşüncelerini, sözlerini umursamaktan kurtulamıyoruz. Kurtulunca çıplak kalmaktan korkuyoruz. Oysa korkmamalı; iyi insan olmaktan, cömert olmaktan, sevmekten ve sevilmekten korkmamalı. Bütün duyguların üstüne kararlılıkla yürümeli. En azından birini yapabiliyorsak belki kendimiz olmayı başarabiliriz.

YOL AYRIMI

Rahime Sümeyra YETER
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Hayat çok uzun gibi görünen ama kısa, bol ayrımı olan bir yoldan ibarettir. İnsanoğlu dünyaya geldiği andan itibaren bu yolu kat etmeye başlar. Bazen kalabalık bazen de bir başına girer bir ayırmadan diğer ayrıma... Her bitiş yeni bir başlangıçtır. Her sokağın bitimi, yeni bir yol ayrımının habercisidir. Bir yola girmek için diğer yoldan vazgeçer insan ve yeni yola başlar. Yeni kaldırımlar, yeni asfalt, yeni ağaçlar... Her adımda bir ayrıma yaklaşır insan, yeni bir seçeneğe ve bu seçenek bazen çok güzeldir, ama hayat toz pembe değildir. Bu yüzden de bazen yol ayrımları çok can yakar. Birileri girer hayatımıza ve birileri çıkar, bir şeyler alırız yahut veririz ama bunları hep biz seçeriz. Bu seçimler sadece bizi üzer, yaralar. Hayat ise umursamadan devam eder yoluna. Canlı, kanlı insan olan bizler duygulardan, hislerden ibaretiz. Bu yüzden de hayatta karşımıza çıkan her yol ayrımı ise bir parçamızı alır bizden ve canımızı yakar. Fakat bu hayatın umurunda mıdır ki? Bir sözde duymuştum “Gemiler batsa da acır mı denizin canı?” İşte hayatta böyle... Bir yol ayrımında kaybetsek canımızı acır mı hayatın canı? Bu yüzden nafiyledir yol ayrımlarında kaybettiklerimize üzölmek, yol ayrımının bize kazandırdığı yeni tecrübeler ile sımsıkı sarılmalıyız hayata.

EGOLARIN ESİRİ

Âdem GÖNAN
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

İnsanları, insanlara anlatıyoruz hep. Kendimiz sudan çıkmış ak kaşık mıyız? Başkalarının kusurları ile uğraşmak kendimizin yanlışlarını örter sanıyoruz. Ama bu sadece cahilliğimizi gün yüzüne çıkarıyor.

Burada kendimi bu eleştiriden ayrı tutamayacağım. Bunları görebiliyorsam, bunları yaşadığım anlamına gelir. Bazen mağdur bazen uygulayıcı olarak... Sokakta ya da caddede yürürken kaç defa insanlara güldük veya alay ettik. Niye? Sırf bizden farklı diye. Peki, bizler onun yaşantısını bilmek için niye çaba sarf etmedik? Çünkü basit olan eleştirmekti her zaman, bize başkalarını eleştirmek daha kolay geliyor. Farkındayım bu yazı egolarımıza ağır geliyor, ağır da gelmesi lazım zaten. Çünkü biz kendimizden o kadar eminiz ki kibrimizin esiri olmuş durumdayız. Aslında zor değil başkalarını olduğu gibi görmek, onların yaşamını bilmeden onları yorumlamamak, onlarla empati kurmak, kendimizi onların yerine koymak. Ama bizim empati yoksunu cahilliğimiz, her gün ortaya çıkıyor. Karşımızdaki sanki insan değil de hayvanmış gibi muamele yapmak hoşumuza gidiyor, bu duruma aslında biz alışmışız. Neden peki bu egoistlik? Bence kendine gel! İnan değerlidir ve değer verdikçe güzelleşir insan, aksi halde insanlık biter, yerini hayvanlığa bırakır. Tarih boyunca insanlar egosu yüzünden birbirini boğazladı, ama insanlık daha hâlâ akıllanmadı.

Artık öyle bir hale geldik ki kendimizden bile şüphe eder olduk. Farklılık bir canlılıktır, toplumun düzenini bozmadığı sürece insanlık halidir. Kaldı ki parmak izlerinin bile farklı olduğunu sayarsak... İnsanı güzel yapan farklılığı ve farkındalığıdır.

İNSANLAR SEÇİMLERİNE GÖRE YAŞAR

Aişe TOPBAŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Aşk mı, sevgi mi? Ben size bunları anlatayım siz seçim yapın. Ne dersiniz?

Bir papatya düşünün. Görünce dayanamaz kopartırsınız değil mi? Solunca da atılır. İşte bu aşktır. Fakat kopartmayı her gün sulasanız bu sevgidir. Ya ona kıyamazsınız ki. Ha bu arada moda olmuş bir "TRİP" var o da şu; papatyayı koparıyor 'seviyor, sevmiyor' yapıyor. Ya Allah aşkına papatya mı ölçüyor bunu? Seven insan sevdiğini sevdiğine hissettirir zaten. Bunu anlayamıyorsanız eğer, sıkıntı büyük demektir. Benden size söylemesi. Ben seçimimi yaptım, ya siz?

Kan davası gibi bir şey bu sevda. Tek farkı ne öldürüyorsun, ne de ölüyorsun. Lakin öyle büyük bir yara almışsın ki iyileşemiyorsun. Sabah uyanıyorsun yanında bir yalnızlık. Sonra başlıyorsun kendinle çekişmeye. Bu, akıntıya kürek çekmek gibidir. Sadece debeleniyorsun. Başka yaptığın hiçbir şey yok. Silahlarını kuşanıp çıkıyorsun dışarıya. Ama ne fayda? Bir bakıyorsun zamanı boşa kuşanmışsın. Çünkü kuşandığın silahla kendini vuruyorsun, olan sevne oluyor, sevilenin hiçbir şeyden haberi yok. Zaten bir süre sonra alışıyorsun. Dikkat! Unutmuyorsun sadece alışıyorsun. Hissizleşiyorsun. Ağlanacak haline gülüyorsun. Ama yine de siz dolu dolu sevin birini, çünkü tüm o sevgi her şeye bedel.

BOĞUK BİR İNİLTİ

Esra YAŞKAN

Arapça Mütercim Tercümanlık Bölümü

Derin bir sükûnetin başladığı yerdeyim... Tek kelime etsem susturulmaya güç yetmeyecek cümlelere sahibim. Avutulmuş, kandırılmış, hor görülmüş duyguların enkazı altındayım. Bölük pörçük kalmış, sınırlara dayanmayan; sınırlarda yok alan bir afet bu. Belkilerin altında ezilen, meselaların önünde diz çöken bir hâkimiyet. Bilinmezliğe doğru savrulup giden bin bir parça öyküden her biri unutulmaya mahkûm bırakılır. Mahrum bir bakış içinde kendisini olamayacaklara, olmazlara bırakır. Sahipsiz kalmış her sıkıntı sahibinin peşinden sürüklenir. Muallakta kalan acılar yerini hakikatlerin tam ortasına bırakır. Üç beş damla gözyaşı, 3 beş damla hüzn... Sahip olunan her değer kendinden bir şeyler yitirmek zorunda kalır. Feragat edinilen her olgu ardında umut dolu yarınlar bırakır. Suskun kalmış her duygu yüreğimde bir iniltiyle dolaşır. Bıraktığım her melodi kalbimle ritimlenir. İşte böyle. Karmaşıklıklara göğüs geren hâkimiyetler diyarında bir yer. İşte bu. Sustukların içine dertten çok güç olacaktır. Bilmukabele yüreğim de güçsüzlüğün eşiğinde güçle yoğrulmakta..

KADIN DOĞMAK KADIN OLMAK

Zeynep ALAGEYİK

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Kadın doğulur mu? Yoksa kadın olunur mu? Öncelikle bunu sorgulamak gerekir, doğarken çocuk olarak dünyaya gelirsin ancak toplum var olan cinsiyet ayrımını daha ağırlaştırarak sana, özellikle kız çocuklarına daha ağır bir sorumluluk verir. Onlar istemedikleri bir kısıtlamaya tabi tutulurlar. Kıyafet konusunda, oyuncak seçiminde, oturma kalkma düzeninde ve daha birçok durumda kız çocukları hep topluma göre eğitilir. Büyüdüğünde artık serbest, özgür olduğunu düşünürsün. Ancak yine toplum seni yönlendirir. Sen hiçbir zaman kendi isteğinle ben bunu yapıyım, ben bu mesleği seçiyim demezsin. Çünkü o fırsat hep bir yok oluş içindir. Mesela neden ülkemizde kadın bir inşaat işçisi ya da tır şoförü yok, bunu düşündünüz mü? Belki bazılarımız düşünmüştür, ancak bunlarda kendi kişiliklerinin farkındalığını bilen insanlardır. Yani açıkçası geneli sorgulamaz, sadece böyle uygun görüldüğü için öylede devam eder. İşte bu da bizim insanımızda, bebek daha anne karnındayken cinsiyeti öğrenilir öğrenilmez ona göre bir hayat çizmesine sebep olur. Yani sen her ne kadar desende ben ilerde bunu yapacağım, yine de ülkede var olan gerçekler belli bir süre sonra seni çizilmiş olan yola iter. Kadın dediğin toplumumuzda, ülkemizde daha arka plana atılmış bir varlıktır. Aslında eski dönemlerde mevki sahibi insanlar her seferinde kadını yüceltmeye ve onlara hak ettikleri değeri vermeye çalışmışlardır. Atatürk “*Ey kahraman Türk kadını! Sen yerde sürünmeye değil, omuzlar üzerinde göklere yükselmeye layıksın!*” diyerek kadına hak ettiği değeri vermeye çalışmıştır. Ancak içinde bulunduğumuz toplum katı, gelenekçi yapısını göz ardı edemediği için bunun farkına varamayıp konunun ehemmiyetini anlayamamıştır. Bizim toplumumuzu bir kenara bırakın, gelişmiş ülkelerde dahi kadın, zaman zaman kadınlığının faturasını acı ödemektedir. Erkek egemen toplumlarda kadın olmak zulüm, kadın olmak çile ve kadın olmak istismar edilmek demektir. Bugün hayranlıkla izlediğimiz ve onlar gibi olmaya çalıştığımız Batı’da bile ‘*Kadın insan mıdır yoksa hayvan mıdır?*’ sorusu tartışılmaktadır. Böyle bir toplumda yaşamak acı bir durumdur. Çok uzağa gitmeye gerek yok ailemizden yakınlarımızdan örnek vermek gerekirse; İki çocuk vardır biri kız diğeri erkek, erkek yanlış bir şey yaptığında ebeveynler üzülme oğlum bir şey olmaz, geçer gibi cümleler kurar, hatta aferin oğlum gibi özgüven verici cümleler kurup çocuğun yanlışını fark ettirmezler. Ancak söz konusu kız çocuğu olunca sen otur, kızlar ne anlar, nasıl da şımarıksın, bir de kız olacaksın gibi cümlelerle çocuğun özgüveni kırarak silik bir hal almasına sebep olurlar. İşte bu yüzden kadın olmak sonradan gelişen ya da oluşan bir durum değil doğarken zaten kadın olarak doğarız.

KİMSESİZ NAĞMELER

Dönüş ÇİÇEK

Türkçe Öğretmenliği

Bir başımayım... Taş duvardan yapılmış, yıllara meydan okuyan bu köhne evde koltuğuma gömülmüş bir halde, ruha dokunan o ince sızıyla yani yalnızlıkla baş başayım. Sahi bu melal duygusu da olmasaydı kimle dost olurdu insan, kiminle konuşurdu? Anne karnına ilk düştüğümde beni saran bu duyguyla yıllardır hemhal oldum. Ellili yaşlara dayanan merdivenin çatırtılarını içimde hissederken elim gayriihtiyari yanı başımdaki masada duran tozlanmış pikaba uzanıyor. Kim bilir kaç yıllık, kim bilir hangi yaralara tuz bastı ya da hangi mutluluklara karışıp ezgilerini sundu? Odayı ince bir cızırtıdan sonra derinden gelen bir ses dolduruyor. Bu ses oldukça tanıdık, zira elim ne zaman bu pikaba gitse hep aynı nağmeler karşılar beni. Kaçıncı kez kulağım bu nağmede, kaçınıncı kez ben "ben" olmaktan vazgeçip kendimi bu yıllanmış şarkıya bıraktım bilmiyorum. Evet, en doğru tabir yıllanmış şarkı... Şarkının da yıllanmış olu mu demeyin hemen. Öyle ezgiler vardır ki her daim kuşatır benliğinizi, sizi çepeçevre sarar da kurtulamazsınız etkisinden. Yaşanmışlıkların, yaşanamayanların ve asla yaşanamayacakların derin kasveti de eklenirse işte bu ezgiler yıllara meydan okur. Neşe ve kederin arafta kaldığı bir dönemde, siz arafta kalmanın o ince zevkini bu ezgilerle yaşarsınız. Belki de arafta kalmaya bir başkaldırıdır bu. Kim bilir belki de o ezgilere sadece arafta kalmayı yakıştırır, bu iki keskin duygunun da esiri olmaktan kurtarırınız kendinizi.

Kulağımda, ezgilerin dans eden notaları dolaşırken gözüm duvarda asılı bir gaz lambasına takılıyor. Titrek ve loş ışık, odanın duvarlarına belli belirsiz bir kadın silueti çiziyor. Bir anlık da olsa mutlu ediyor bu durum beni. Dudaklarımda hafif bir tebessümle uzun uzun seyrediyorum silueti. Sonra birden, ışıktaki oluşan dalgalanma ile kayboluyor siluet. Ona veda edememenin verdiği hüznle ruhumu tekrar pikapta çalan nağmelere teslim ediyorum... Dışarıdan odama dolan yıldızların ışığıyla duvarda asılı olan bir yağlı boya tablosu çarpıyor gözüme. Yurt dışındaki bir geziden alınmıştı galiba. Ne ara bu evin duvarına astım anımsamıyorum bile. Sadece ilk gördüğümde bu tabloya sahip olmayı istediğimi anımsıyorum. Ne acı ki o da unutulmuşluktan payını, nasibini almış... Sadece çiçeklerle bezenmiş, dışarıdaki havaya inat baharı duyumsatan bir tablo bu. Yıldızların oluşturduğu aydınlığın duvardaki yansımalarını izlediğim az önce veda edemediğim için hayıflandığım o kadın silueti bir anda burada belirir. O nazik elleriyle sanki çiçeklerle dokunur. Sonra birden her şeye küsmüş gibi çok beğendiği çiçekleri de alarak kayboluverir ortadan. Bu ani gidişle her şey yine tekdüze haline bürünüyor.

Pikaptaki nağmeler artık sona yaklaşıyor ve ufak bir cızırtıdan sonra bitiyor. Odayı dolduran bu mekanik ses, bu bitişe itiraz gibi. Oysaki her güzel şeyin bir sonu var. Bir sürü hatıranın yüklü olduğu bu nağmeler, görevini tamamladı ve gitti. Onlar artık kimsesiz nağmeler olarak sessizliğin asli bir neferi. Ben ise yalnızlığın...

ÂŞIK OLMAK İSTİYORUM

Ali Osman ÖZCAN
Türkçe Öğretmenliği

Âşık olmak istiyorum.
Ve sonra dünyanın bütün dillerini öğrenmek.
Haykırmak istiyorum içimdeki sevdayı kıtadan kıtaya.
Afrika'da;
Bir bardak temiz suya yazmak istiyorum sevdamı.
Asya'da;
Çorak bozkırları adının yeşilliğiyle donatmak.
Ve nuruna boğmak istiyorum Avrupa'nın karanlık çehresini.
Âşık olmak istiyorum.
"Seven sevdiğine sevdiğini söylesin." diyen Sultana (s.a.v)

BİR BAŞKA GÜZEL

Emre Can GAMSIZ
Türkçe Öğretmenliği

Bir başkasın sen
Solmuş yapraklarınla
Eğmişsin başını gökyüzüne küs
Toprağın bu zamanlar
Bulutlarından uzak
Mavi ve beyaza hasretsin
Bir başkasın sen
Taşlarının altında böcekler
Üstünde yosunlar
Kuş seslerine hasretsin bu zamanlar
Yeşillerinden uzak
Sıcağına hasret
Ama bir başka farklısın sen
Bir başka güzelsin bu zamanlar
Gündüzünde bir başka karanlık
Gecende bir başka aydınlık

İSLİ ŞİİRLER
Volkan ŐENDEL
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

I.

Ne çok Şey anlatıyordu-
timsah.
Sırt üstü düşündüklerini.

II.

Eritiyor zamanı-
yürüyen herkeste -
seni aramak.

III.

Kopan kuyruğunu-
uyuyor sanıyor
kertenkele.

IV.

Bir kelebek dayıyor sırtını bıçağa.
Bileyliyor kanadını.
Birazdan ölüme uçacak.

V.

Bir çıtırtı kopacak.
Bitkinim, yorgunum kayalara yüzümü vurmaktan.
Bir cin çıkacak birazdan.

VI.

Bu ne Şiddet!
Senin işin bu.
Karşımda köpürüp duruyor deniz.

VII.

Hey böcek!
Bunlar değil miydi
Saçımızın tellerinde saz çalıp oynayan?

VIII.

Bir türlü öğrenemedi-
dalından elma toplamayı.
Yanlış dala basan yıldız.

IX.

Yırtacağı yeri –
bilirdi nar ağacı.
Atletime toplardım evlatlarımı.

X.

Somyanın altına saklandı-
tarla korkuluđu.
Yiyen kalmadı artık mısırını.

XI.

Gül diyor mu diken batıyor?
Dünya demezdi herhalde ‘‘insanlar batıyor!’’

XII.

Belki de insanın güzelliđidir dünya.
Belki de kandır gülün suyu.

Batmasıyla parmağa.

XIII.

Biz kırık dökük bir tımarhanenin iki delisiyiz.
Ve tüm doktorları taburcu etmişiz.

XIV.

Korkarak söylemeliyim ki ayrılığı gördüm gelişinizden.

XV.

Yüzünü bırakmış bir yılan.
Kapıda ölüm var.
Uyan.

XVI.

O da senin gibi.
Üç nokta,
daha dün,
sonsuzluğun sesinden sağır oldu.

RÜZGÂR

Cansu BÜKE

Türkçe Öğretmenliği

Şimdi,
Bir sokak ortasında
Uğultusu kulaklarımda
Beni maziye sürükleyen
Vicdanıma usulca değen rüzgâr...
Haykırsam,
Boęulup gider sesim, bu derin boşlukta
Sussam,
Kelimeler razı değil bu sükûta
Dinlemeli...
Dinlemeli...
Uğultuyu dinlemeli.
İnsan, nefes aldıkça
En çok
En çok
Vicdanına güvenmeli.
...
Ve insan dediğimiz yaratıklar
Zamanı geldiğinde
Gereğini yapıp
Ölmeyi
Becerebilmeli.

NESNELEŞEN ARZU
Ulaş KESKİN
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Felsefi antropolojiye göre insan, doğal-tinsel/tarihsel bir varlık bütünüdür. Bu bağlamda insanın yaşamını sürdürebilmesi için doğal ihtiyaçlarını (yeme, içme, boşaltma, türünü devam ettirme) karşılaması gerekir. Başka bir tabirle insan, hayatını sürdürebilmek için asgari düzeyde fizyolojik gereksinimlerini karşılamak zorundadır. Bir toplumda neyin ihtiyaç, neyin lüks olduğu maddelerin kıtlık ve çokluğundan ziyade zaman ve zemine göre de değişmektedir. Zira ilgili 'şey'in bol olması dahi onun lüks olmasını engellememektedir. Kapitalizm, sistem kurması bağlamında sermaye sisteminin azami seviyeye çıkarılmasını çabalamıştır. Hatta yanına eklenen liberalizm ile para ticareti dahi meşru kılınmıştır. Kapitalizm, gündelik yaşamda tesir alanını genişletmek ve devamlılığını sağlamak amacıyla kurduğu sistem aracılığıyla 'şey'leri manipüle etmekte, yeni ihtiyaçlar üreterek bireyin hayatına yön vermeye çalışmaktadır. Bu ihtiyaçları yönlendirdiği, manipüle ettiği alanlardan biri de 'arzu'dur. Kurduğu kanallar üzerinden arzuyu nesneleştirmekte, böylelikle sistemini güçlendirmektedir.

20. yüzyılın bitiminden günümüze kadar olan süreçte tartışma konuları modernite, postmodernite ve neoliberalizm üzerinden açılmaktadır. Bu kavramlar elbette belli bir değişim ve geçmişe sahiptir. Fakat tüm bu kavramların gündelik hayatlarımızı ayarlayıp/şekillendirdiği de açıktır. Rasyonel düşünme, kinik duyuş/düşünüş davranış kalıplarımızı organize etmekte ve hayatımızın neredeyse her alanına nüfuz etmektedir. Modernist bir tavır ile dile getirecek olursak insanlık, rasyonelleşmenin tarihini yaşamaktadır. Rasyonelleşmenin beraberinde getirdiği bireyci düşünme, tüketim alışkanlıkları, dağıtım hizmetleri ve bunların eşit veya eşitsiz şekilde dağılımı, boş zamanların değerlendirilmesi, gündelik ilişkiler bu konunun işlevsellik kazanmasına sebep olmuştur. Hayatı kıymetli kılan, onu halis hale getiren 'şey'lere ekonominin kaynaklık etmesi yine bu 'şey'lerin nesneleştirilmesini sağlamıştır. Tüketimin arzular üzerinden şekillenmesi bir nevi '*tüketim devriminin*' gerçekleşmesine sebep olmuştur. Bu arzunun devamlılığını ve genişleyerek kalıcılığını sağlamak amacıyla da arzunun sürekli ve yeniden imal edilmesi gerekmektedir. Zira arzu modern kapitalizm için oldukça önemlidir. Tüketiciler ise bu nesneleşen arzuların doyurulması için belli noktalarda eğitilmelidir. Çünkü hem nesneleşen arzu hem de tüketim arzusu insanlar için tehlike arz etmektedir.

Geleneksel zamanlarda toplumu örgütleyici çekirdek 'din'dir. Fakat modern kapitalizm ile birlikte bu örgütleyici çekirdek 'sermaye'ye dönüşmüştür. Böylece toplumsal değerler 'yapı bozuma' uğramış, zihinler hesapçı hale getirilmiş son tahlilde duyu ve düşünceler dahi rasyonelize edilerek mistik ve geleneksel düşünceler itibarsızlaştırılmıştır. İnsanın doğasından koparılmasıyla ya da diğer bir tabirle '*dünyanın büyüünün bozulmasıyla*' metafizik düşüncenin yerine hesapçı düşünce zihinleri biçimlendirmeye başlamıştır. Öyle ki, bu biçimlendirme sonrası sermaye kendini Tanrı yerine ikame etmiştir. Psikiyatrist Jung'a göre insanın doğasından koparılması bilinç ile bilinçdışı, ruh ile doğa, bilgi ile inanç arasında ciddi çelişkiler ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Fakat tüm bu çelişkilere rağmen sermaye insanı özgürleştirdiğini ifade etmektedir. Nietzsche'nin '*Tanrı öldü*' tabirinden hareketle ifade edecek olursak, hayatın ve insanın kutsallardan arınması insanı hem özgürleştirmiş hem de omuzlarına kaldıramayacağı bir yük yüklemiştir. Özgürleştirmiştir çünkü insan, aklı ile tavır takınmayı keşfetmiştir. Kötülük etmiştir çünkü insan bu sorumluluklarının altında çoğu kez ezilmektedir. Doğasından kopan insan, çelişkiler silsilesinde, iktisadi aklı ile başka bir tutsaklığı yaşamaktadır. Fakat kapitalizm, her şeyin metalaştırılarak sermaye pazarlarına indirildiği bu atmosfere alabildiğine özgür bir görüntü vermektedir. Oysa bu sistemde '*özgürsüzlüğün özgürlüğü*' yaşandığı aşikârdır.

Kapitalizm, 1960'lardan sonra doyum noktasına gelmiş bu da üretim merkezli tanımların yerine tüketim merkezli tanımların yapılmasına sebep olmuştur. Baudrillard'ın ifadesiyle söyleyecek olursak; *'üretimin ufku ve hududu giderek daralmaya ve yok olmaya başlamışsa da sözün, cinselliğin ve arzunun sonsuzluğu bu yok oluşu hissettirmemekte ve üstünü kapatmaktadır.'* Yani *'örtük kronik kriz'* yaşanmaktadır. Çünkü kapitalizm, artık insanların sadece ter dökmesinden değil ter atmasından da kâr elde etmektedir. Jung'a göre bunlar *'duygusal dip akıntılar'*dır ve kapitalizm bunun izini sürmektedir. Diğer yandan, sistemini kusursuz şekilde işleten bir sermaye toplumunda tüketiciler sürekli baştan çıkarılmalıdır. Öyle ki bu tüketiciler bir hazdan diğerine hızla koşmak zorundadırlar. Black Mirror dizisinin birinci sezon, ikinci bölümünde anlatılan konu tam anlamıyla bu durumu konu edinmektedir. İnsanlar bu sistemde önce sürekli gelişmekte olduğuna inandırılır, sonra daha fazla gelişmesi için zorlanırlar. Fakat bu gelişme(me) aslında bir nevi iğfal oluşturma veya çarpık gelişmeye sebep olmaktadır. Devamlı mutlak mutluluğun ve hazzın peşinde koşan insanlar varlığının bütün boşluğunu sürekli sergilemek zorunda olduğu etkinliklerle kapatmaya çalışmaktadır. İnsanlar eğer bu etkinlik ve performans sınırlarını dönerlerse adeta modern aforozla maruz kalmakla ve yine Baudrillard'ın ifadesiyle *'toplumdan itilmekle'* tehdit altında tutulmaktadır. Akılların iktisadi koşullar ile şekillendiği bu dönemde de toplum içinde yaşayan insanların çoğu bu riski göze alamamakta, en köklü kapitalizm eleştirileri dahi ölü doğmaktadır. Bu buyurgan üsluba *'özgürleşme'* imgesi yapııştırılarak cazip edici istek ve arzular yeniden ve yenilenerek sürekli şekilde üretilmektedir. Bunu başarmak içinse tek ihtiyaç baştan çıkmaya hazır tüketiciler bulmaktır. Pop imajlar pop ikonlara dönüşerek narsistik kişiliklerin gelişimi vurgulanmaktadır. Hedonizm ile birlikte şimdinin ve hazzın sürekli peşinde koşulması gerektiği öğütlenmekte, buna bağlılık yemini eden bireyin önüne toplumda yer edinmeyi vaat eden bir diğer senet sürülmektedir.

Hâlbuki başında da belirttiğimiz gibi insan doğal/tinsel-tarihsel bir varlık bütünüdür. Doğal ihtiyaçlarını asgari düzeyde gerçekleştirirken psikik yapısını da gerçekleştirmek zorundadır. Diğer bir söylemle insanı insan yapan özelliklerden biri de olanaklarıyla olan ilişkisi ve onları gerçekleştirmesidir. Bilim, sanat, felsefe gibi yüksek değerleri duyması önüne konan her senedi imzalamayıp, biraz düşünmesi gerekir. Zira sistem her verdiğini misli ile alan bir sistemdir. Öyleyse öncelikle insanın bu nihilist ve kinik çağda dünyaya ne için geldiğini düşünmesi ve bunu ekonomik, gündelik çıkarlar veya dedikodular silsilesinde değil, kendi uzletinde cevaplaması gerekmektedir. Zira ne büyük dramdır ki (Kierkegaard'ın söylemiyle) *'İnsan kendi kendisini sessizce kaybeder. Kaybettiği başka her şeyi fark eder de kendini kaybettiğini anlayamaz.'*

PARILTILI KARANLIK

Büşra DEMİR

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Aşk insanı içten içe yiyen, benliğini çürütüp yok eden ve geriye sadece küçük, içi boş bir kabuk bırakan koca bir asalak. Parıltılı, göz alıcı, şahane gibi ama sadece uzaktan, yaklaştıkça her bir parıltının aslında aşk denen asalağın vücuda yapışarak kök saldığı noktalardan çıkan kandamlarının ışıltıları olduğunu görürsün. Neden şehvet ve aşkın sembolü olan renk kırmızı hiç düşündün mü? Çünkü aşk kanatır, yaralar ve senden akan her damla kan ona zevk verir, her kanını emişinde daha fazlasını ister, kanı gördükçe mutlu olur ve işte bu kanın rengidir kırmızı, aşkın ve yok oluşun sembolü... O yüzdendir ki her haz koyu renklidir. Neden mi? Aşk yok etmeyi ve geride sadece koyu bir karanlık bırakmayı sever de ondan. Umut öyle mi, peki, hayaller beklentiler aşkın tam tersine berraktır, umut bembeyaz sayfalarla gelir sana ve hayaller hep tozpembedir cıvıl cıvıl, beklentiler gökyüzü gibi uçsuz bucaksız masmavi... Ama insanoğlu hep böyledir, karanlığa, bilinmeze merak salar ve karanlığa atar kendini, hep karanlıkta hayaller kurarak o karanlığı aydınlatmaya çalışır. Aşka dair hayalleri ve beklentileri kelebekler sembolize eder. Ama o karanlıkta ne kadar hayal pırıltıları da saçsan kelebeğin ömründen ibarettir aşk. Bir gün gelip o karanlıkta ebediyete nefesini teslim edercesine içini alır insanın ve sen sadece kaybettiklerinle kendi karanlığında savaşırsın...

SON ŞARKI

Ayşegül KARALI

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yelkovanın akrebin kolunu tuttuğu o zamandaydım. Zaman tek bir adım ilerlemiyor, yerini koruyordu. Ruhuma işkence gibi gelen bu sürede acıyı iliklerime kadar hissediyordum. Anlamını hâlâ kavrayamadığım duygular peşime takılmışken, gözlerimin önünde notalar gidip duruyordu. Ve bana o kadar yakın iken bir o kadar da uzaktılar. Ne elimi uzatıp dokunabiliyordum ne de elimin tersiyle itebiliyordum. Çaresizliği her nefes alışverişimde yeniden hissediyordum. Parmaklarım piyanonun üzerinde bilinçsizce gidiyordu. Artık ne çaldığım kulaklarıma dolmuyor, ne çaldığımı bilmiyordum bile. Tek bir ses beni bütün gücüyle kendisine çekmişti. Ve bu güç canımı acıtıyordu. Kemiklerimi kırarcasına sıkıyor, göğüs kafesimin içinden iç organlarıma sataşıyordu. Bana bunları yaşatan annemin sesini takip ederken gözlerim bir türlü ona ulaşamıyor, gözlerimin önüne tam o sırada uzun karanlık bir perde iniyordu. Sadece sesler içinde karanlıkta kayboluyordum. Ne kaçmak mümkündü ne de kalmak. Böyle bir kargaşanın içinde kayboluyordum. Canım acıyor, gözyaşlarım akmaya yer bulamıyorlardı. Zaman ve mekân artık bu sesin altında un ufak olmuştu. Ayaklarımda son sürat kayan zamana karşı gözlerimi küçük bir çocuk gibi kapatıp başımı önüme eğdim. Ve böylece bu anın da ayaklarımda kayıp gitmesini bekledim. Ses kulaklarıma sıkıca yapışırken, kalbim kasılıyor, acıdan haykırıyordu. Ve sonunda, alkışlar yükseldi. Perde açıldı; insanlar ortaya çıktı. Ve annemin sesi ayaklarımda kayıp gitti. Şimdi nerede olduğum, neden burada olduğum her şey daha netti. Tek bir ses beni kendisine çekmiş, piyanonun başında can çekişmeme neden olmuştu. Annem bir an yanımda olmuş beni içinde bulunduğu zamana çekmişti. Ama asıl gerçek buradaydı. Gerçek insanlar, perde, konser ve başrol ben buradaydım. Annem yoktu, gerçek şarkısı yoktu. Konser bitmiş, alkışlar doğmuş, bir anlık hayâl kaybolmuş, annem gitmiş, mum sönmüştü.

TARİH TEKERRÜDEN Mİ İBARET?

Neslihan GÜNEŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

İnsanın dünyaya geliş serüveni, kimilerine göre bir evrimin parçasıyken, kimilerine göre de sonsuz huzur ve iyiliğin hâkim olduğu cennetten kovulmasıyla başlamış. Dünya'ya gelişle birlikte evreni, dünyayı ve kendini merak eden bu varlık, içindeki merak ateşiyle birlikte değişmeye ve değiştirmeye, öğrenmeye ve öğretmeye başlamıştır. Bin yılları içine alan bu değişim sürecinde kabileler, topluluklar, şehirler, imparatorluklar ve medeniyetler kuran insan, acaba hep aynı süreçleri mi izledi? Bir kişiden yola çıkarak insanlar doğar, büyür, yaşar ve ölürlür. Peki ya medeniyetler, imparatorluklar onlar da doğar, büyür, yaşar ve ölürlür mi?

Eskiden toprak için verilen savaşların, dökülen kanların yerine maalesef bugün daha güzel emeller koyamamıştır insanoğlu. Toprağın yerini daha fazla hırs, daha fazla güç almış; savaşlar artık belki daha uzaktan fakat daha hilekâr, ama çok daha fazla acı vermek amaçlı... Değişmeyen tek şey ise dökülen kanlar ve gözyaşları. Şu durumda, evrimleşmiş de olsak, cennetten de kovulsak, insan ne yazık ki ne iyiye doğru evrimleşmiş ne de kovulduktan sonra dersini almıştır. Hep aynı dar çemberin içinde aynı çizgi üzerinde gidip gelmiştir. Çapını genişletmeyi başaranlar ise bir adım önde olsalar da çoğunluk onları hep dışlamıştır. Geçmişten günümüze kadar dışta kalanların birleşmediği bir dünya kurduk, gözlerini dünyaya yumdukları anda hemen benimsedik ve “şöyle iyi bir adamdı” dedik çok geçmeden. Soluğu kesildikten sonra, aslında çok da haklı olduğunu gördük. Ya sen çapı geniş ama dışta kalan mısın, yoksa sen de herkes misin? Eğer hep aynı çemberin içindeysen ve hep aynı yolu izliyorsan, bir imparatorluk da olsan bir medeniyette kursan ya da sadece biz olsak sonsuz bir devir daimin başıyız demektir ve ne yazık ki bizden önceki de hep aynı başlangıçta ve hep aynı güzergâhtaydı. Tarih işte bu yüzden hep tekerrür etmiştir. Görünüşte farklı da olsa yaşananlar eğer sonuçlarımız aynıysa maalesef hiçbir yol kat edememiştir. Çapımız hâlâ dar ve hâlâ aynı çemberin içindeyizdir. Parça bütün ilişkisinden yola çıkarak diyebilirim ki, bizler koskocaman bir zincirin iç içe geçmiş halkalarıyız. Fakat her bir halka bir diğer halka ile bir bütün olup birleşmeyi reddediyor, onları birleştirmesi için bir el, bir yardım bekliyor. Pekiyi, neden ileri doğru hamle yapmak varken hâlâ bir şeyleri başkalarının yapmasını beklemekteyiz? Bir adım at, emin ol her şey değişecek. Farklılıklarını, kinlerini, çıkarlarını bir kenara bıraktığında bugün insanoğlundan geriye neler kalır acaba? Huzur, barış, özgüven, saygı, adalet ve daha bir sürü insanî değer... Günümüz devletleri, çıkarlarını çöpe atarak evrensel anlamda insan için çabalasalar belki ileride bu sonsuz döngünün içine hapsolmuş çocuklar yetişmez. Geçmiş medeniyetlerimiz, imparatorluklarımız kendi çıkarlarını gözetmeyi tercih ettiler. O yüzden umarım sen de bu çemberin içinde değilsindir. Kendini keşfet çünkü herkes buna hâlâ değer.

ADIMLARIM
Fahrettin HORASAN
Bilgisayar Mühendisliđi

Adımlarım
Gecenin içinde bedenimi taşıyor yarına.
Gözlerim karanlığa dalmış
Yarının hayaline düşmüş gibi
Bedenim sanki korkuyor yarınından
Direniyor
Ama her adımda bir adım gidiyor yarına
Bu gün yarındı oysa dün
Bedenim aynı derdi yaşıyor
Dün ve bu gün.

Adımlarım
Alıyor beni bu günümden
Yaşamak diye bildiğim sayılı saatler
Azalıyor birer birer ömürden
Beklediğim günler de olsa
İstemediğim anlar korkutuyor beni
Yürüdüğüm yol bitmiyor bir türlü
Adımlarım götürüyor beni
Bense kaçmak istiyorum geri...

Hayallerim
Sanki beklemediğim her şey
Bütün beklediklerim gelmedi bana
Beklemediklerim aldı beni bağrına...

Anılarım
Beklemekle geçen günlerim
Gözyaşlarım ve tebessümlerim
Yaşadığım her şey
Ve yaşayamadıklarım...

Günlerim
Nasıl da geçiyor
Tutamadığım gölgeler gibi oluyor hepsi.
Ve geliyor beklediğim gün
Hayallerim kadar sürüyor hepsi...

BÜYÜYİYİM DİYE BEKLEYEREK

Mert ÖZDEN
Sınıf Öğretmenliği

evin damından yıldızlara hayretleniyorum
saçlarımda büyümek ağrısının tohumları yok
dedemin güzel anısıyla yatıp kalkıyorum
her masalı geziyorum elimde süt dolu bardağım

güllerden bir gün ellerime erikleri doldurmuşum
kedileri izliyorum tüyleri ne güzel Allah'ım
bir ben küçücük değilmişim bu garip yerde
dünya'n ne büyük nasıl idare ediyorsun Allah'ım

dedem baktığında yüreğiyle beraber bakardı
ben uykularımda sayıklarken adını
onlar çoktan unutmuşlar
ölenle ölümez demişler
sermişler yerine sahte yaşamak yorganını

dedem güldüğünde gözleriyle beraber gülerdi
cebinde zamana kırgın bir saatle
astımımınla sevdim onu yeni bisikletimi göremedi
annemle babam göklere bakıp bol bol dua üfledi
kuşlarla selam söyledim onlar bulacak yerini...

başladım artık yüzünü
kuşların öptüğü bulutlarda aramaya
denedim muhtaç olduğum
ellerine ulaşmayı da ama
kollarım kısacık
yetişemedi uzaklara

VİCDAN NEREDE

Orhan ÇAVDAR

Hukuk Fakültesi

Dünya... Dönmeye devam ediyor. Her geçen gün, insanların imtihanlarına şahit oluyor. Her geçen gün, kendini unutturuyor insanlara. Dünya... Değişime uğruyor zamanla... Her geçen gün, izini sildiriyor hafızalardan. E, öyle olmasaydı insanlar hadlerini bilmezler miydi? Öyle olmasaydı onun geçici olduğunu bilip birbirlerini kırarlar mıydı? Kırmazlardı tabii. Çünkü insan elinden alınınca anlıyor değerlendiremediği her şeyin değerini. Lakin insanlar geçirdikleri şu kısacık ömürlerinde bile her şeyden bihaber yaşamaya devam ediyorlar; sanki kâinatın, hâşâ, sahibi gibi davranıyorlar; vicdanlarını insanlığın pazarında satılığa çıkarıyorlar. Şimdi soruyorum sana dünya: Sen dönerken insanların vicdanını alıp etrafta bir yerlere mi savuruyorsun?

Ey vicdan! Neredesin? Yoksa seni yalnızca ocağına ateş düşenler mi hatırlıyor? Bugün bir kişiye yapılan haksızlığa neden çoğu kişi acımıyor; sessiz kalıyor? Neden acılara ortak olunmuyor? Yoksa çaldılar mı seni? Bir gün zulmeden bir başka gün zulme uğrayabilir. Bir gün malı, mülkü olanlar yarın açta açıkta kalabilir. Bir gün sağlıklı olan öteki gün hasta yatağından kalkamayabilir. Dünya... Dönüyor... Hem de öyle bir dönüyor ki... Ah be insanlık! Keşke imkânın doğrultusunda, gönlünde olanlarla birlikte, iyilikle dolup taşsan... Ah be insanlık! Senden çalınanı keşke alıp getirebilseydin, gönül tahtına bir güzel oturabilseydin, vicdanını ait olduğu yere getirebilseydin.

Ey vicdan! Neredesin? Seni sana mı teslim ettiler? Şimdi yalnız başına sahibini mi bekliyorsun? Aman ha! Maazallah, sensiz insanlar dolaşüyor etrafta. Bizleri de sensiz bıraktırmaya uğraşıyorlar. Sen kendini muhafaza et. Senin varlığını bilmek bile bizi sana bağlıyor. Zifiri karanlığımıza ışık oluyor, içimizi ferahlatıyorsun. Bir gün, evet biliyorum, bir gün... Geleceksin. Lâkin şu an, seni arıyoruz, Neredesin?

YALNIZLIK DA YALNIZ DEĞİLDİR

Hilal ÖZHAN

Türk Dili ve Edebiyat Bölümü

Neydi yalnızlık? Bu sorumu çok defa düşündüm ama bir türlü cevap veremedim. Çünkü yalnızlık bana göre yalnız değildir. İnsan yalnız kaldığını sandığında bile bilmediği, fark etmediği arkadaşları vardır. Bu sözlerimle benim hakkımda farklı düşünmeye başlamışsınızdır büyük ihtimalle ama şöyle ki tek başına oturmuş müzik dinleyen biri dışarıdan yalnızmış gibi görünür. Belki kendisi bile ne kadar yalnız olduğunu düşünmüştür. Oysaki müzik, karşılıklı diyaloga girmese de o an müzik dinleyen kişinin yanında olan bir arkadaşındır. Ne kadar yalnızlık yalnız değildir desem de bazıları için yalnızlık bir seçenektir, bazıları için mecburiyet ve kimisi içinde korkutucu bir kelimeden ibarettir. Bir düşünseler yalnız kaldıklarını sandıklarında yalnız olmadıklarını ya da yalnız kaldığını düşündüğü o an o düşünceden kurtulup o yalnızlığıyla bile nasıl mutlu olabileceğini, böyle olunca ya da olduğunda bulunduğu durumdan da tat alacağını ve karamsarlığın ortadan kalkacağını bir bilebilseler. O zaman tekrar soruyorum neydi yalnızlık? En mutlu veya en kötü anında kimsenin yanında olmaması mı? Yoksa söylemek istediğin, anlatmak istediklerini paylaşacak birilerinin olmaması mı? Kısacası; yalnızlık denildiğinde yine yanında bireylerin, bedenlerin olmayışı düşünülüyor. Oysa yalnızlık, kendisinin karşısına kendini alıp oturmaktır ve bu yüzden de yalnız olduğunu düşünenler yalnız değildir. Çünkü yalnızlık kelimesi bile yalnız değildir ki. Sırf bu yüzden, ne yalnız olduğunu düşünenler yalnızdır, ne de yalnızlık yalnızdır. Sadece yalnız olduğunu düşünenler yanında olanların, kendilerinin ve içinde buldukları durumun farkında değildirler.

DÜĞÜM

Şeyma KALAYCI
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yalnızlık ne tuhaf şey değil mi?
Onu kelimelere dökemezsin anlatırken
Boğazın düğümленir, burnunun direklerinde tarifsiz bir acı hissedersin
Anlatamazsın...
Anlatırsan adı yalnızlık olmaz
Eğer birine bunu söylersen zaten yalnız değilsindir,
Etrafın kalabalıktır
Sayısız insan vardır belki hayatında
Alt komşun, teyzen, annen, baban...
Ama canın sıkılınca ya da ne bileyim insanlık hali ya daralınca
Anlarsın yalnız olduğunu
Etrafına bakarsın kimseyi bulamazsın
Cama bakarsın,
Kuşlar uçar
Onlar dahi tek değildir, birlikte hareket ederler
Acın ikiye katlanır
Sonra düşünürsün, aslında herkes yalnızdır bu hayatta
Kimi farkında kimi '-mış' gibi yaşıyorsa da
Kimi kalabalıktır, içinde yalnızdır
Kimi ise yalnızlar içinde yalnız...
Hayatın tatlı bir cilvesidir işte bu
Kural basit, biz anlamak istemiyoruz.
Kabullenmiyoruz, kabullenemiyoruz
Yalnız geldik yalnız gideceğiz...

DEĞER

İrem AKDOĞAN
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Havalar soğuk, insanlar boğulmuş,
Terkedilmiş.
Birkaç damla yağmur işliyor içimize,
Sessiz çağırın rüzgâr
Ve de boşluk ıslık çalıyor.
Kayıp şehrin, kayıp insanları...
Aramak fayda değil,
Sormak kayda değer.
Ama düşünce etmek ruhsa,
İnanmak buna değer.
Ama birkaç insansa, buna değen
Aramak lazım gene değer gene değer!

ZEYNEP SATI YALÇIN İLE EDEBİYATA DAİR SÖYLEŞİ

Meltem BAŞARAN

Türkçe Öğretmenliği

Edebi kişiliğinizi tanımakla başlayacak olursak, edebiyat öğretmeni olmanızın yazar olmanız üzerinde bir etkisi var mıdır? Her edebiyat öğretmeni yazar olabilir mi?

Öğretmen olmamın mutlaka etkisi oldu çünkü edebi metinlerle daha çok haşır neşir oluyorsunuz diğer insanlara göre, şair ve yazarları tanıma şansınız daha yüksek oluyor. Bu nedenle ilgimiz daha da artıyor. Usta şairleri daha yakından tanımış oluyoruz. Her edebiyat öğretmeni şair ya da yazar olamaz ancak onu öğreten kişi olabilir. Onun için insanın mayasında bir şeylerin olması gerekir, birtakım yeteneklerin doğuştan geldiğine inanıyorum. İnsanın kendini ifade etme yeteneği, zaman içinde beslenerek artar ve kişiyi sanatçıya dönüştürür.

2010 yılında ilk eseriniz olan “Çölden Sonraki İlk Kuyu” daha sonra “Beklerken” ve en son “Şeker Kırığı” kitaplarınız basıldı. Bu eserlerde genel olarak kırılmışlık duygusunun baskın olduğunu görüyoruz, bu hikâyeler gerçek yaşantınızın bir yansıması mı? Sizi yazmaya iten asıl sebep nedir?

Benim şahsi nedenim, konuşmayı fazla sevmeyişim oluyor. Kendini açmayı, anlatmayı sevmeyen ama buna rağmen içi dolan bir insanım. Sürekli içime attığım için bunlar orada birikir birikir ve bir şekilde ortaya çıkar. En güzel ortaya çıkış şekli de kurguyla oluyor sanırım, kimseyi kırmayı incitmeyi sevmeyen bir insanım. Benim de hassasiyetim çok yüksek, çabuk kırılır ve alınırım ama çok fazla ifade etmem. İçimde taşırım ve bunlar da sanat eseri olarak ortaya çıkar. Bir de sanatçı olmak için denir ki, bir derdi bir davası bir çilesi olmalıdır insanın. Bu çile insanın hassasiyet derecesine göre değişebilir. Mesela yolda birisinin, bir karıncayı öldürmesi benim için gerçekten zulümdür. Ya da bir mülteciye baktığımda o duyguları direkt olarak anlatamam ve bu, içimde büyür, bir volkana dönüşür, bir şekilde patlar. O da eserlerime yansır.

Benim gözümde sanatçıların çok ayrı bir yeri vardır, onlar çok naif ince ruhlu insanlardır. En basit şeylerden kırılırlar. Mesela Fuzuli’yi Şeyh Galip’i düşünelim. Hep bir incinmişlikten, kırılmışlıktan ortaya çıkıyor değil mi? Ayrıca Hilmi Yavuz da der ki, “Hüzün ki en çok yakışandır bize.” Yani o hüzün söz konusu olmadığı zaman duyarlılık yok demektir ve çevremize o duyarlılıkla bakamayız. Duyarlılıkla bakamıyorsak o zaman biz hissetmiyoruz, duygumuz yok, her şey yüzeyseldir demektir. Böyle bir ortamda sanat ortaya çıkmaz. Gerçek bir sanatçıda, kırılmanın, acının, hüznün olması gerektiğini düşünüyorum.

Edebiyat Günlüğü adlı radyo programını sunup, Yedi İklim, Ay Vakti, Edep, Esin Sanat, İnsanca, Üslup, Hece gibi dergilerde öyküleriniz yayımlandı. Bütün bunların hayatınızdaki yerinden bahsedebilir misiniz?

Üniversitede edebiyat bölümünü kazanmadan önce de yazmaya çalışırdım ama tabii acemice, yazar olacağımı, şair olacağımı düşünerek değil. Bir şeyler üretmek, bir şekilde kendini ifade etmek... Bunu, bir ressam resmiyle yapar, heykeltıraş heykeliyle yapar, ben de kelimelerle yapmaya çalıştım. Bunu fark etmem ise şöyle oldu: Öğretmenlerimiz derste not aldırırken, cümleleri ben kendime göre evirip başka türlü yazdığımı anladım. Sonra bu benim hoşuma gitti ve bir oyun gibi geldi. Kelimenin eş anlamlısını biliyorsam onu yerine koyarak, nesneyle yüklem yerini değiştirerek bir oyun gibi... Bundan çok eğlendim hoşuma gitti ve böyle böyle ilerledi. Günlükler yazdım derken birden bir baktım şiir yazıyorum sonra öykü yazıyorum...

Öykünün de bende derin izleri olduğunu düşünüyorum, benim babaannem iyi bir masal anlatıcısıydı. Kendi döneminde okuryazar oranı neredeyse sıfır iken babaannem ilkokulu bitirmiş birisiydi. O bize hep masal anlatırdı ve çevresindeki kadınlara göre çok bilgili gelirdi bana. Onlara göre çok daha kültürlüydü. Okurdu çünkü eve gazete alınırdı. Herkesten önce o okurdu, anlatırdı. Bunlar beni besleyen alt yapılar oldu. Bu anlatıcılığın

bana babaannemden geçtiğini düşünüyorum. Ben de gençlik dönemimde yeğenlerimi, kardeşlerimi oyalamak için sürekli bir şeyler kurgulayıp anlatırdım ve bunlar ezberlenilmiş masallar değildi. Ya da ablamın arkadaşları bize geldiğinde herkes şarkı türkü söylerken ben sürekli bir şeyler kurgulayıp anlatırdım. Yazar olarak doğmuşum gibi bir sonuç çıkabilir aslında.

Radyo programına gelecek olursak, biz henüz öğrenciyken Hedef Radyo yeni açılmıştı. Biz de oraya ziyarete gitmiştik, sevdiğimiz için onların programlarını. Orada bir teklif geldi, ses tonumun güzel olduğunu söyleyip yapar mısınız diye sordular. Ben de henüz öğrenci olduğumu, söyledim başarabilecek miyim acaba dedim ama sağ olsunlar desteklediler, güç verdiler. Böylelikle başlamış oldum, o zaman da şairleri, yazarları tanıtan anlatan canlı bağlantılarım oldu. Güzel bir program gerçekleştirdik 1 yıl kadar. Elbette bu da beni besleyen bir şeydi.

Eserlerinize yönelik zaman zaman gelen, anlaşılmaz olduğuna dair eleştirilere karşın siz nasıl bir öz eleştiri yaparsınız? Üç kitabınızda da sıkça kullandığınız “kuyu” simgesi, neyin iz düşümü olarak karşımıza çıkıyor?

Yıkıcı, kıyıcı bir eleştiri hiç gelmedi. Ama eleştiriler tabii ki geliyor. Mesela benim akrabalarım, okurken başımı okuyoruz sonra sonuna gelince, bu başında ortasında ne demişti hatırlamıyoruz, kopuyoruz, bir türlü anlamıyoruz demişlerdi. Bunu normal buluyorum.

Öz eleştiri yaparsam, ben ilk öykülerimde daha sade yalın, anlaşılır ifade ettiğimi düşünüyorum. Sonrasında biraz daha kapalılaştığımı, son öykülerimde ise biraz daha soyutlaşmaya başladığımı hissediyorum tabii ki. Bunu olumlu gören okuyucularım da var.

İlk kitabım benim ilk göz ağrım. Kuyu imgesini de orada kullanmaya başladım. Aslında bilinçli olarak devam ettirdiğim bir şey değildi. Bendeki yansıması ise, kuyu bir çıkmaz, bir umut etme duygusu... Hani kahramanlar sıkıntı yaşıyor ama sonuçta bir umut içindeler. Geleceğe karşı yarına karşı, yakınlarına sevdiklerine karşı... Ne kadar büyük bir kırılmışlık varsa o kadar da büyük bir umut içindeler. Bu duyguyu hem kendim yakalamaya çalışmışım hem de okura bunu vermeye çalışmışım.

Yazılarınızı yazarken etkilendiğiniz, ilham aldığınız sanatçılar var mı? Arif Ay gibi önemli sanatçıların da desteğini alıyorsunuz. Bunlar sizin, “İyi ki yazıyorum.” demenizi sağlıyor mu?

Elbette ki var, yok demek hem yalan hem nankörlük olur. Ben ustaları okumayı çok seviyorum. Zaten etkilenmesen olmaz çünkü insanın doğasında bu vardır, en iyi öğrenme yöntemi taklittir. İnsan daima taklitle öğrenir. Bunu, yazarken onları taklit etme anlamında söylemiyorum. Biz okuduğumuzda besleniyoruz, onların tarzları düşünce yapıları beynimize yerleşiyor. Daha sonra onları başka okumalarla besleyerek kendimize ait olanı oluşturuyoruz. Kendime ait tabii ki bir çizgim var ama ilk başta o ustalardan elbette ki etkilendim.

Özellikle Rasim Özdenören'i çok severim, Cihan Aktaş'ı çok severim. Çünkü kötü bir dönemdeyken, 28 Şubat sürecinden bahsediyorum, üniversite döneminde yaşadıklarımın. Onlar bizim kısılmış sesimizdi, çıkmayan sesimizi onlar duyurdu. Bizim seslerimiz kısıldı, biz bu sıkıntıyı yaşarken onlar kalemleriyle, bizim düşünce ve hayal dünyamıza destek oldular. Bu şekilde etkileri oldu.

Şair olarak da Necip Fazıl, Sezai Karakoç, İsmet Özel ve Arif Ay'ın gönlümde bambaşka yeri var. Onların duyusunu, onların düşünüşünü ben çoğu şairde göremiyorum. Ayrıca Rasim hocam da değişiyor yazdıklarına. Bana çok güzel bir iltifatı olmuştu. 2 yıl önce, kitabımı hediye ettiğimde, “*Günümüz öykücülerinde okuduğum genç öykücüler içinde kendime en yakın bulduğum sen oldun.*” demişti. Bu çok hoşuma gitti, kendi izlerini de görmüş olabilir burada ki ben bundan gurur duyarım, gocunacak bir şey gibi görmem. Taklit olarak da düşünmüyorum bunu, ustanın چراğını yetiştirmesi gibi bir etkidir bu. Bu dönütlerle de iyi ki yazmışım diyorum.

Popüler edebiyat hakkında neler düşünüyorsunuz ve sizce insanlara okuma alışkanlığı kazandırmak için popüler edebiyat ürünlerinden başlamak doğru mudur?

Okuma alışkanlığı kazandırmak için gençlerde bu kitaplardan başlanabilir deniliyor genelde ama ben bunun doğruluğuna inanmıyorum kesinlikle, bir şeye başlanıyorsa ciddiye alınıp gerçekten kaliteli nitelikli eserlerle başlanmalı. İnsan belli bir çizgiye geldikten sonra evet, her şeyi okusun. Çünkü artık onun oturmuş bir çizgisi vardır ve buna binaen eleştirel okuyabilir, doğruyu ve yanlış ayırt edebilir. Ama henüz doğru ve yanlış ayırt edememiş bir çocuğun her türde, her içerikte yazılmış bir şeyi okumasını bir eğitimi olarak, bir anne olarak doğru bulduğumu söyleyemeyeceğim açıkçası.

Popüler edebiyata da karşıyım, insanın hayata bakışındaki kaliteyi düşürdüğüne inanıyorum...

AKIMLARI ETKİLEYEN KADIN: TOMRİS UYAR

Tuğçe KARACA

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Tomris Uyar, 1941 yılında doğmuş, öykü yazarlığı ve çevirmenlik yapmanın yanı sıra başka türlerde de eserler vermiştir. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirmiştir. Tomris Uyar, *Papirüs* dergisinin kurucularından biridir. Eserleri, döneminin belli başlı dergilerinde - *Varlık*, *Yeni Dergi*, *Soyut*- yayınlamıştır. Başarılı yazın hayatının yanında, aşkları ile İkinci Yeni hareketinin şairlerini kendisine hayran bırakmasıyla adı anılan Tomris Uyar'ı, edebiyat dünyası gazeteci-şair Ülkü Tamer'in eşi deneme ve öykü yazarı Tomris Tamer olarak tanıdı.

Asıl hikâye burada başladı zaten. Tamer ile evliyken vuruldu Cemal Süreya'ya Tomris Uyar. İkisi de evliydi ve ikisi de birbirlerine kavuşabilmek adına boşandılar eşlerinden. Ve aşk dolu 3 yılı beraber geçirdiler.

“Ellerini alıyorum sabah kadar seviyorum/ Ellerin beyaz tekrar beyaz tekrar beyaz

İstasyonda tren oluyor biraz/ Ben bazen istasyonu bulamayan bir adamım”

Cemal Süreya ve Tomris Uyar'ın yakınları ikisi de bu dünyadan ayrıldıktan sonra şu olayı anlatırlar: Her akşam işten çıkıp direk eve damlardı Cemal Süreya. Bir gün Tomris Uyar, “*Biraz gez dolaş, arkadaşlarıyla falan buluş*” der. Ertesi gün geç gelir Cemal Süreya, daha ertesi gün de, hep geç gelir. Bu akşamlardan birinde, örtü silkelemek için pencereyi açan Tomris, apartmanın girişinde oturan Cemal'i görür ve gerçek ortaya çıkar. Her akşam iş çıkışı eve geliyor ama aşağıda oturup gecikiyordu Cemal Süreya... Tomris Uyar tarafından durumun adı derhal kondu: *Şahsiyet Rötarı...*

Cemal Süreya ile olan ilişkisi sorulduğunda şöyle demiş Tomris Uyar: “Beni bıraktı rahat edemedi ona göre bana sahip olunamazdı. *'Senden ayrıldığım anda, senin hakkında, hikâyen hakkında sevdiğimi belirtecek hiçbir şey söylemeyeceğim; benim ağzımdan kimse duyamayacak'* dedi ve doğrusu hiç yazmadı.”

Belki de aşk böyle bir şeydi. Sevdadan yazamadı Cemal Süreya aşkını. Yanındayken haykırdı kelimelerce uzağında olmasına dayanamadı, yitip gitti sözcükleri de Tomris'le beraber. Üç yılın sonunda tükendi Cemal Süreya ve Tomris Uyar aşkı. Geriye yıllarca konuşulacak bir aşk ve güzel bir dostluk bırakarak.

Turgut Uyar ve Esin Perisi

Tomris Uyar'ın Turgut Uyar'la yaklaşmasına aracılık eden de şiir kuşkusuz. Tomris Uyar; “*Cemal Süreya'dan ayrılmak üzereydim o da eşinden ayrılmıştı İstanbul'a gelmişti çocuklarıyla. Burada tanıştık. Asıl tanışmamız herhalde çünkü o zaman daha bir yakın oturup konuşma fırsatı bulduk ve mektuplaşmaya başladık. Bu mektuplar önce sadece şiir üzerine mektuplardı. Hala duruyor bende. Genellikle şiir üzerine düşünceleri konuşurduk. Ve anladığım kadarıyla çok sıkışık bir dönemden geçiyordu. Evlilik hayatında bir süredir yaşadığı tedirginlikten şiiri de etkilenmişti. Yedi yıldır şiir yazmıyordu. Esin periliği olarak ifade etmek istemiyorum ama çok konuştuğum ve çok şiir yazmasına yeltendirdiğim için nihayetinde yavaş yavaş şiir yazma isteği yeniden doğdu.*”

Peki ya Tomris değer vermeseydi Turgut'a yeniden yazmasını ister miydi yahut Turgut yeniden yazmak istemeseydi dinler miydi Tomris'i?

Tomris Uyar'ında en uzun soluklu sevdasıdır Turgut Uyar...

Turgut Uyar için “*Bir ara ben onun dünyaya açılan penceresi olmaktan öte bir şeydim, bir parçası gibiydim. Ve kendimi bir parçası gibi hissettiğim için sıkılıyordum tabii.*” demiştir.

“Senin için alışılmış şeyler söyleyemem sana yaraşmaz/Kış gecesi amcamızdır bahar yakından kardeşimiz/Alır başımı Erzincan'a giderim seni düşünmek için/Dörtlükleri bozarım çünkü dağlar ne güne duruyor,/Kıyılar ve eskimeyen her şey seni anlatmak için/Bir bozuk saattir yüreğim hep sende durur” Ve Tomris hayatına elini sürdüğü her adamda mutlaka bir iz bırakmıştır. O kadar güzel bir şeydir ki hiçbir sevdalısı arkasından kötü tek kelime etmemiştir. Belki de hâlâ Tomris'e olan sevgileri buna müsaade etmemiştir.

Tomris, Turgut Uyar'ın ölümünden sonra kurduğu bir cümlede aralarındaki ilişkinin gücünü ele verir aslında. “*Turgut beni her an elinden kaçıracaktı gibi gereksiz bir kaygıyla yıpranacak, bende hiçbir rekabetin söz konusu olmadığı bir alanda boyuna birinci seçilmekten yorulacaktım.*”

demiş. Aslında şu dönemde hepimizin aradığı ve bulamadığı şey değil midir Turgut Uyar'ın aşkı? Var mı şimdilerde Turgut gibi seveni?

Edip Cansever ve Yarısı Gizli Yarısı Alenen Ortada Hayranlığı

Sonraları ise Ankara ve İstanbul çevrelerinin çok iyi bildiği bir başka gerçek vardır; Edip Cansever'in Tomris Uyar'a duyduğu hayranlık... Ve Turgut Uyar onu elinden kaçıracaktı gibi sevmekte haklıdır da aslında. Acaba kaç gizli hayranı daha vardır kim bilir? Edip Cansever her 15 Mart günü (Tomris Uyar'ın doğum gününde) yazdığı bir şiirle seslenir Tomris Uyar'a. Şair ona "*Bir adın vardı senin, Tomris Uyar'dı*" diye seslenmiştir meşhur '*Yaş Değiştirme Törenine Yetişen* şiirinde. "*Adını yenile bu yıl ama bak Tomris Uyar olsun gene*" der ısrarla Edip Cansever... "*Seni görünce dünyayı dolaşiyor insan sanki/Hani Etiler'den Hisar'a insek bile/Bir küçük yaşındasın, boyanmış taranmışsın/Çok yaşında her zamanki çocuksun gene/Ben seni uzun bir yolda yürürken görmedim ki hiç./Mart ayında patlıcan, ağustosta karnibahar/Mutfağın mutfak olalı böyle/Bir adın vardı senin, Tomris Uyar'dı/Adını yenile bu yıl, ama bak Tomris Uyar olsun gene*". Dizeleriyle haykırmıştır Tomris Uyar'a beslediği hislerini.

Ölümünden bir süre önce Edip Cansever'in kendini daha çok etkilediğini söyleyecektir ama eleştirmen tavrından ödün vermeyerek "*Daha çok anlatan, daha süslü ve imgesi bol. Tekrarı seven bir şair.*" yorumunda bulunmuştur. O zamanlar dalgaların kıyıya usulca vuran meyhanelerinde, Tomris Uyar'la Edip Cansever'i baş başa rakı içerken görenler olmuştur. Onları öyle görüp tanışma şansına erişmiş bir gazeteci, Tomris Uyar'ın sevdiklerinin yanına gitmek için bu kadar çok içtiğini düşünmüştür. Edip Cansever'in ise bir peçeteye yazdığı "*Tomris rakıyı çok severdi, bense onu*" dizesi dilden dile dolaştı.

Eski eşi Ülkü Tamer, sevdiği Cemal Süreya, gözbebeği Turgut Uyar ve etkilendiği Edip Cansever. Dört erkek bir kadın... Döneme asla unutulmayacak eserler bırakan şairler ve İkinci Yeni hareketinin ilhamı Tomris Uyar. Tomris Uyar'ın yüreği öylesine büyüktü ki herkesle paylaşmak istedi. Ama her şeyden öte Tomris Uyar "Uyar" soy ismiyle hayatını devam ettirdi. Oysa aşk herkese bölüşürülebilecek kadar değersiz bir duygu değildi. Belki de kendisini bir kişiye adasaydı sonsuz mutluluğa erişme imkânı doğacaktı. Ama Tomris Uyar kendisine şiirler yazılmasını tercih etti. Ve hayatına aldığı bütün adamları da sevme girişiminde bulundu. Kimine göre doğru, kimine göre yanlış bir davranış olsa da eleştirilmemesi gereken tek konudur gerçek aşk. Eğer Tomris Uyar, bu dört adamın hayatına hiç dokunmasaydı bugün bu güzel şairlerin güzel dizeleri eşliğinde buluşup bir kahve içemeyecektik belki de. Aşk yazdırır, özlem kemirir, seveda ise hep tebessümle gezdirir insanı. Aşk hele ki insanın içine işlemişse kelimelerden dolar taşar hisler. İnsan kendisini durdurmaya çalışsa, yazmak istemese dahi içinden bir kıvılcım sürekli ateşler durur o insanı. Bir daha yaşanmayacak şeyler listesine bu dört erkek bir kadının ayrı ayrı aşk hikâyelerini de eklemiş bulunuyoruz.

BİZİ BİZ YAPAN FARKLILIKLARIMIZDIR

Orhan ÇAVDAR
Hukuk Fakültesi

Dağ, ova, bayır, vadi, gökyüzü, deniz, çiçek, hayvan... Dünyadaki farklılığın eşsiz örnekleri... Siyahıyla, mavisiyle, sarısıyla, kırmızısıyla farklılığın güzelliği... Doğanın farklılığı; kimimize aşk, kimimize melankoli, kimimize özlem, kimimize hasret gibi anlamlar yüklüyor. Şehirlerin yaşayış biçimleri, yemekleri, şiveleri, giyim-kuşamları, oyun havaları... Kısacası, gelenek ve görenek dediğimiz kavramın kapsadığı örnekler... Her yörenin gösterdiği o farklılık...

Tuttuğumuz spor takımlarından, destekçisi olduğumuz siyasî partilere; yediğimiz yemekten içtiğimiz içeceğe; okuduğumuz kitaptan yazdığımız yazılara; sahip olduğumuz dinden ailemize kadar her şey bizi farklı kılıyor ve bu farklılıklar bizi biz yapıyor. Hiç siyah olmasaydı beyaz, karanlık olmasaydı aydınlık olur muydu? Nitekim erkek olmasaydı kadın, kadın olmasaydı da erkek olmazdı... Esasında her ne kadar farklı görünse de gözümüze, bu tezatlıklar birbirine tutunmuş zincir gibidir. Birbirinden kopamaz. Birbirinden kopmadığı gibi birbirlerine zarar da vermezler. Heraclitus; "Karşıtlar yararlıdır, en iyi uyum farklılıklardan çıkar." der. Bizler farklılığımızla, bu zincirlere kuvvet veririz, bu zincirler de -nereden bakarsanız bakın- uyumlu gözükür.

Nitekim İstanbul'u şöyle enine boyuna düşünelim. Bazılarına göre şiir, bazılarına göre tarih, bazılarına göre dinî bir mahiyette olan bu kenti, bu kent yapan da yine 'bazıları' şeklinde nitelendirdiğim insanların ta kendisidir. Yahya Kemal'siz veya Tevfik Fikret'siz bir İstanbul, İstanbul olmaz. Birisi ona karşı nefret beslerken, birisi aşkını dizelere sığdıramıyor. Onu o yapan yine bizlerdir, bizim farklılığımızdır.

Bir Çinliyi, Japon'u, Orta Asyalıyı, çekik gözlü yapan ve nitekim bir Avrupalıyı sarışın yapan onların coğrafi farklılıklarıdır.

Biz insanlığı, dünyaya gelmeden hemen önce, annemizi-babamızı, dilimizi-dinimizi veya fizikî özelliklerimizi seçmedik. Bizler, dünyaya geldikten sonra şekillendik. Dilimizde, yaşadığımız toplum; dinimizde, ailelerimiz etkili oldular. Kendi irademizle büyümedik ve yetişmedik. Lakin adaptasyon sağladık elimizde olmayan bu yaşama. Öyle ise, neden tüm haberlerde gördüğümüz, gazetelerden okuduğumuz "Herhangi bir farklılıktan ötürü işlenen suçlar" gibi vahşet türü haberlerin kaynağı nedir? Neden benim, senin, bir başkasının farklı görüşlerine dair bir kin besleniyor? Söz ile kalem ile çözülebilecek bir konu, neden şiddet ile hakaret ile çözümlenmeye çalışıyor?

Eğer Asya'yı, Avrupa'yı veya diğer tüm kıtaların farklı olmasını sağlayan bir döngü var ise bırakalım bu döngü sürüp gitsin. Bir an olsun insanî değerlerimizden vazgeçmeyelim. Hoşgörüden ödün vermeyelim. İnsanı insanlıktan uzaklaştıran o elleri üstümüzden atalım. Ve vaveylalarımızla her yere haykıralım: "*Bizi biz yapan farklılıklarımızdır.*"

AKŞAMÜSTÜ
Melike KAYA
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Çık gel bir akşamüstü
Gün daha tam kendini kaybetmemişken
Ayın parıltısı daha yüzüne vurmamışken
Son aydınlıktır bu, yüzümden düşmeden gel
Sessiz serin karanlıklar çökecek aklıma
Tepeler güneşi sarıp saklamadan
Henüz akşam yemeğine oturmamışken gel
Gök kubbeyi dolduran ezan sesiyle,
Çocukların eve koşmaları gibi gel
Gülerek ve severek gel
Çık gel bir akşamüstü
Sıcacık ekmeklerin fırından çıkıp
Eve doğru kucakta geldiği gibi gel
Balıkçı teknesinde bir akşam
Gün ufuk çizgisinde son demler
Martıların gölgeleri kayboldu kaybolacak
Kızıl deryalar duruldu dinginleşti artık
Ve sen hediye almışçasına çocuklarına
Koşarak ve gururla gir kapıdan içeri
Bir akşamüstü
O vakitte gel işte
Bir akşamüstü gel
Senin yokluğunda hüznün çöker bu şehre her akşam
Gölgeler son sulara hasretin silüetini çizerken
Eylülün sonbahara ait olması gibi gel
Renkler cümbüş cümbüş birbirini tamamlarken
Doğanın sarımtıraklığını yüklen öylece gel
Gün henüz dağları tepelemeden
Çık gel bir akşamüstü
Gel ki bir anlamı olsun
Bir heyecanı bir umudu olsun
Akşamüstü gelmeler çok sevindirir çocukları
Ondandır akşamüstü gel deyişim
Heyecanım doruklara çıkar
Umut dolar yorulan yüreğime
Gözlerim bayram eder işte o zaman
Çık gel bir akşamüstü
Zamanı tüketmeden
Kızılılık kaybolmadan
Çık gel bir akşamüstü
Bekliyorum.

KARADENİZ

Aysima DEMİRCAN

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Eğer ben bir deniz olsaydım. Karadeniz olurdu.
Hoyrat, hırçın, dalgalı, bir sinirli bir dingin olurdu.
Sislerle ve karabulutlarla çevriliyken her yanım, etrafım hep yemyeşil, ağaçlık olurdu.
Çay demlerdim sularıyla; en güzel çayların yetiştiği topraktan toplayıp, kızgın yorgun yüreklere.
Ben Karadeniz olurdu. Uğruna ne türkülerin yakıldığı. Ne acıların gömüldüğü, fırlatıldığı...
En çok sırrı saklayan ben olurdu.
Ben Karadeniz'im sevgilim.
Sen de benim fırtınamsın.
Alt üst eden de, yerle bir eden de, coşturan da sensin yüreğimi.

ÖYLE BİR GÖNÜL Kİ

Kerziban DİNGİL

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Gönül, bazen iki insanı yakınlaştıran yegâne duyguların başkenti
Bazen taşlaşmış bakışların kesiştiği tabir-i caizse taş kenti.
Bazen de iki insanın arasında habersizce büyüyen buzdan dağların Everest'i.
Bazen ise birbirlerinin aşklarından haberi olmayan sevdalılarının saklı kenti.

İNCİR AĞACI

Ebrar TERZİ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Bu dünya hüznle,
Kederle dolu
Zariflikten yoksunuz.
Bir incir ağacının
Çiçek açmasını bekler gibi
Bekliyorum seni,
Bu kâinatın inceliğini.
Ucu açık biletimle ben
Seni bekliyorum bu istasyonda
Biliyorum sana ulaşmayacak
Bu trenin rayları.
Bu kadar sıkı bağlama
Gönlünün heybesini.

"Belki de sen benim limon kabuğumsundur."

"Üst üste gelen şeylerin üstesinden gelemiyorum."

EN ASLİ OLANAĞIMIZ: ZAMAN

Şeyma ARGİN

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Zaman, Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlüğünde, “*Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit.*” olarak tanımlanır. Pekiyi gerçekten, üç beş kelime veya cümleyle açıklanabilecek kadar basit bir kavram mıdır zaman?

Geri dönüşü olmayan, tükendiğinde yenilenemeyen, hiçbir mal varlığının satın alamayacağı, sınırlı olanların en değerlisi, en güzel ilaçtır. İnsan, zamanını ne kadar iyi kullanmışsa o kadar birikim yapmış demektir. Bazen kişiler ve zaman arasında uyumsuzluk olabilir. Bu uyumsuzlukla karşılaşıldığında yapılması gereken şey inatlaşarak zaten sınırlı olan bu şeyin tüketilmesi değil ona uyum sağlamaktır.

Hem üç yıl, beş ay, seksenli yıllar, geçen hafta, az önce kadar somut hem de ‘su gibi akıp giden’ gibi kelimelerle ifade edilebilecek kadar soyuttur. Zamanın yokluğunu şöyle bir düşünecek olursak zaman kavramı olmayınca her şeyin yerinde duracağını, hiçbir hareketliliğin olmadığını, yaşamın hiçbir anlam ifade etmeyeceğini anlamamız çok da zor olmayacaktır. Zamandan görüp almamız gereken birçok ibret, çıkarmamız gereken birçok ders olduğu aşikâr. Bu dersler tarihi olayların veya örnek kişiliklerin vermiş olduğu dersler değil. Onların da birçok katkısı var elbet ama burada bahsettiğim ders zamanın bizzat kendisinden alınacak. 15 dakikayı düşünelim... Yerin altında da üstünde de, fakire de zengine de, tatil yapana da çalışana da, büyüğe de küçüğe de 15 dakikadır. Toplantıdaki bir insanla sevgilisiyle aylar sonra görüşen bir genç için belki akış hızı farklıdır ama 15 dakika herkes için 15 dakika olacak kadar eşit ve adildir. Denis Waitely bu durumu şu cümlelerle çok güzel bir şekilde ifade eder. “*Zaman, kimse arasında ayrımcılık yapmayan bir işverendir. Yeni bir güne başlarken herkes aynı sayıda saat ve dakikalara sahiptir. Örneğin, zenginler parayla daha fazla saat satın alamazlar. Aynı şekilde bilim adamları yeni dakikalar icat edemez. Ya da yarın kullanmak üzere bugünün zamanını biriktiremezsiniz. Ancak yine de zaman son derece adil ve bağışlayıcıdır. Geçmişte vaktinizi ne kadar boşa harcarsanız harcağın hala koca bir yarına sahipsinizdir.*”

Tanrının bize bahsettiği özgürlüğün de zamanla doğrudan doğruya ilişkisinin olduğu apaçık. Her şeyi özgürlüğümüz sayesinde yaparız. Anlamayı, yorumlamayı zamanı değerlendirmeyi, zamandan tasarruf etmeyi, konuşmayı, düşünmeyi, kişilik oluşturmayı... Önemli olan özgürlüğümüzü ne yönde kullandığımızdır. Özgürlükle zaman arasında ilişkiye gelince, özgürlüğümüzü ne kadar olumlu yönde kullanırsak kısıtlı olan zamandan da o kadar tasarruf etmiş oluruz. Örnek verecek olursak; günümüzde suç oranları büyük bir hızla artış göstermekte. Maddi durumu kötü olan bir insanı ele alalım. Bu insan yolda yürürken içi para dolu bir cüzdan bulacak. O esnada karşısına iki tercih çıkacak. Ya o cüzdanı alır ya da sahibine teslim eder. İnsanoğlu iradesi gereği hep kolay olanı seçen, kolayca kaçan, sorumluluktan uzak kalmak isteyen bir varlıktır. O kişi de cüzdanı alıp içindeki paraya el koymayı tercih eder. Bir süre sonra cüzdanı onun aldığı öğrenilir ve cüzdan sahibinin şikâyeti üzerine bir süre hapis cezasına çarptırılır. Bu hapis cezasının süresi bir yıl da olsa beş yıl da olsa sonuçta zaten kısıtlı olan zamanının bir kısmını hapiste geçirecektir. Tercih ettiği yanlış yolun sonuçları bununla sınırlı kalmayacak belki de ömrünün sonuna kadar hırsız sıfatıyla anılacak ve insanların ona olan güvenini yitirmiş olacaktır. Görüldüğü üzere, her şey kişinin kendi elindedir. Önemli olan özgürlüğümüzü iyi yönde kullanıp zamanımızı iyi değerlendirmek ve ondan her daim tasarruf etmek için uğraşmaktır.

Hazır konu günümüzden açılmışken günümüzün, zamanı en çok baltalayan sorunlarına da değinmeden geçmek olmaz. Yaşadığımız çağ tam anlamıyla bilim ve teknoloji çağı. Elbette bu durumun birçok avantajı var ama avantajların yanında dezavantajları da yok değil. Birçoğumuz küçükken sokakta oynayan, komşulara gidip gelerek boş zamanlarını değerlendiren bu sayede insani ilişkileri gelişen bireyler olarak çok şanslıydık. Ama günümüz bireyleri zamanını telefon, televizyon, bilgisayar, tablet karşısında geçiriyor. Bir oyun ya da film açıyoruz saatlerce oyalanıyoruz bu yüzden zamanın nasıl geçtiğini anlayamıyoruz. Bununla da yetinmeyip altın değerinde olan zamanımızı gereksiz şeyler yüzünden bozduk harcıyoruz. Mahalle arasında bulduklarımızı zaman tünellerinde kaybediyoruz. Ve ne yazık ki hiç tükenmeyecek zannettiğimiz o hazinenin aslında yitirilebilir olduğunu ancak elimizdeki tükenince anlıyoruz.

Umarım hepimize ortalama altmış yetmiş yıl biçilmiş olan bu kaftanı hakkını vererek kullanır, bu dünyalara bedel hazineyi hakkını vererek harcar, altmış yılımızı en az sayıda pişmanlıklarla altı yüz yıla değecek şekilde dolu dolu değerlendiririz diyor ve satırlarımı Murathan Mungan'ın çok sevdiğim şu sözleyle noktalıyorum. *“Takvim düzeni herkes için aynı olsa da zaman herkesin içinde başka türlü ilerler.”*

HAHVANLARDAN İNSANLARA-SAPIENS

Merve ERKOÇ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Oxford Üniversitesinde doktora yapmış, Kudüs İbrani Üniversitesi'nde tarih profesörlüğü yapan Yuval Noah Harari'nin "*İnsan türünün kısa bir tarihi*" olarak tanımladığı '*Hayvanlardan İnsanlara-Sapiens*' kitabı ilk kez 2012 yılında satışa sunulmuş, 2015 yılında ise Türkçe basımı yapılmıştır.

Kitapta insanın sözde evrimsel gelişimi ve devamında sosyal Darwinizm anlayışlarını kapsayan iki önemli görüşe yer verilmiştir. İnsanın evrimsel gelişimini altı farklı insan türünde görürüz: *Neandertaller, soloensis, floresiensis, denisova* vs. Bu türlerin her biri farklı fiziksel ve bilişsel özelliklere sahiptirler. Kitaba adını veren *homo sapiens* ise modern insanı tanımlar.

Sosyal Darwinizm, Charles Darwin'in toplumbilim alanındaki fikirleri ve evrim teorisi gibi düşüncelerinin sosyolojik alandaki etkilerini kapsayan bir terimdir. Darwin'in kuramının genişletilerek sosyal alanda uygulanmasıdır. *Sapiens*'te her bölümde bir ön kabul olarak Darwinist düşüncenin izlerini görmek mümkündür: Dünyanın içine düşeceği kargaşa, kapitalizm, faşizm, komünizmin yol açacağı sorunların insanları hüzne götüreceği fikri ve olası sıkıntılar anlatılmaktadır. Kitaptaki evrimci iddiaların içeriğine gelecek olursak: Evrimci felsefe, altı milyon yıl önce yaşamış ortak ata iddiası, yüz bin yıl önce altı farklı insan türü yaşadığı iddiası, insandaki dik yürüme özelliğinin zamanla kazanıldığı gibi pek çok iddia bulunur. Farklı bakış açısıyla oluşturulan iddialardan birisi de "*cooperation*" yani iş birliğinin bulunmasıdır, bunu ise insanda bulunan hayal gücüne bağlar. Hayal gücünün ürünleri ise Tanrı inancı, politika, ticaret ağı, hukuk sistemi vb.dir. Tüm bu kavramları 412 sayfada toplayan *Sapiens*, çoğu ülkede büyük ilgi görmüş ve otuzdan fazla dile çevrilmiştir.

Harari, tarihçi olmasına rağmen okuyucuyu bilgiye boğmuyor. Yazar, akıcı bir üsluba sahiptir esas okuyucuyu çeken de onun anlatımıdır. Yazar, *Sapiens* ile geçmişe ışık tutarak okuyucunun ufkunu genişletiyor, zengin kültür birikimi sağlayarak yorum gücünü arttırıyor böylesine bir kitap mutlaka okunmalı!

İNSANI KISITLAYAN BİR DÜŞÜNCE

Pınar SEKMEN

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Bugün insanlar hakkımızda ne düşünür diye kafa yormak en büyük özgürlük kısıtlamalarımızdan birisidir. Bu bizi birçok eylemi gerçekleştirmekten alıkoyar. İnsanların bazıları bu özgürlük kısıtlamasını sınırlı bir biçimde yaşarken bazıları da en uç noktalarda yaşar. Bu durum insanlar arasındaki mesafeyi açar ve bugün zaten pek de mükemmel olmayan insan ilişkilerine de bir yenisini ekler. Başkalarının beklentilerine uyararak yaşayan insan içinde barındırdığı öfkenin farkına varamaz ve bu durum giderek büyüyerek kişinin farkında olmadığı biçimde dışa vurulur.

Bu düşünce hayat sahnesinde oynanan saçma oyunlar silsilesinden başka bir şey değildir. Ne diyeceği önemsenen insanlar bunun senaryosunu yazan kişi de kendisine verilen düşünceler doğrultusunda oynayan rol sahibidir. İnsan elbette başkalarının fikirlerini önemsemeli ve eleştirilere açık olmalıdır. Fakat bu düşünce insanın hayat noktasının en aziz yerine yerleştirir ve insan da bu eylemlere göre yaşamını biçimlendirirse bu kişi başkalarının düşüncelerine esir olur. Anette bu durumu şöyle açıklar: '*El âlem ne der? ' sözü kadar duvarları yüksek bir hapishane daha var mı? Her ne kadar farkında olmasak da içgüdüsel olarak eylemlerimizi yöneten bu 'başkaları acaba ne düşünüyor?'*' sorusu herkesin içinde var olan bir durumdur.

İnsanın bu kendisine hayatı zehir eden düşünceden kurtulması biranda gerçekleşecek bir durum değildir. Toplumun bize gözle görülmeyen bir şekilde uyguladığı bu baskı yine toplumla aşılabılır. Bu da bir ülkenin nüfusunun yarısından çoğunun bu durumu aşması demektir. Eğer insan tüm bu baskıların üstesinden gelse bile devam ettirmesi de ayrı bir güçlük ister. Bu nedenledir ki birçoklarımız daha denemeden vazgeçer. Kant'ın da dediği gibi '*İnsan kendi aklını kullanma cesaretini gösterdiğinde birçok şeyin üstesinden gelir.*'

MASMAVİ BİR HAYALDİ KURDUĞUM

Gülfidan YAZICI

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Masmavi bir hayaldi kurduğum
Düşledim düşledim
Takvimin her yaprağını her geçen saniyeyi
Hep gelmen için bekledim

Sen ki adını bilmediğim
Sen tarifsiz özlenen
Mizacından bî-haber ben
Umudumu yitirmedim gel

Baktığın yıldız benden bir parça
Seyre daldığın deniz benim gözlerim
Ezbere bilmeliyim sevdiğim seni
Sabır benim en güzel adım gel

Her an usulca ilerlemekte
İşte çıldırıracasına susuyorum
Güneşi, çiçeği, suyu hisseder gibi
Olmayışımı hissedeceksin biliyorum

Sevdâ dökülmez satırlara sevdiğim
Dökemem sevgimi kimseye ulu orta
Sende bulmalıyım can içrem
Gülüncü de hasreti de özlemi de sen de

Ben kimsesizim kimsem sen
Ben darmadağın toplayan sen
Bakışların en güzeli de senin için
Bu dizeler de senin ağlatma gel

Beklerim gün olur hasretim sana savrulur
Beklerim elbet zaman o anı bulur
Mevsim kış savruluyorum
Baharımı özledim soldurtma gel

ANNEME

Hacer VAROL

Sosyoloji Bölümü

Annenin kıymetini bilir her insan
Düşünürler ki;
Bizim gülüşümüzdür anne
Bizim ağlamamızdır
Bizim susmamız ve konuşmamız.
Anneler hislidir derler
Anneler koşar koşar da yorulmaz.
Çünkü onlar aziz bir sevgiyle severler
Bize bu duyguları besleyen değerli insan
Lütfen vazgeçme bu sevginden...

ÖLÜM KELEBEĞİ
Cihan GÖRGÜLÜ
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Sabah oluyor, güneş doğuyordu.
Gerçekten az, rüyadan çoktu,
Unutamam o zamanı...
Babam o zaman ölüyordu.
Ruhu götürmeye mi geldin?
Ey! Masumca sevin
Uzun, acılı, uykusuz geceler geçti
Niye tekrar geldin?
Hani odamdaydın ya!
Hani babamın başucunda,
Üstümde sen uçuyordun ya!
Ve o ölüm sabahında...
Çocuk ergin, genç ihtiyardı
Yarın neler olacaktı?
Geceleri gizlice ağlayan çocuk
Bir işin ucundan tutacaktı.
Artık duygu yok!
Ağlamak yok, sızlanmak yoktu
Büyümekti artık amaç,
Koşmadan, oynamadan, saklanmadan...
Biri yaşayacak, gülecekti.
Biri ezilecek, ağlayacaktı.
Acılar, ızdıraplar içinde,
Ufkumuz ebedi olmaktı.
Hep ölmek kolaydı.
Mesele eksiklerle yaşamaktı,
İşte sorunda buydu,
Her şeye inat yaşamaktı.
Artık amaçlar vardı.
Yaşamak ve ölüm vardı.
Kendinden vazgeçiş,
Bu hikâyede yok olmak vardı.

YAPRAK
İrem AKDOĞAN
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Zor ölüm.
Tıpkı yapraklar gibi eriyor zaman,
Nasıl başlayıp gitmişse
Ölümlü zaman,
Öyle akıp gidiyor, olup bitiyor, ölüyor zaman.
Acısı çıkarsa ölümün kederli, durup bakmak gerek
Onun elemli hali...
Acı veriyor bize her bitişin son hali,
Sen de bırakıp gitme bizi ne olursun,
Son olsun bu,
Son olsun bu yani! Sonbahara hitaben

KÂĞIDIN HÜZNÜ
Rabia ŞİMŞEK
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Kâğıttan evler yaptık biz yüreğimizde
Sonra burada sıcacık yuvalar kurmak istedik
Oysa hiçbir şey yoktu elimizde...
Yine de her şeye rağmen iyiye ümit ettik
Hüzünlerimizi sığdırmak istedik bu evimize
Hasretin soğuşunu hapsettik içimize
Ama hiç çıkmadı bacamızdan duman
Mutluluğun verdiği esintiyle
Kâğıttan gemiler yaptık, yüreğimizde
Ulaşılmayan yerlere gitsin diye
Uzağımıza yakın olalım derken
Yakınımız en uzak oldu bize
Hiç tanımadığımız duyguları tattık
Yarımımızı tamamlayalım derken
Artık olmayan yarımдық...

UMUT
Gülten BULDUKER
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Umutlarımdı beni geleceğe taşıyan.
Çoğunu hatırlamasam da
Tutkulu bir beklentim yoktu,
Bildik hayat kaygılarından başka.
Bir aşka inanmıştım, bir de güzelliğe

Saftım ben, çok saftım,
Ama yüreğim sevinçliydi,
Gözüm açılmamıştı henüz.
Dünyanın kaç bucak olduğunu,
Sizi tanıyınca anladım.

Deyimler can kurtaranım oldu,
Daralınca söylediğim.
Önce “anam ağladı” dedim.
Kaba gelince kulağıma
Edebî olanları seçtim.

Kara çalılar gibi dikenliydiniz.
Ben dikenleri hiç sevmem.
Biliyorum, siz de beni sevmediniz.
Kalbin kalbe karşı olduğunu
Size bakınca anladım.

Böyle mi kapansın perde?
Değişmesin mi hayatın rengi?
Bir göz atsak kalbimize,
Kuşlar kanat çırpıp belki.

SUKÛT
Cansu BÜKE
Türkçe Öğretmenliği

Anlatamadığım çok şey var.
Sustuğum
İçime hapsettiğim
Bir kor gibi yanan
Yanıp tutuşan
Beni de yakan üstelik.
İçimde, sol yanımda.
Tam şuramda!
Sükût gözlerimde
Sükût dilimde
Aslında sükût
Kalbimde.
Kalbim...
Ah kalbim!
Sen de...

VUSLAT
M. İsmail VAROL
Tıp Fakültesi

Nazende gelir salınarak,
Yıldızlardır akan gözlerinden

Asi ruhunda çığlıklar,
Titreyen nazarı hicabından

Ne benden, ne senden
Hepsi haktandır besbelli didarından

Gamla kederle yoğruldu,
Zamanla tava geldi güruhundan

Aşukun hali vahimdir,
Nameleler söyler dimağından

Maşukun hali ehvendir,
Asıl gelen yüreğinden

Ne arayan kaldı,
Ne de bakılan, hepsi hüsn-i zandan

Kadim dost dediğin yektir,
Fazlasını arayan yitirir felahından

Gülparetsiz olmazdı bu varış,
Menzile kavuşmak vuslattan

YÜZLEŞMEK

Özlem ÖZGÜN

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Kendinle baş başa kaldığın zaman yüzleşirsin gerçeklerle. Yüzleşmek ne garip bir kelime. Ne ile olur, kim ile olur, kendi kendine mi yoksa bir başkasıyla yapabileceğim bir eylem mi? Bilemiyorum... Bunun hakkında epey düşündüm sanırım. Siz düşündünüz mü? Bence yüzleşmek; düşünmekten kaçtığın, düşünmeye korktuğun ne varsa onlarla hesaplaşmaktır. Yüzleşmek aynı zamanda sorgulamaktır da. Mutlu olduğun zamanlarda kendimi sorgulamak gelmiyor aklıma. Genelde üzgün olduğum zamanlarda sorgularım kendimi. Ve bu aralar çok sorguluyorum kendimi... Galiba fazla düşünüyorum ve gereksiz takılıyorum her şeye. Yüzleşmek, yavaş yavaş kendin olmaya giderken *'bazen birilerine bağlı olduğunu, bağlı kalacağını ve en önemlisi bağından kopamayacağını'* anlamaktır. Başkalarına esir yaşamak, esaretle yaşlanmaktır. Bu bağlardan koparsak yalnız mı kalırız? Yalnızlık... Bazen herkesten kaçıp uzaklaşmak bazen de nice toplulukların içinde aslında tek başına olduğunu anlamaktır yalnızlık. Belki de bazen bizi yalnızlaştıran kendimizle yüzleşiyor olmamızdır. Önemli olan yüzleşme bittiği zaman doğruyu-yanlışı enine boyuna ölçüp biçmek daha doğru şeylere adım atabilmektir. Kendine uygun doğruları oluşturabilmektir, kendini duyup ona koşa koşa gitmektir. Mutlu olduğun zamanda umutlu olduğun gibi mutsuz zamanında da bunu barındırabilmektir. Galiba önemli olan her yüzleşme sonrasında daha iyi düşünerek hareket edip her güne umutla uyanmaktır.

ZAMANIN FÂİL-İ MEÇHÛLÛ

Betül YILDIZ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

İnsanım ben. Her nefeste ciğerlerime dolan havayı geri soluduğumda “Yaşıyorum” diyebilenim. Ve soluduğum her havada biraz daha eksilenim. Bir menekşe kokusunda can arayanım ben. Kendimi doğayla içselleştirmeye çalışıp her seferinde fabrika dumanları arasında kalanım. Gittiğim, gördüğüm her mekândaki atmosfere kapılıp oradaki yaşantıları kendimle bütünleştirmeye çalışırım. Aslında gördüğüm her yer benim. Bazen Kız Kulesiyim bazen sıradan bir saat kulesi. Bazen Amasya'nın elma bahçeleriymi ben ise İstanbul'un Tophanesi. Hatta bazen kimseyim ben. Hiç kimse... Karanlık bir sokağın en soğuk kaldırım taşına oturmuş, herkesten uzak varlığını dahi unutan biri. Hayatın bana sunmadığı bahçeleri kurup yıkarım içimde bir yerlerde hep. Kimi zaman gül kimi zaman papatya dikerim gönlümün en ücra köşelerine. Çocukların gözbebeklerindeki o masum ışıltıyı, onların minik tebessümüyüm ben. Bazen ise ağlarken çıkardıkları çığlık sesleri... Severim insanı, severim doğayı, güneşi, evreni. Bütünleşmek, bir bütüne yaklaşmak isterim her şeyle yani tüm benliğimle. Ama şöylesi de var ki sevemem hiç haksızlık eden. Boyun eğmem mutsuzluğa soğuğu görünce solan çiçekler gibi. Gülerim, ağlarım, bağırırım, öfkelenirim herkes gibi. Bazen bir şairin dizesiyim bazen bir romanın sıradan bir cümlesi. Kendini güzel ve ihtişamlı gösterip tüm çirkinliğiyle içinde bulunduğumuz bu dünyaya iz bırakmak isteyen biri. Yine de sorsanız. Dedim ya insanım ben. Doğu'dan Batı'dan “Yaşıyorum” diyebilen herkes gibi.

YAZMAK

Gökhan UÇA

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Ufak, beyaz ve çizgili bir kâğıt. Tertemiz. Düşüncelerimle kirletmeye niyetliyim saflığını. Öyleyse düşünüyorum da yazmanın mutluluğu olmaz ki, bilakis yazanlar mutsuz kişilerdir. Elinde tuttuğu silahın tetiğini çekemeyenlerdir. Yahut ayaz bir gecenin tenhasında ateş yakamayanlardır. Yazmak, koca yürekli mutsuzluktur. Ellerini kaleme teslim etmektir gecenin bilmem kaçında. Yürek sızısını dinlemektir okuduğu şiirlerin tınısında. Sayfalar dolusu haykırmaktır niyeti. Ve yazmak mutsuzluktur, delicesine susmaktır üstelik. Saniye, dakika, saat, gün, gece kavramlarının en belirgin olduğu duygu yoğunluğudur. Aslında yazmak koca gövdeli bir küfürdür en okkalisından. Gözyaşı dökemeyen korkakların, sığındığı dansöz elbisesidir yazmak. Gecenin zifirisinde, gök mavisi gözlere bakamayıp, tertemiz bir kâğıdı kirletmektir. Koca koca, asırlık ağaçları heba edencesine safsatarla doldurmaktır yazmak. Gecenin orta yerine, sokak lambası aydınlığını güneş bilip şairliğe soyunmak, gözleri önünde taciz edilen bir kıza yardım eli uzatmak yerine, o kızın gözyaşlarına destanlar dizmektir yazmak. Eyleme geçirilemeyen duyguların gölgeleridir. Heyhat! Duygular yaşanır, yaşanmışlıklar gizli kalır gönüllerde. Hiç mutlu insanlar yazar mı? Bir bahar sabahı, bildircin eti yerken beyefendiler, serçelerin cıvıltılarına eşlik eder mi? Saçmalama Mösyö. Hiç mutlu insan yazar mı? Kavgalarda kanayan eller şiir yazabilir belki lakin yüreği kanamayan hiç destan yazabilir mi sevdalarına? Yazmak koca bir bedende mutsuzluğun tasviridir. Saçmalama Mösyö. Yazmak koca ayaklı bir ejderhadır. Ezer geçer. Yakar geçer. Yazmak adam akıllı ağlamaktır. Sayfalar dolusu yalvarmaktır beyazlığa. Yazmak, işaretlerle işlemektir duyguların en mutsuzunu.

KAYBETTİKLERİMİZ

Eda ŞAHİNER

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Hayatımız bir balon ve biz de o balonu büyötmek için var nefesimizle üflüyoruz fakat bir yerlerden hava kaçırın bir delik var... Ufacık... Fark etmemizin mümkünâtı yok. Sönmüyor sanıyorsunuz ancak zaman geçtikçe hava boşalıyor. Ortaya sönmüş buruşmuş bir hayat (!) çıkıyor. Bu elbette acıtıyor. Rutin işlerin arasından geçerken o kadar körelmişiz ki hayatımızın söndüğünü bile görmüyoruz. İşte bu daha çok acıtıyor. Yarım kalmaya mecbur bırakılmış bir kaybetmişlik? Aslında acıyı hissetmekte bir farkındalık diye naçizane bir teselli vereceğim şimdi size sevgili okur. Bazen kaybettiğimiz bir şeyler olduğunu hissediyoruz, neyi kaybettiğimizi ararken elimizde kalanları da o yoklukta tüketiyoruz. En sonunda kendimizi de kaybediyoruz. Beş bin güle sahip olmak isterken bir damla suda bulacaklarımızı yitiriyoruz, hatta bazen bir damla suya muhtaç kalıyoruz. Sonrası yok geriye dönülecek ne bir yol kalmış ileriye atılacak ne bir adımlık mesafe. Dün dolabı açtığımda sabrımdan çok su olduğunu gördüm. İlginçtir ki bugün o suların hiçbiri yoktu. Bir damla suya muhtaç kalmanın çaresizliğini yaşadığımda anladım kaybettiklerimi...

JÜBİLE
Filiz BULUT
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Evet, sevgili okuyucu bu okuyacağın “deneme” denilen ki bana sorsalar yalnızlıktan kâğıt ile dertleşmek derim. Evet, bu okuduğın muhtemelen bir iki sayfa ile sınırlı kalacak olan yazıdan çok fazla bir şey beklememek temennisiyle. Çünkü yazar zaten ümitsizlik yazarı, başında gri bir bulutla dolaşıyor birine dokunsa yıldırım çarpar, sisli günlerin ardına saklanan ışığı seçemiyor, miyop desen miyop değil. Her neyse kasvetli okumalar!

Herkesin bir karanlığı vardır dağılmayan, ebedî kalan bir karanlığı ve bunun tam aksine çocuksu yanı. Her ne kadar düşeceğini bilse bile koşmaya devam ettiği, her düştüğünde dizlerini kanattığı ardından 39 numara terlikle dayak yediği. Annesinin sadece dizinin kanadığını düşünmesi ve o çocuksu ruhtan bir türlü haberdar olamaması.

En çok annesi tarafından sevilen bir kız çocuğu düşünün ve yıkın o hayalî tam da başımın üzerine. Bir yıkılışın ve yeniden doğuşun temsilidir “Anne”. Her insanın annesinin saçı şefkat ve merhamet kokmaz ama çünkü hayat her zaman âdil davranmaz, terazi de mutlaka eksik tartar. Bir yel gibi savurur seni hayat, dalda kalan son kuru yaprak gibi düşersin kara toprağa. Geçmişte yaşadığın olaylar, silmeye kıyamadığın gözyaşları ve kurutup sakladığın güllerin arasında dolanır durursun yitik bir çocuk gibi...

İnsanlardan ve hayatın bize sunduğu ama ne yazık ki bizim bir türlü beğenmediğimiz, her zaman doyumsuz davrandığımız bu yaşamdan kaçmak için denediğimiz intiharlardır anı defterimize mavi mürekkeple yazılan. Maalesef bizim için yeni bir bellek mevcut değil. Evet, biz bu hayattan vazgeçtikçe o bize dört elle sarılmaya devam etti, benim tabirimle yakamızdan düşmedi. Bazen derin derin nefes aldırıldı ve bazen bir andan kesti bu nefesi. Tıkanıp ciğerlerimiz, oksijen dedikleri şey yaktı en çok genzimizi, yeri geldi burun dışımızdan gözlerimiz doldu, yeri geldi ruhumuz kırıldı. Sağımızdaki boşluk dolmadı kimi zaman. Yalnızlığımız bir süreliğine geçse de bu boşluk bir türlü dolamadı. Oysaki bir amaç için gelmiş olmalıydık bu dünyaya, hayata ve insanlara dair bir amaç olmalıydı bu. Fakat biz kaybedenler tekrar bir savaş verecek olsak mağlûp olmaktan korkuyoruz. Diyoruz ki ulan zaten 1/0 yenilgi ile başlamışsın (klişe) öne geçemeyeceksin neyin inadı bu. Tabii sonra aniden gelen gereksiz bir ümit dalgasını da unutmamak gerekir. E ne demişler ümit fakirin ekmeği, haklılar tabii bir anda ümit ediyoruz tamam, bu sefer her şey iyi gidecek yeni bir sayfa açalım diyoruz ama biz daha o sayfanın kapağını aralamadan hayat son jübilesini yapıyor.

Sonra zaten kendini mezara koyup üzerini örtmelerini bekliyorsun, içinde intihar eden kelekleri izliyorsun, çırpınırken son tebessümün elini uzatamıyorsun çünkü çabalamaktan yorulmuşsun ya da yoğrulduğun için çabalayamıyorsun.

SES VER
Esra KELLEÇİ
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Söyle uzaklardan esen hırçın rüzgâr;
Neden bu deliliğin, asabiyetin?
Sönen kaç ateş kırdığın kaç dal...
Estiğin yer hiç hayra alamet değil.
Aşırı hissiyata boyanmış buralar.
Kırılan umut; toprağa düşense yaş.
Kollarını açıp gökyüzüne dalmış öylece mırıldanan...
Ses ver çocuk;
Senin de mi umudun kırık?
Seyre dalmışsın hayallerini alıp,
Güleç yüzün olmuş hüznün.
Nerde hani haberin yok.
Her bir yana dağılmış bilyelerin.
Yağmur son damlasını toplamadan,
Kaç gel umutlarından son kez çocuk.
Gök kuşağı döksün o renkleri.
Sarısı yüzün; kırmızısı gülücüğün olsun.

İZMİR'DE AŞK
Aslıhan GİRGIN
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

İzmir'in gözleri yaşlı bugün.
O ağladıkça,
Aktı gözyaşları Bergama'ya, Foça'ya...
Varlığıma inat esen bu sert rüzgârları,
Kırğın, sana kızgın.
Yüzüme vuran bu bahar güneşi,
Biliyorum hiç ısıtamayacak tenimi.
Bu kaçınıcı avunuşu kim bilir...
Denizin kokusunda arayacağım seni.
Yolunu kıyıya çarpan dalgalara soracağım.
Her gün adım adım senden uzaklaşarak,
Bilmeden de olsa sensizliğe alışarak...
Sonra tüm öfkemi,
Martıların çığlıklarına bırakacağım.
Varsın yırtsın sesleri semâyı...
Ayak izlerini eskimiş tren raylarından,
Toplayacağım.
Onlar ki bu şehre,
Fazla yabancı kaldı.
Seni az ötede uçurtma uçuran,
Çocuğun ellerine bırakacağım.
Sensizliğimi, yıkılmışlığımı...
Versin gökyüzüne.
Yağmurlarla ıslanmış, mutluluk misali,
Bir Nisan ayında,
Kavuştursun seni bana.

UMUT

Esra KELLEÇİ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Bir sürü his vardır. İnsana, yaşama dair. Umut diye başlayan, unutulmuş diye devam eden. Sahi unutulmuş mu insan? Umut sonradan biten miydi; belki de hiç başlamadan gelecek peşinde insan unutulmadan yaşayabilir mi? Akabinde yarın olmadan. Hani duyarız ya, bazen de ortasındayızdır yaşarız. ‘Bu onun tek umuduydu’. ‘Onun için tek umut oğluydu’. ‘Ve ben umut ediyorum, sadece umut’. Akıp giden zamanının içinde, avuçlarını açtığında her daim umut görüyor insan. Bir şiirimde umuda birkaç his ve duygu yüklemiştim. Umut, şeker kokulu, suskun ve sakin. Yeter ki tek bir el çeksin çıkarsın onu yarınlara diye, devam eden. Bence tam da böyle. Umut etmekten kaçamıyor insan, kaçmamalı da. Çünkü çoğu zaman bir anne, çoğu zaman bir baba, yalnız kalmaktan korkan bir çocuk, bir evlat gibi. İşte böyle değerli. Ne yapsan ne etsen en kötü, zor anlarda bile var bir umut. Bir meleğin kalbinde ya da eli kanlı kör bir cellatta. Umudunu yitiremiyor insan işte. İnanç varsa umut kişi de seçmiyor. Kötü ya da iyi de insanın kalbinde avucunda bitiveriyor. Var olmalı umut, yaşatmalı nefes gibi, şan gibi, şöhret gibi. İngiliz şair George Herbert, *umutla yaşayan müziksiz de dans eder* diyor. Umut varsa karanlığın ardından doğacak güneşe, ışığa inanarak devam edersin. İnancın varsa yarın olacağına, aralıdır perden ışığı yuvaya davet etmek için. Mesela şuan; Bir vapurun çevresinde deniz ile göğün tam keşiştiği noktada özgürlüğüne kanat çırpın bir martıda ya da İstiklal Caddesi’nde benliğini kalabalıkla harmanlayan bir gencin hengâmesinde. Umudun oldukça yeşildir, tozlu yollar. İnsan ki umut ekmeli gönül toprağına çünkü muhtaçtır, yeşile, suya, bahara... Belki de umut filizle eş bir kelime. Hatta varlık olarak da öyle. İnsanın ruhunda, gönlünde yaşamaya muhtaç bir umut var her zaman. Nasıl ki yetişmek, can bulmak için bir yudum suya muhtaçsa filiz, insanın ruhu da aynı hassasiyette.

ÖZGÜR DÜNYA’NIN DÜŞÜNCE KÖLELERİ

Hasan AKBUNAR

Sosyoloji Bölümü

Bankalarda insanlar oturuyor, çocuklar martılara simit atıyordu. Martılar açlıkla ve yoksullukla kavrulmuş insan yığınları gibi çocukların gönlünden kopan simit parçalarıyla tatmin oluyor, fazlasını istemeye ne güçleri ne de düşünceleri yetiyordu, alışmışlardı ona verilenle yetinmeye, bundan önce böyle olmuş bundan sonra da değişmeyecekti hiçbir şekilde. Herkes halinden memnundu, bu alışkanlık mı ya da çaresizlik mi ikisinin arasında kalan kesim ise aç kalmaya mahkûmdu, çünkü düşünmekte paraylandı ve insan karnını doyurmaktan düşünmeye vakit bulamayacak kadar da yozlaşmıştı. Nasıl olsa herkesin yerine düşünecek birileri vardı bu hayatta, onlar en iyisini biliyorlar, en doğrusunu yapıyorlardı. Düşünce kölesi olan insanda başka düşünceler altında zincire vurulmuş köleler gibi ona söyleneni yapmakla meşguldü, kendi fikri yoktu çünkü çoktan herkes bir fikir koymuştu ortaya, başkalarının fikirleri ve görüşleri üzerine kurulu bir dünya da insan kendi içinde başkasının fikirlerine hapis olmuştu.

Düşünmeye çok da gerek yoktu, yeni bir şey ortaya koymayı insan çoktan unutulmuştu, başkalarının düşünceleri üzerinden yeni çıkarımlar yapmak daha kolaydı nasıl olsa, birileri bir şeyler bulmuştu, artık önemsizdi kendi düşünceleri çünkü dünyanın mutlak doğruları içinde kendi doğrularını kendisi koyabileceğinin farkında olmamıştı hiç. Taklitlerden de sıkılmamıştı artık, bir A kişisi oluyor bir B kişisi, onun görüşünü söyleyince mutlu oluyor haz alıyordu ama bilmiyordu ki yavaş yavaş ona bahşedilen en büyük yeteneği yine kendi kendine kaybediyordu ve modern dünyanın modern düşünce kölelerinden biri halini alıyordu.

SALLAN YUVARLAN
Yağmur GÜLERER
Sosyoloji Bölümü

Bana tuhaf geliyor. Bu pis iş hanının içindeki çay ocağını sevmeni anlayamıyorum; anlaşılabilir çay ocağının sahibi yaşlı adam da anlamıyor, ters ters bakıyor arada. Üzerinde siyah kadife bir elbise var, mor çoraplar ve vanilya rengi kovboy çizmeleri elbiseni tamamlıyor. Her gelen şöyle bir süzüyor bizi. Ben gerginim, “Gerginliğini alır.” diyerek söylediğin oraletten tek yudum almadım. Sense oldukça rahatsin kaç bardak çay içtin bilmiyorum.

Arka arkaya sorular soruyor cevaplamama müsaade etmeden konuşmaya, anlatmaya devam ediyorsun. Uzun uzun eski erkek arkadaşımı kötülüyorsun bana, bende susuyorum karşında. Sonra birden;

“Şu bahsettiğin adam... İsmi neydi? Hani Pera’da kalan?” dedin.

“Hayalet Oğuz’u mu diyorsun? Ne olmuş ona?”

“Ne yapmıştı?”

“Yüzü aşkın çevirisi var, bir de kitabı.”

“Tek tek sordurma da anlat hadi onu bana.” dedin bir çay daha isterken.

“Adı Oğuz Haluk Alplaçın. Zamanın ressamı, oyun yazarları, şairleriyle birlikte bohem bir hayatın içindeymiş. Mülk sahibi olmayı suç gibi görmüş. Toplumsal kuralların dışında kalmayı seçmiş biri. Tezer Özlü’nün yakın arkadaşı mektuplaşmalarını az çok bulabilirsin. Kendini kaldığı yerlerde hiç hissettirmemiş, çok da zayıfmış o yüzden “*Hayalet*” derlermiş. Çevirilerden, Yeşilçam senaryolarından kazanmış hayatını.

Bana doğru eğilmiştin, elin çenende; “Kitabı mı vardı bir de, sen kesin okumuşsundur.” dedin gülümseyerek. Derin bir nefes aldım, anlatmıştım bunları sana bilerek tekrar soruyordun. “Anlatmıştım, biliyorsun.” desem gönül koyacaksın bunu da adım gibi biliyordum. Bende eğildim aramızdaki masa müsaade ettiği kadar yaklaştım sana.

“*Dünya Sarsılıyor* kitabının ismi bu. Otuz sayfa yok kitap. Rock’n Roll nasıl doğdu, nasıl etkiler bıraktı gençler üzerinde bunlardan bahsediyor, çok derine inmeden. Elvis Presley’nin ilk plak kaydını, ilk konserini ordaysın gibi anlatmış, öyle samimi öyle sıcak. Sonrasında gençlerin çok etkilenmesiyle Elvis’in günahkâr ilan edilmesini de es geçmemiş. Abbe Lane’nin Rock’n roll dansını, sıyrılan eteğini de aynı samimiyetle anlatmış.” dedim ve aynı anda kıkırdamaya başladık. Beklenti dolu bakışlarını yüzüme sabitledin.

“Tabi ki James Dean’ın ölümünden ve Dean hayranlarının intihar girişimlerine de yer vermiş. Rock’n roll’u anlatırken James Dean anlatmamak olmazdı zaten o buğulu bakışları, bitmek bilmeyen melankolisi, gencecik ölüşü...”

“Sallan yuvarlan!” dedin, gülüştük. Artık gergin değildim. Çayların ve oraletin parasını ödeyip çıktık. Sen sesini Elvis’in sesine benzetmeye çalışarak “kiss me quick” diyordun. Ben de sesinin hiç benzemeyişine güldüm. Güneş kırmızının tatlı tonlarında batıyordu. Biz içeri girerken yağın yağmur durmuş, gökyüzünde tek tük bulutlar kalmıştı. Elimi tutup gökyüzünü işaret ettin, solumuzda mavi gökyüzünün üzerine pembe bir gökkuşağı vardı. Şaşkın yüzüme bakıp abartılı bir kahkaha attın.

“Masal kitabından fırlamış gibi değil mi?” dedim gülümseyerek. Gözlerini kısıp; “Haklısın ama etrafına bak sanki bizden başka bu mucizeyi gören yok gibi, o da bizimle aynı kaderi paylaşıyor, gözler önünde ama görünmez.” dedin. Nasıl da haklıydın.

SİNEMANIN KUVVETİ

Serra ASLANTAŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Tıpkı sizi derinden etkileyerek önünüze yeni ufuklar açan kitaplar gibi, sizde silinmez izler bırakan, yaşamınız boyunca unutamadığınız filmler de vardır. Sabun köpüğü gibi yüzlerce film görmüşsünüzdür ama onların yeri başkadır. Tekrar tekrar görmek istersiniz.

Sinema sanatının gücü ve büyüğü bu alanın uzmanları, eleştirmenlerince değerlendirildiğinde ortaya çıkar. Senaryonun, yönetmenin, oyuncuların, film müziğinin ve görüntü yönetmeninin başarısı kimi zaman böyle bir filmde toplanır; erişilmesi güç bir yapıt yaratılmış olur.

Ömrüm boyunca bana zevk veren sinemadan, hiç tat almadan çıktığım birçok film olmuştur. Kimileri vardır: Amerikan sinema endüstrisinde: "*happy end*"li filmleri, kovboy öyküleri, bol müzikli ama konuları inandırıcı olmayan revüler, hiçbir iz bırakmadan unutulup gitmiştir. Kimileri de vardır ki ilk izlediğimde sık sık onu anar, sık sık anımsar, değişik sahneleri haftalarca aklımdan çıkarmam. Sonra da her gösterildiğinde yeniden izlemekten kendimi alamam.

Küçükken izlediğim *Casablanca* filmi bunlardan biridir. Öyküsünün özgünlüğü, eskilerin terdit adını verdikleri beklenmedik bitişi, karakterlerin işlenişi Ingrid Bergman gibi sanatçıların eşsiz yorumları, bir sinema klasiği ortaya çıkarmıştır. Romantizmi, izleyenleri etkiliyor, gerçekçi yönleri ise bir başka etki sağlıyordu. Televizyonlarda her gösterilişinde aynı zevki aldım.

Bu gibi örnekler beni, sinemanın, tiyatronun da ötesinde bir sanat olduğu düşüncesine götürüyor. Elbette böyle başarılı örnekleriyle karşılaştığınız zaman burada yine unutamadığım yapıtlardan bazılarını anmadan geçemeyeceğim: *Rüzgâr Gibi Geçti*, *Babam ve Oğlum*, *Mutluluk*, Charlie Chaplin'in oynadığı *Sahne Işıkları*, *Zoraki Kral* gibi.

Sinemada oyuncuların çoğu kez yüz çizgilerini yakından görebiliyorsunuz; kısıtlı bir yer söz konusu değil, hareketlerin sınırı bulunmuyor; müzik ve etkileyici görüntüler, doğa görüntüleri sunabiliyor. Aynı sahneleri bir daha izleyişinizde aynı oyuncularla, hiç değişmeden görebiliyorsunuz.

Hiç kuşku yok ki tiyatronun yüzyıllardan beri olduğu gibi, bundan sonra da yaşayacak; sinemaya geçenlerin okulu olmayı sürdürecektir.

Hiçbir şeyin, tiyatronun yerini tutamayacağını, tiyatrodaki oyuncuyla izleyici arasında bambaşka bir bağ oluştuğunu, sinemada bunun eksikliğinin duyulduğunu söyleyenler bir gerçeği de dile getirmiş oluyorlar. Fakat bugünün insanı için daha çekici olan, tiyatro karşısına çok çok güçlü bir rakip olarak çıkacağını sanmıyorum.

YALNIZLIĞA MEKTUP

Rümeysa GÜNGÖR
Türkçe Öğretmenliği

Sanırım benim için en korkunç durum, kelimelerimin tükenmesi. İçimi dökeneğim yazılar bile artık gerçekçi gelmiyor. Nereden başlayacağımı bilmediğim gibi, bunu sonu ne zaman gelir onu da bilmiyorum. Tükendim ben, bittim, kırıldım, yalnızlığa sarıldım. Kelimelerin ahengiyle dans ettim fazlasıyla. Sanırım dans etmekten, kelimelere ayak uydurmaktan yoruldum. Eskisi gibi değilim, aklımdaki kelimeleri kuramıyorum. Bir alev yanar harlanır da sonunda sönmeye mahkûmdur ya hani, öyle bir şey benimkisi. Ben yandım, beni harladılar, üzerime daha fazla odun attılar, tüm sıcaklığı hissettim bedenimde. Sonra mı? Yavaşça sönmeye başladım. Ateş söner gider. Altında kendinden koparıp havaya savurduğu külleri bırakır. Belki ben son külleri savurdum karanlığın üzerine.

Usul usul süzülüyorum rüzgârlarda. Belki birinizin omzundan geçirim. Belki birinizin kıyafetinde bir noktaya gelir, öfkelenmenize sebebiyet veririm. Birilerinizin düşüncesine sebep olurum. Sonra uçup gider kaybolurum bir yerlerde. Bir toprak parçasının ucunda, denizin bir damlasında, bir ağacın kabuğunda yapışır kalırım. Yok olana kadar giderim sonrasında. Kelimelerin bittiği yer burası. Bundan sonrasında ne bir söz var söylenmeye layık, ne de anlatılmayı bekleyen hayaller. Böyle kaldım yapayalnız, somut bir bedenim arkasında soyut olarak. Sonrası ne olur bilmem, ne yaparım bilmem. Nasıl yazarım, nasıl karışırım kâğıtlara bilmem. Hani diyordu ya Süreyya; “*Bir mısra daha söylesek sanki her şey düzelecek...*” Öyle ya, bir mısra daha söyleyecek gücü nasıl bulurum? Hayat şimdilik bundan ibaret.

ÜTOPYA

Elif ŞAHİN

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Herkes gibi isteklerim yok aslında. Biraz tozlu raflar, biraz da kokulu sayfalar. Hepsi bu. Küçük bir kitap dükkânım olsa güneşim orada doğup orada batsa, her ne kadar kitabın olduğu yerde aydınlık hiç eksik olmasa da... Hani bir şair diyor ya “Okumadığın an karanlıktasın.” diye. İşte o karanlık kuyuya düşmesek orada. Dedim ya işte bir kitap dükkânım olsa...

Her gün yeni kitaplar alsam, her sayfasını bin bir heyecanla okusam, hüznülense, ağlasam ve daha nice tarifi cümleleri yoran duyguları yaşasam. Kapıyı her açtığımda ayrı bir şair karşılasa mesela veya her gün ayrı bir roman, hikâye canlansa. Binlerce okura şahitlik etse minik dükkânım.

İnsanların kötülüklerini, bencilliklerini, yanlış davranışlarını konuşmak yerine şiirlerin tılsımına kapılsak, şairlerin yaşamlarında kendimizi bulsak, geride kalanlara özlem, gelecek olanlara hasret duysak... Roman kahramanlarını tartışsak mesela. Orada tüm kötülüklerden uzak olsak. Huzurun başkenti olsa eteklerimizdeki acıları, kırgınlıkları kapıda bırakıp içeri girebileceğimiz huzur dolu bir başkent. Çayın tadını en güzel orada alsam, kalabalıkta yalnız olmadığımı, az insanla da mutlu olabileceğimi yalnızca orada anlasam. Her gün bitiminde geriye bir söz bıraksam. Kapıyı kapatırken içimi bin bir acı ve telaş kapsasın. İçeriye son kez bakarken bir Özdemir Asaf dizesine ilişse gözlerim “*Sen bakma bana, ben senin baktığın yönde olurum.*” dese ve o anki acım tatlı bir tebessüme dönüşse. Elim çantamdaki kitabıma gitse ve bir kez daha iyi ki desem uzun kış gecelerimin bir gününü daha huzurla bitirmiş olsam. Diyorum ya çok bir şey istemiyorum aslında. Biraz tozlu raflar, biraz da kokulu sayfalar...

DEFN-İ AŞK

Yaşar GEDİK

Psiko-Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü

Yokluğun sinemi yaralar durur
Kör cellat gibi sessiz vurur
Dolunaylı bir gece kurtlar ulur
Kaygısız beynin ölümü bulur

Görsem seni kimsesiz sokakta
Yaprakların ölmediği bir sonbaharda
Unutmamış gibi baksan şakaklarıma
Zamanın yükü ağır, kalırsın altında

Cismin dilden dile naraysa
Gözlerin bendekinden karaysa
O yürek bensizlikte attıysa
Hiçlikte kaybolur, bürünürüm yasa

Önce ruhum bedenimi çıkartır
Suretinin hasreti gözlerimi karartır
Kirli bedenim gözlerinde paktır
Yeni giysim sulanmış topraktır

KÂĞIDIN HÜZNÜ

Rabia ŞİMŞEK

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Kâğıttan evler yaptık biz yüreğimizde
Sonra burada sıcacık yuvalar kurmak istedik
Oysa hiçbir şey yoktu elimizde...
Yine de her şeye rağmen iyiye ümit ettik
Hüzünlerimizi sığdırmak istedik bu evimize
Hasretin soğuşunu hapsedtik içimize
Ama hiç çıkmadı bacamızdan duman
Mutluluğun verdiği esintiyle
Kâğıttan gemiler yaptık, yüreğimizde
Ulaşılmayan yerlere gitsin diye
Uzağımıza yakın olalım derken
Yakınımız en uzak oldu bize
Hiç tanımadığımız duyguları tattık
Yarımımızı tamamlayalım derken
Artık olmayan yarımдық...

KARA AYNA
Ali Rıza ÖZTÜRK
Hukuk Fakültesi

Sinekleri kovalarken küçük köy tanrıları,
Kurumuştı kaplumbağaların yıkandığı dereler.
Şehir açlık suyuyla ağzını çalkalaya dursun.
Kara aynaların çocukları doğdu kenar semtlere.

Eşyaların satın aldığı değerli kitapları,
Terketti gözlerini kaybetmiş eğitimliler.
Kürsüsünde popüleriten boy gösterdiği fakülteler,
Tarumar etti nefes borusu kesik yaşlı bilgeyi.

Limanları yakılıp yıkılan metropelleri kurdu,
Taş ve odunu yok eden kara dişli cehalet.
Âhı alındı daha doğmamış yetim çocukların,
Kan suyuyla terbiye edildi uslanmaz istikbal.

Demir tokatlar hâkim oldu mahkemelerde,
Pranga en güzel süsü oldu yavru serçelerin.
Sadelik yerini boyalarla kaplı korkuluğa,
Güzellik ve aşk yapmacık lakırtılara bıraktı.

Asıldı yağlı urganla yeryüzü halkının umudu,
Duası yarım kaldı, o güzelim toprak kokusunun.
Varlık, vahşi yokluğa bıraktı tek ve öz oğlunu,
Ve artık ölmesi yaklaştı herhalde insanoğlun.

ŞİİR-İ BERCESTE
Muhammed Ali IŞIK
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Gamdır aşkın gölgesi
Aşktır gamın simgesi
Leyla'dan gayrı yok ki kimsesi
Dilhan'dır bu sözlerin hepsi

Davudî gibi bir ses âlemde yoğ imiş
Benim gibi âdem senin kapında yoğ imiş
Başıma gelen hıtay-ı aşka razıyım
Hayır bildiğim şer şer bildiğim de hayır var imiş

Kapında oldum geda
Kaldı mı etmediği zerre cefa
Ben razıyım böyle yaşamaya
Kamberin arzusudur ancak eza

Kardelendir dağ başında mihman
Oldu rahmet-i bârân
İkisi de kavuşur demeyin
Birimiz zemistân birimiz tâbistanız.

YAPRAK
İREM AKDOĞAN
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Zor ölüm.
Tıpkı yapraklar gibi eriyor zaman,
Nasıl başlayıp gitmişse
Ölümlü zaman,
Öyle akıp gidiyor, olup bitiyor, ölüyor zaman.
Acısı çıkarsa ölümün kederli, durup bakmak gerek
Onun elemli hali...
Acı veriyor bize her bitişin son hali,
Sen de bırakıp gitme bizi ne olursun,
Son olsun bu,
Son olsun bu yani! Sonbahar a hitaben

GİTMEK İSTİYORUM UZAK DİYARLARA
Ayşegül MAZICI
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Her şeyin mümkün olduğu diyarlar
Ne kadar uzaktalar
Koşsam hiç durmadan yollarca
Varır mıyım o güzel ağaca
Gölgesine sığınıp
Başlasam anlatmaya
Kaçtım geldim bak sana
Kızgınlığım dünyaya
Hayvana eziyet var orada
Vicdanım kanıyor insanlık adına
Şiddet var kadına
Korkuyorum sokağa çıkmaya
Güvenilmiyor kimseye
Fitne fesat peşinde
Durmadan yılmadan
Yürüyorlar şeytanla.
Ağlıyorum yetmiyor
Bağırıyorum yetmiyor
Ben ne yapsam da
Dünya böyle dönüyor.

OĞUZ ATAY: BİR BİLİM ADAMININ ROMANI

Esranur BORA

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Bir haftadır Mustafa İnan'ı tanıma fırsatım oldu bu yoğunluğumun arasında. Oğuz Atay, her ne kadar bilimden, mekanikten, inşaattan bahsetse de yine de müşterek noktalar buldum kendimle... Belki de bu ismi bu zamana kadar duymamamın sebebi Mustafa Hocanın ağırlıklı olarak bilim ve mekanikle uğraşmasıdır. Ama yine de Oğuz Atay'ın amacına ulaştığını da söylemek isterim. Bakınız bir kişiye daha anlattı Mustafa Hocasını... "Hoca" olmak için yaratılmış belki de Mustafa İnan. Ben mühendis yetiştiriyorum diyerek Bayındırlık Bakanı olma teklifini geri çevirmiş. Hocalığı tercih etmiş.

Mustafa İnan'da en çok ilgimi çeken şey, kelimelerle oynaması ve divan şiirine ilgisi oldu. Kelimelerin ekini, kökünü ayırarak hangi kelime nerden gelmiş, nasıl dönüşmüş çok iyi gördüm sayesinde... Mesela ilk boykot, İrlandalı arazi sahibi Mister Boycott'a karşı yapılmış. Mösyö Nicot da tütünü Fransa'ya getirerek 'nikotin' denilen zehri başımıza bela etmiş ve bunun gibi daha bir sürü detay. Matematik çözmek yetmez, hayata biraz da farklı yönlerden bakılmalı. Bilime bu kadar hizmet etmiş, bilim adamı yetiştirme gayesi taşıyan bir insan için ne de güzel edebiyatın dinlendirici bir sanat olması.

Mustafa İnan yaşadığı maddi zorluklara rağmen amacından bir kez bile vazgeçmemiş, yılmamış olması kitabı okuyunca size de ümit verecektir, inanıyorum. Öldüğünde bile eşinin eline ilmühaberinden önce hastane faturası tutuşturulmuş. Yurtdışında tedavi olmayı, kendi ülkesindeki ilim adamlarına hakaret gibi algılamış ve istememiş, ancak hastalığında buna mecbur kalmış. Avrupa'da kalmayı değil, ülkesine dönüp faydalı olmayı tercih etmiş. Böylesine vatanseverken keşke yurdunda hayata gözlerini kapatabilseydi demeden kendimi alamıyorum. Bakın ne öğütlemiş bizlere: *"Amerika'ya gittiğim günlerde bu büyük ülkeyi gezerken bir üniversitenin duvarında yüz bilim adamı için yer ayrılmış olduğunu gördüm. Henüz elli bilim adamının adı yazılmamıştı bu duvara, elli yer boştu yani. İstedim ki boş kalan yerlere bizim insanlarımızın da adları yazılsın; bunu herkese söyledim, aman dedim, ne olur bu duvara adınızı yazdırmaya bakın, biraz da bunu düşünün, hep kendinizi düşünmeyin, biraz da şu cennet vatanın uğruna feda olun."*

Düşünün diyor Mustafa İnan, düşünmek çok zor bir spordur. *"Futbolcuların kondisyonuna bu kadar para harcanırken bizleri neden kötü kondisyona mahkûm ediyorsunuz. Ben aylardır hastayım üniversitedekilerin bile vaziyetinden haberi yok. Oysa bir futbolcunun bileği incinse gazetelerde kocaman başlık oluyor. Gazetelerde bize de tam bir sayfa ayrılmalı"* diyor.

Kitabın ilk sayfalarında Mustafa İnan'ın ölümünden 4 yıl sonra bilime hizmet ödülü aldığını okuduğumda oldukça şaşırmıştım. Ne işe yaradı bu ödül şimdi dedim içimden. Adamın kıymeti hayattayken bilinmediyse... Ama yanılmışım. Ardında bilime hizmet edecek birçok genç bırakmışken bu ödül tabii ki ölse bile onun hakkıdır. Boşuna bakan olmak varken hocalığı seçmemiş Mustafa İnan... En yakın arkadaşı Namık Sılay'ın dediği gibi: *"Bir Mustafa daha dünyaya gelir mi? Hiç sanmam."* Ama ben bu romanı okuyan birçok kişinin hayatında bir devrim yapacağına inanıyorum... Onlarca kitap okuyup etkilenmeme rağmen hiçbirinde ağlamamıştım. Meğer benim için yazılmış gibi hissettiğim, kendimden bir parça bulduğum böylesi bir kitap okumamışım. Tabuları yıkmak, koşulsuz kabullenmeleri, dayatmaları tarumar etmektir. Yıktım tabularımı, ilk kez bir romanda ağladım. Romanı okuyacak arkadaşlar kitabın son on sayfasında anlıyorsunuz aslında her şeyi... Ben Mustafa Hocayı tanıdım ve anladım. İşte en çok etkilendiğim o sayfalardan bir kısım:

"...Biliyorum birçok zorluk yaşayacaksın. Hepsini şimdiden görür gibi oluyorum. Talihli olarak küçük bir burs bulsan bile yurt köşelerinde sürünebilirsin. Binbir güçlükte soğuk bir banyoda yıkandıktan sonra, arkadaşlarından utanarak havlular içinde büzülerek, yurdu tek sıcak yeri olan okuma salonunda çalışan arkadaşlarının arasında kurumak zorunda kalabilirsin. Her sabah insanlarımızın balık istifi olduğu bir otobüste resim tahtana bir yer bulabilmek için sabah karanlığında yollara düşmek zorunda kalabilirsin. Hatta ısınmak için okul yerine kahveye gitmeyi bile isteyebilirsin. İşte bu durum ve şartlar altında bile her zaman amacının olduğunu gözden kaçırmamalısın."

Her insanın bir amacı vardır, her sanatçının bir ideolojisi olduğu gibi... Oğuz Atay'ın eşsiz üslubuyla, amacının peşinde koşmaktan yorulanlara bıkanlara tekrar tekrar okunmasını önerdiğim adeta şaheser niteliğinde bir kitap...

YERALTI KÜLTÜRÜ SANATLARI

Yiğit YARKIN

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Hiphop ya da Underground Rap kültürü, 1991 yılında Amerika'daki gettolardaki devletin zulmüne karşı siyahilerin bir başkaldırıyı ritimli şiir ile halka sunmak, dışarıya sesini duyurmak istemesinden dolayı yaygınlaşmıştır. Yani Underground Rap devlete bir başkaldırı için şiirlerini ritimle uydurarak söylemesi sonucunda yaygınlaşmıştır. Günümüzde birçok kişi tarafından dinlenmektedir. Underground yerleşimi elbette rap ya da hiphop ile bitmemiştir. Graffiti sanatı da böyle çıkmıştır. Devletin susturamadığı tek şeyin resim olduğunu savunup bir sürü insan duvarları protest graffitiler ile donatmıştır. Bununla da kalmayıp pankartlara çizip parlamento binalarına asılmıştır.

Zamanındaki Protestanlar gibi sadece bir düzenleme isteyen, getto mahallelerinin yasallaşmasını, vurulan siyahilerin ya da devlet tarafından gettom mahallesinde vurulan bir kişinin katilinin verilmesi veya suçlanmasını, gece polis korkusuyla sokakta dolaşmamayı hatta komik gelebilir ancak gayrimeşru çocuklarının annelerine geri verilmesini isteyen kişiler tarafından yapılır Underground kültürün sanatları. Daha çocuk denebilecek yaştaki çocukların ölmesine karşı olmak yanlış bir şey olmamalıdır, daha babasının elini tutamamış kız çocuklarını tecavüz edenlere karşı çıkmak ya da onun mahkemesinde "Tahrik edildi." Saçmalığına karşı gelmek yanlış bir şey olmamalı. Bizim şu anda bu güzel ülkemizin başkentinde dahi getto mahalleleri var. Sebebi bunları istemeleri. Ölen çocuğun annesi sırf katilini istedi diye meydanlarda yuh çekildi ve buna karşı geldiler diye getto sayılan mahalleler var güzel ülkemizin büyükşehirlerinde. Gazetecilerin tutuklanmasını, savaşları, rant uğruna sivillerin öldürülmesine, şafak vaktinde vurulan onca cana, tecavüzcülerin dışarıda gezmesine, tacizcilerin sokakta fink atmasına, asıl vatanseverlerin içeride ya da yurt dışında yani sürgünde olmasına, katillerin ve hırsızların dışarıda rahat rahat hala sovgun yapıp, insan öldürmesine karşı gelen mahalleler dışlanmamalı, diğerleri gibi rahat bir yaşam sürmeli bu mahallenin insanları. Bu mahallelerin getto sayılmaması için var Underground kültür sanatları.

Bir gün kurtuluşa varırsa eğer bu mahalleler şuna temin ederim ki bu ülke daha güzel, bilinçli, aydın, mutlu insanlar ile dolacaktır. Underground yani "Yeraltı" sanatları o zaman protesto için değil, güzellik için kullanılacaktır. O zaman insanlar mutlu olacaktır.

DİDEM MADAK
Zernişan ÇETİNTAŞ
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

1970 İzmir doğumlu Didem Madak, pek çoğumuzu şiirleriyle adeta mıknaş gibi çekip kalplerimizde bir yer edindi. Aslında hukuk mezunu ve avukatlık görevini icra etmiş bir şair. Çok şey yaşamış; kâh dile gelmiş duvarlarla konuşmuş, kâh susmuş kâğıtlara sığamamış.

Üç şiir kitabı var. Bunlar; *Grapon Kâğıtları* (2000), *Ah'lar Ağacı* (2002) ve *Pulbiber Mahallesi* (2007). Bu üç kitabı da Metis Yayınları tekrar basmıştır.

Memur bir ailenin çocuğudur Madak. Bir şekilde babası ile arasına şehirler girer, ayrılır. Hayatının merdivenlerini çıkarken tutunduğu annesi ve kız kardeşiyle kalır. Aralarında sadece altı yaş olan kardeşiyle el ele anne çatısı altında, onun eteğinin dibinde büyümeye başlar. Çok yaşanmaz bu saadet, henüz on üçünde annesinin vefatıyla içlerinde derin bir çukurla kardeşiyle kalakalırlar. Çatıları uçmuş evsiz yurtsuz kalmışlar gibi. Annelerinin şiir defteri onlara ufukta güneş var dedirtir. Abla kardeş ufuktaki şiir kavramını seyre durur. Artık Madak için şiir bir soluk, kalemi nefesi, kâğıdı hayatı olur.

Yıllar sonra üniversiteli bir genç olur, fakat belki kaçmak, belki sığınmak, belki eksik bir duygusunu tamamlamak adına genç yaşında evlilik yapar ve okulunu üstü örtünmüş bir yaprak gibi bırakır.

Annesi için, onun adının geçtiği ya da annesinin adını çağrıştıran birçok şiir kaleme alır;

Sanki mürekkebi rutubet olan bir kalem
Duvarlara hep senin resmini çiziyor
Dili geçmiş zamanda birçok resim,
Hep gülümsüyorsun (*Grapon Kâğıtları*, s.16)

Genç yaşında aldığı karardan pişman olmuşçasına vazgeçer evliliğinden. Belki büyüdü içinde, olmuyor bak dedi ve devam ettiremeyeceği evliliğine son verdi böylece. Bir kadın için evliliği ve eşi nasıl özel bir şeyse onların yokluğu da bir o kadar üzen, boşluk hissi doğuran bir acıdır herhalde.

Çok parasız, çok yalnız kalmış. Rutubet dolu evlerde rutubetli kâğıtlara sığınmış. Yeri gelmiş soyutlanmış kendi kimliğinden, insanlar ona boş gelmiş bazı dönemlerinde. Öyle ki kapanmış, uzaklaşmış bedenini belli eden düşüncelerden. Allah'a yöneldim demiş, Ah'lar Ağacını böyle kaleme almış;

“Ben acılarımın başını
Evcimen telaşlarla okşadım bayım.
Bir pardösüm bile oldu içinde kaybolduğum.
İnsan kaybolmayı ister mi?
Ben işte istedim bayım...” (*Ah'lar Ağacı*, s.36)

Ne çok acı yaşamış ne çok keder tatmış ki dizelerini adeta gözyaşları tamamlamış.

Hayatın içinde tutunacak bir şey ararken sarıldığı kâğıdı, kalemi yareni olmuş. Görmezden gelinmemiş yaşlı dizeleri “*İnkılâp Kitabevi 2000 Şiir Ödülü*” yarışmasını kazanmış bir dosyayla.

İlk kalem sancısı olan *Grapon Kâğıtları* adlı kitabında: Yüreği annesizlikle çarpan, yarasını dizelerine kanata kanata akıtan genç bir şair olarak karşımıza çıkan Madak, anne diye haykırır bu kitabında.

Ölümü, hayatına son verme gibi bir düşünceyi, gölgesi gibi gezdirmiş içinde. Belki bu yüzden ayrıntıya girecek, derinlere inecek kıymette bulmamış dizelerini, imla ve yazım kurallarını kusurlu bırakmış, tıpkı hayat gibi.

Nasıl titizlenmek içinden gelsin ki annesinin üstüne titreyeceği çağlarda hayatın, yalnız ve eksik bıraktığı eli. Sonra hayatın darbelerine çelme takmak istemişçesine arkasında bırakıp üzerini örttüğü yapığın, okuluna devam etmiş ve bitirmiş. Savaşçı, kadın yazar kimliğini daha donanımlı

hale getirmiş böylece. Ve hayata seslenmiş *Pulbiber Mahallesi*'nde, "Ey beni dili kesik korku filmine esas kız yapan hayat!" demiş.

Esas kızdı O, acılı ve kederli...

2005 yılında tekrar bir evlilik yapar ve bu evlilikten Füsun adını verdiği kızı dünyaya gelir. Annesinin adıdır Füsun ve içindeki Füsun aşkı böylece ete kemiğe büründürür. Bu yüzdendir belki kederli dizelerinde efsun, büyü, sihir gibi kelimeleri cenk ettirmesi.

24 Temmuz 2011 yılında bir hastalık sebebiyle acısını tatlısını yaşadığı dünyaya gözlerini yumar. Kendi annesizliğini istemeden kızına da yaşatmış olur. Anne çatısından mahrum bırakır evladını, bu mahrumiyeti tatmış biri olarak, kendine biçilen ömrü son bulurken.

Didem Madak aslında çoğumuzun sık sık hissettiği yaşadığı şeyleri kaleme almasına rağmen çeşitli yollardan geçip yeri gelmiş ezilmiş, yeri gelmiş sivrilmiş bir kadın şairimiz olmuştur. Onun şiirlerindeki elinden şekeri alınmış çocuğu içimizde salıncağa oturtmuş, sonra da onu kâh öyle kabullenmemizi kâh teskin etmemizi sağlamıştır. Çoğu dizeleri buhranlı ve ah çektiren kadın şairimiz cinsiyetçi yaklaşımlara gardını almış ve dizeler kılıcını çekmiştir.

O hala *Pollyanna*'ya seslenebilen tabutumda tepineceğim diyerek çocuk ruhlu, ihtiyar hisli ama bir o kadar da başında papatyacı taşımaya layık bir şairimizdir.

Sene 2011 gözlerini yumdu bir yanıp bir sönen acıların uğurböceği...

Sahi ya yanmasaydı?

KARANLIĞA BULANMIŞ GENÇLİK

Büşra KOÇ

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yağan yağmurun şiddeti her geçen dakika artarken, şehir görsel bir şölene imza atıyordu. Rüzgârın uğultusu, yağmurun asiliği izlenmeye değer kılıyordu. Kimine göre bu manzara huzuru kimine göre sıkıntıyı çağırıyordu. Bu izlenim kişiden kişiye göre değişiyordu.

Bu manzaraya kayıtsız kalamayanlardan birisi de odasından bu manzarayı seyreden, yaşlı adamdı. Elindeki sıcak çay bardağı ile koşuşturan insanları seyrediyordu. Ama sanki bedensel olarak burada, ruhsal olarak bambaşka yerde gözükiyordu. Kaşları hafifçe çatık, teni oldukça solgundu. Her ne düşünüyorsa bu düşüncenin onu pek memnun etmediği belliydi. Bu durum, sıkıntılı halinden anlaşılıyordu. Sanki üzerine bir kasvet çökmüş gibiydi. Bu kasvet onu iyice bunaltırken, gözleri tekrar dışarıya yöneldi. O sırada küçük bir çocuk gördü. Çocuk en fazla 7-8 yaşlarındaydı. Oldukça sevimliydi. Anne ve babasının elini sıkıca tutmuş, etrafa neşeli gülücükler saçıyordu. Bu güzel manzara, yaşlı adamın elini kalbine götürmesine neden oldu. Bu manzara, kalbine kısa süreli bir ağrı yaşattı. Ayrıca bu acının nedenini bilmek, onu utandırdı. Utançla, bu güzel ailenin gözden kaybolmasını seyretti. Acı ve utançla...

Bir süre bu vaziyette durduktan sonra, çalan telefonu ile kendine geldi. Bulunduğu dalgın ortamdan hızla çıkarak kendine çeki düzen verdi. Hemen masasında bulunan telefonuna uzandı. Telefonu ısrarla çalmaya devam etmekteydi.

Arayan kişiyi gördüğünde istemsizce duraksadı. İçindeki panik duygusu en üst safhaya çıktı. Paniğin yanına telaş eklendiğinde, yaşlı adam için asıl zorluk başladı. Çünkü bilirdi ki bu numara onu hayır için aramaz! Bilirdi ki bu numaranın araması için bir tek sebep var! Panik duygusunu bu kadar fazla yaşamamasının nedeni bu olaydı. Kötü haber alacağını bile bile bu telefonu cevaplandırmak en zor olanıydı. Bu telefonda kaçacak hali yoktu? Bir an önce sakinleştirmeli ve bu telefonu cevaplandırmalıydı.

Telefonu tereddütle açıp, hızla atan kalbini yok saymaya çalıştı. Ama anın verdiği tedirginlik ve korku buna izin vermedi. Boğazı kuruyor, zorlukla yutkunuyordu. Yaşlı adam, bir türlü içindeki korkuyu yenemiyordu. Korkusu, tıpkı küçük bir çocuğunkine benzerken, karşı taraftan ağlamaklı ince bir ses geldi. Alışık olduğu ağlama sesinden, az çok neler olduğunu anlayabiliyordu. Karşı taraftaki sesin ağlayışı gittikçe şiddetlenmiş, hıçkırık dolu bir ağlamaya dönüşmüştü. Bu yüzden söyledikleri anlaşılmasın bir hal almıştı. Yaşlı adamın, anlayabildiği tek şey "tedaviyi kabul etmiyor." cümlesi olmuştu. Bunu duyduğunda, güç almak istercesine bir elini duvara dayamıştı.

Demek yine aynı olay yine pes etme vakası yaşanmıştı. Bir kez daha! Ve bir kez daha! Yine acı yine hüsrana veren olaydı. Bu olayın bir süre sonra kanıksanmasından korkuyordu. Bu olaya alışmaktan ve tepki koyamamaktan korkuyordu. Pencereyi açıp, toprak kokusunun hâkim olduğu havayı hissetmek istedi. Derin bir nefes alıp, bu temiz hava ile güç toplamak istedi. Zor olanı yapıp, daha kendini toparlayamadan, telefonda kadını sakinleştirmeye çalıştı. Her zaman yaptığı gibi, fayda etmeyeceğini bilmenin zorluğuyla konuştu. Her şeyin güzel olacağından, olayların yola gireceğinden bahsetti. Söylediklerine ne kendisi ne de gözü yaşlı kadın, inanabildi. Vahim duruma, böyle güzel şeyler söylemek, ne yazık ki hayal ötesinde gibi gözükiyordu. İnsanın yıkık umutlarla, inanası gelmiyordu. Konuşmaları, bu körelmiş umutlarla sona erdi. Konuşma sona erdiğinde boğazında yakıcı bir kuruluk oluşmuştu.

Boğazındaki kuruluğu azaltmak için bir yudum su içti. Gözleri saatine kaydığında derin bir nefes aldı. Dersi başlamak üzereydi. Kendini toparlamalı ve bu derse girmeliydi. Hayat ne kadar zor olsa da görevlerini aksatmak olmazdı. Bu derse girdikten sonra bu büyük sorunla ilgilenecekti. Tekrar azalan umuduyla bir şeyler yapmaya çalışacaktı. Hem kendi evladı için hem de gençlik için şimdilik vazgeçmeyecekti. Onların geleceği için, çalışmayı sürdürecekti.

Masada bulunan çantasını alıp, alt katta bulunan sınıfa girdiğinde, bu dersin bütün derslerden farklı olacağından, ne kendinin ne de öğrencilerin haberi yoktu. Bu dersin sonunda güzel bir olaya imza atacağını bilmeden, öğrencilerini inceledi. Onun sınıfa girmesi ile gürültülü ortam derin bir

sessizliğe gömülmüştü. Yaşlı adam bu sıkıcı sessizliği sevmiyor, fakat öğrenciler hep aynı davranışı sergiliyorlardı. Sadece dinliyor görünümünde bir oyun sergileyip, dersle alakalı tek bir kelime dahi etmiyorlardı. Bu gençliğin bu durumu onu kaygılandırıyor. Düşünmeyen ve sorgulamayan bir gençlikle nereye varılırdı ki? İşte bu sorunun cevabı tam bir muammaydı. Hem de kaygılandırarak dercede!

Elindeki çantayı masasına bırakıp, küçük bir tebessüm etti. Madem bu ders onları bunaltıyordu, o da hayatın gerçeklerinden öğrencilere bahsedecek. Bazı olayları birazcık bile olsa görmelerini sağlayacaktı. Bu dersin konusu hayatın gerçekleri olacaktı. Öğrencilerin bulunduğu alana yaklaşip dudaklarını araladı. Sesi yüksek ve güldü.

"Aile denildiğinde aklınıza ilk gelen şey nedir?"

Öğrenciler bu soruyu idrak ettiğinde önce hocalarına sonra birbirlerine baktılar. Çünkü böyle bir sorunun gelmesini beklemiyorlardı. Muhtemelen dersle alakalı bir soru bekliyorlardı. Ama bu soruyla, ters köşe olmuşlardı. Bu aile sorusu birden nereden çıkmıştı ki? Hem bu dersle ne alakası vardı? Öğrencilerin çoğu, aynı kafa karışıklığını yaşamaktaydı. Sınıftaki sessizliğin devam edeceğini anlayan adam, tekrar konuştu.

"Bu sorunun cevabı bu kadar zor olmamalı. Bu soru zor bir soru değil, sadece aklınızdan geleni söyleyeceksiniz. Hadi! "dediğinde sınıfın arka sıralarında oturan kıvrıkcık saçlı çocuk söz aldı. Dersle arası iyi değildi. Ama bu soruyu cevap vermek istemişti.

"Bence aile, baskı ve sıkıntı demek. Boğucu bir ortam demek. Aile denilince aklıma ilk bunlar geliyor. "

Ona bir cevap vermedi. Çünkü sınıfta eleştirinin ve tartışmanın olduğu bir ortam istiyordu. Öğrencilerinin düşüncelerini özgürce dile getirdiğini görmek istiyordu. Özgür ve eleştirel bir ortam... Tek isteği şimdilik buydu.

"Hocam bence Alp'in düşüncesinin aile ile hiçbir alakası yok. Aile demek samimiyet ve sıcaklık bir ortam demek. Bu kadar olumsuz düşünceleri hak ettiğini düşünmüyorum."

Konuşan kişi, ön sıralarda oturan genellikle sınavdan iyi notlar alan Begüm'e aitti. Bu cevaba göre, ailesine karşı bağlılığı olduğu belliydi.

Alp, onun bu konuşmasıyla alay ederken, orta sıradan bir başka kişi konuştu.

"Aile bizi bugünlere hazırlayan, bizim en güzel ve en kötü zamanımızda yanımızda yer alan koca bir dayanak. Huzuru tattığımız ortam!"

Bu konuşmanın ardından alay dolu bir gülme duyuldu. Bu konuşma komiğine gitmiş olmalıydı. Biraz güldükten sonra konuştu.

"Aile diye bir kavram sadece sözde kalıyor. Aile ortamı ne sıcak ne samimi. Sadece benim için sıkıntı sebebi. Hatırlamak istemediğim anları çağırıyor."

Her bir kelimeyi vurgulayarak söyleyen kişi Beril'di. Yüz ifadesi ve konuşma tavrı bu konuda neler hissettiğini açıkça gösteriyordu. Yüzü, kişiliğinin birer yansıması gibiydi.

Beril, asi tavırlı, hayata son derece küskün, biraz da bencil biriydi. Belki de bu durum, daha çok anne ve babanın ona verdiği psikolojik zarardan kaynaklanıyordu. Boşanmış çoğu anne babanın yaptığı hatalar çocuklarda hasar oluşturuyordu. Bu durum yıllar geçse de unutulmuyor, bir yara olarak kalıyordu. Tıpkı Beril'in yaşadığı olay gibi...

Yaşlı adam, birkaç düşüncüyü dinledikten sonra, tam da tahmin ettiği kişilerden tahmin ettiği cevapları aldığını gördü. Tahmininde yanılmamıştı. Alp ve Beril bunun en büyük kanıtı olmuştu.

"Hepinizden aileye yönelik farklı farklı cevaplar aldım. Kimi olumlu kimi olumsuz cevap verdi. Ama sanıyorum ki çoğunuz aileniz sayesinde onların size küçüklüğünüzden beri verdiği destek sayesinde buradasınız değil mi? "diye sorduğunda Alp ve Beril'de dâhil olmak üzere sınıfın çoğunluğu olumlu anlamda başını hızla salladı.

Yaşlı adam, biraz sessiz kalıp, gözlerini Alp'e dikti. Alp'i az çok tanıyordu. Siyaset gündeminin belirleyici isimlerinden birinin çocuğuydu. Babasının sert tavrı bilinen bir gerçektir. Alp'te bu tavırdan çoğu kez nasibini almıştı. Babası yüzünden, aile hakkında olumsuz düşünceler edinmişti. Doğal olarak, bu durum Alp'in davranışlarını asileştirmişti. Ama yine de ailesinin ona verdiği manevi ve maddi desteği inkâr edememişti. Tıpkı Beril'in inkâr edemediği gibi...

Onların bu konu hakkındaki düşüncelerini gördükten sonra, asıl konuya girmek için dudaklarını araladı. Ama cümleye nasıl gireceğini bilemedi. Bu konu nasıl anlatılır bilmediğinden biraz duraksadı. Güçlü kalmaya çalışarak, konuşmaya başladı.

"Size sizin yaşlarınız da ama sizden çok daha farklı bir gençten bahsetmek istiyorum."

Öğrencilerin pür dikkat dinlediğini gördüğünde, konuşmasına devam etti.

"Küçüklüğünde her çocuk gibi pırıl pırıldı. Geleceğe umut aşıyordu. Okumaya, yeni bir şeyler öğrenmeye oldukça meraklıydı. Ama aile yönünden sizin kadar şanslı değildi. Her gün bir kavga bir çatışma vardı. Huzur denilen kavram ortada yoktu. Bu yüzden ilgi nedir bilemedi. Sevgiden haberi bile olmadı. Annesinin ve babasının umursamazlığı, onu adım adım felakete sürükledi."

Asıl can alıcı kısma geldiğinde, sertçe yutkundu.

"Huzur bulamadığı aile ortamından uzaklaştı. Huzuru dışarıda bulurum sandı. Ama işler sandığı gibi gitmedi. Bir an da kendini suçlar diyarında buldu. Olumsuz çevre şartları ve korkutucu arkadaş çevresi ile iyice geri dönülmez bir bataklığa bulaştı. Önce aileyi sonra okulu bıraktı."

Yaşlı adam bunları anlattıkça kalbinde acı bir sızı hissediyordu. Bir gencin böylesine yok oluşu içini ürpertiyordu.

"O pırıl pırıl olan çocuk gençliğini böyle mahvetti. Güzel bir gelecek onu beklerken, ailenin umursamazlığı ve ilgisizliği onu dışarıya yönlendirdi. Ve onu bir madde bağımlısına çevirdi. Sandı ki bu zehri kullandıkça mutlu olabilirim. Ama bu zehir onun bütün gençliğini elinden aldı. Şimdi kendisi de ailesi de perişan! Tedavi olmayı reddediyor. "

Bu konu, sınıfın ilgisini çekmiş olmalıydı. Merakla, ses çıkarmadan hocalarını dinlemeye devam ediyorlardı. Yüz ifadelerinden tedirgin oldukları açıkça anlaşılıyordu.

"Bir genç elimizden böylesine kayıp giderken bir şey yapamamak o kadar zor ki... Buna en büyük etkinin aile olduğunu bilmek çok acı! Bu yüzden siz ileri de bazı ailelerin yaptığı hataya düşmeyin daha bilinçli olun." deyip zoraki gülümsedi.

Konuşurken güçlü olmaya çalışsa bile sesinin titremesine engel olamıyordu. Düşünceleri onu kahrediyordu. Gençlik ölüyor! Ve bu sebepten ölen gençliğin sayısı her geçen gün artıyordu. Ülke her geçen gün bu lanet zehir yüzünden felakete sürükleniyordu. Olaylar böylesine vahim boyuta ulaşıırken, bir şey yapamamak o kadar zordu ki...

Bu sefer öğrencilerine içtenlikle gülümsedi. Öğrencilerin verdiği tepki, gözlerindeki ışıltı ona yeni bir umut verdi.

"Ne mutlu ki siz o bataklığa düşen gençlerden olmadınız. Ailenizin size sırtını dönmesi ile yüzleşmediniz. Şu an bu üniversite sıralarında o kadar şanslısınız ki... Bunun kıymetini bilin çocuklar! Biraz önce anlattığım olayı düşünün ve ne kadar şanslı olduğunuzu görün. Ve asla pes etmeyin. Geleceğiniz için pes etmemeyi öğrenin." dedikten sonra çantasını eline aldı. Hüznü ve şaşkınlığın olduğu ortama tekrar döndü.

"Bugünlük dersimiz bitmiştir. Umarım bu konu, bu sorunun büyüklüğü ve çözümünü sizin için iyi bir ders olmuştur. "

Yaşlı adam sınıftan çıktığında, sınıftaki sessizlik bir süre devam etti. Gençlerin tamamında bir hüznü bir tedirginlik vardı.

Onlar şanslıydı. Peki diğerleri? Daha kötü durumda olanlar?

Sınıf dağılmadan, Alp sesini duyurmak için yüksek sesle konuştu. Normalde eğlence maksadıyla konuşan kişi, bu sefer dudaklarını bambaşka bir şey için aralamıştı.

"Arkadaşlar! Madem biz şanslıyız. Şanslı olmayan kişilere yardım eli uzatalım. Yalnız olmadıklarımı ve başaracaklarımı onlara gösterelim. Güzel yararlı bir çalışma yapalım."

Alp'in konuşması sona erdiğinde çoğu kişi ona destek verdi. Biraz önceki umursamaz gençlik, onlardan beklenilmeyecek işler yaparken, yaşlı adam hızla aracına bindi. Telefonundan, en başta kayıtlı olan numarayı aradı. Telefon, uzun süre cevapsız kalırken, bir süre sonra tamamen kapandı. Yine babadan kaçma söz konusu olmuştu. Hatta hiç ulaşamasın diye telefonu bile kapatmıştı. Yaşlı adam hüznle telefonundan fotoğrafların bulunduğu kısma girdi. Eskiden kalma fotoğrafı açıp, derin bir iç geçirdi. Güzel günlere ait son fotoğraftı. Oğlunun doğum gününde çekilmişti. O gün karısıyla çok kötü kavga etmelerine rağmen, sırf oğulları için rol kesmişlerdi. Bu rolleri oğulları için ilk ve son rolleri olmuştu. Gerisi hüsrana gerisi acı olarak kalmıştı. Oğlunun neşeli haline uzun uzun baktığında, gözünden acı bir gözyaşı fırlar etti. Kendini zorlamasına rağmen başaramamış ve ne kadar vahim bir durumda olduğunu göstermişti. Ama kalp acısına söz geçiremiyordu ki... Evladiyla sınan her anne-baba gibi kalbi daha önce hiç rastlanmadığı bir acıyla yüzleşiyor, ciğeri yanıyordu. Bu acı öyle bir acıydı ki ancak yaşayan bilirdi.

Gözlerini fotoğraf karesinden uzun süre ayıramadı. Şu an bütün gücü emilmiş, sınıftaki güçlü rolünden sıyrılmıştı. Yavaş yavaş karalan hava eşliğinde kendine karanlığına bulanmıştı. Öğrencilerinin güçlü ve eğlenceli olarak bildiği adam acısına ve kederine geri dönmüştü.

HIRSIZ ALİ

Hacer DAĞLI

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Ali olalı sekiz bahar geçmişti ve şimdi dokuzuncu baharın başlarındaydı bu yaşına kadar hep alay konusu olmuş hırpalandıkça hırpalanmış çevredekilerin soytarısı konumuna getirilmişti, ne de olsa eli yüzü kara, dişleri yamuk burnu oldukça büyük, bedeni zayıf ve çelimsiz bir de topallayan birini alay konusu yapıp onunla eğlenmek her zaman cazip gelmiştir çocuklara, Ali tam da böyle biriydi ve etrafındaki acımasız çocuklar için o her zalimliği hak eden hastalıklı bir ucubeydi. Ali'yle sürekli dalga geçiyorlar, onu hiçbir oyunlarına katmıyorlar arkadaşlık etmiyorlar, kötü olan her olayı Ali yapmıştır, Ali yüzünden olmuştur, Ali hep zararlar veriyor diyerek Ali'yi hor görüyorlardı. Ali sabah herkesten önce okula gider en arka cam kenarındaki sıraya kimse yanında oturmadığı için tek başına oturur oradan hiç kalkmadan okulun bitmesini beklerdi. Son ders zili çalınca da herkes çıktıktan sonra kalkar eve giderdi, okula herkesten önce gelip herkesten sonra çıkmak diğer çocuklarla karşılaşmasını azaltacağı ve daha az alay konusu olacağı için en iyi yol olduğunu düşünürdü. Evdeki kimseye ona yapılan zalimlikleri anlatmazdı annesi babası oğullarıyla ne tür alaylar edildiğini bilmezlerdi hem ayrıca annesi onu güzel oğlum babası da aslanım diye severdi ailesine bunları anlatamazdı. Ayrıca annesinin güzel oğlu, babasının da aslan oğlu olmak Ali'ye yetiyordu.

Ali her sabah olduğu gibi erkenden okula gidip sırasına oturdu, sınıftan içeri giren her çocuk önce Ali'ye bakıyor bazıları alaylı gülüyor bazıları topal Ali yalancı Ali uğursuz Ali, çirkin Ali kara böcek diye laflar atıyor alaylar ediyordu Ali ise hiç kimseye cevap vermiyor öylece geçip gitmelerini bekliyordu çünkü biliyordu ki eğer cevap verirse hepsi bir ağızdan ona saldıracak onu daha da alay konusu edeceklerdi. Üçüncü ders zili çaldığında herkeste muazzam bir heyecan oluştu, herkes aynı ağızdan 'oleyyyyy beden dersi' diyerek sevinç ve coşku çığlıkları atıyordu ama Ali için bu pek de sevinçli bir zil sesi değildi. Onunla oynamadıkları için hiç beden derslerine çıkmıyor sınıfta sırasında oturup camdan diğer çocukların oyunlarını seyredip hayallere dalıyordu, işte bir kuş gelip onunla konuşmaya başlamıştı bile, bir uzay aracı onu alıp götürüyor, işte işte tam da bahçenin ortasında yağız bir at Ali'ye kişniyor onu sırtına almak için can atıyor, aa! Daha önce hiç görülmemiş bir robot Ali'ye el sallıyor... Ali bu hayallere öyle dalmıştı ki beden dersinin bittiğini fark edemedi bile. Ortalıkta koşturup oynayan çocuklar ter içinde sınıfa geri dönmüşlerdi, herkes yerine geçmiş öğretmenin derse gelmesini bekliyordu ki ön sıralarda oturan Mehmet'in sesi işitildi "gitmiş buradaydı yemin ederim buradaydı kendi elimle koydum, param gitmiş biri almış kim aldıysa versin geri" dedi. Mehmet'in sıra arkadaşı Kemal "iyice bak çantana oralardadır" dedi, Mehmet "yok işte çantamın ön fermuarlı gözüne kendi elimle koydum baktım iyice yok yok" dedi. O esnada orta sıralarda oturan Melek "herkes dışarıdaydı bir tek ali sınıftaydı o almıştır" dedi, bir olay olsa da Ali'ye saldırsak diye tetikte bekleyen sınıftakiler Ali'ye doğru iğrenç suçlayıcı bakışlarını yönelttiler. Ali telaşlanıp arkasına doğru yaslandı Mehmet Ali'ye doğru yönelip "bir de hırsızlığın kalmıştı pis yaratık ver paramı" diye bağırdı, Ali bu suçlama karşısında gözlerini iyice açmış "yemin ederim ben almadım yeminler olsun paradan haberim yok" diyerek kendini savundu ama hiç kimse ona inanmıyor üzerine yürüdükçe yürüyordular. Mehmet, Kemal ve Mert'e "Ali'yi tutun" diye emir verdi. Kemal bir kolundan Mert bir kolundan Ali'yi tutup çekiştirerek sınıfın ortasına sürüklediler. Mehmet de Ali'nin çantasını alıp bütün her yerini kontrol etti ama parayı bulamadı. Seda arkadan seslendi "üzerine bakın belki üstüne saklamıştır" dedi Mehmet ve Ahmet, Ali'nin üstünü aramaya başladılar o hengâmede Ali'nin önlüğünün yakası yırtıldı ve iki düğmesi koptu ama aramalar hiçbir sonuç vermedi parayı bulamadılar Mehmet Ali'nin boğazına pençelerini geçirip "söyle ne yaptın nereye sakladın" diye hırpaladıkça hırpaladı. Tam o esnada sınıfa öğretmenleri girip Ali'yi tutup Mehmet'in pençelerinden çekip aldı ve olağanca sesiyle bağırdı "neler oluyor burada herkes yerine geçsin bu hır gürlütünün sebebi nedir" dedi. Öğrenciler yerlerine geçtiler Mehmet ve Ali tahtada kaldılar Mehmet öğretmene bakıp öfkeli bir halde öğretmenim "Ali paramı çaldı" dedi. Öğretmenleri Ali'ye dönüp "Mehmet'in dedikleri doğrumu" diye sordu, Ali korku ve telaşın sesine verdiği titreme ve kısık bir tonla "yemin ederim öğretmenim ben almadım haberim yok ne olduğundan" dedi, Mehmet'te oradan "yalancı" diye Ali'ye sözle saldırmaya devam ediyordu öğretmenleri diğer çocuklara dönüp "olayı bilen gören var mı?" diye sordu. Kemal söze karışıp "hepimiz beden dersindeydik bir tek Ali sınıftaydı öğretmenim" dedi. Sınıftaki diğer çocuklar Kemal'i onaylamak için "evet öğretmenim bir tek Ali kaldı sınıfta" dedi. Öğretmenleri Mehmet ve Ali'ye dönüp "yarın velileriniz okula gelsin şimdi yapacak bir şey yok geçin yerinize oturun" dedi. Okul

bitmiş herkes evine gitmek için hazırlanmıştı Mehmet Ali'nin yanına gelip “pis hırsız bugün kurtuldun yarın ne yapacaksın bakalım” dedi. Ali hiçbir şey söylemeden çekip gitmelerini bekledi. Herkes gittikten sonra o da kalkıp evinin yolunu tuttu. Yolda giderken de annesine ve babasına bunu nasıl söyleyeceğini düşünüyordu. Fark etmeden gözünden akan yaşların ıslaklığını hissetti. Oturdu bir taşa iyice ağlayıp sildi yaşlarını ve eve gitti annesi oğlunun yırtılmış önlüğüne ve ağlamaktan şişmiş gözlerine bakıp telaşlandı. “Ali oğlum ne oldu sana ne bu halin kavga mı ettin, ağlamışsın yüzünde solmuş ne oldu benim güzel oğluma” dedi. Ali annesinin boynuna atlayıp olan biten her şeyi hıçkırıklar içinde anlattı. Anne “yemin ederim parayı ben çalmadım” dedi, annesi oğluna şefkatle bakıp “ben bilmez miyim oğlumu elbette sen almadın bir yanlış anlaşılma olmuştur senin almadığın yarın ortaya çıkar” dedi. Sabah olmuş Ali annesiyle Mehmet babasıyla gelmiş öğretmenleriyle konuşuyorlardı. Mehmet Ali'yi hala suçluyordu lakin dün ki sesindeki suçlayıcı ton yerini pısırik çekingen bir suçlamaya bırakmıştı. Mehmet dün eve gittiğinde akşam çantasına bir daha bakmıştı ve parayı koyduğu ön cebinin yırtılmış olduğunu paranın astarın içine düştüğünü fark etmişti. Ama onunla da alay ederler, onu da Ali gibi yalancılıkla aptallıkla suçlarlar onu utandırırılar diye parayı bulduğunu kimseye söylemedi. Öğretmenleri Ali'yi ve Mehmet'i sınıfa gönderdi. Velileriyle özel olarak konuşacağını söyledi. Ali ve Mehmet sınıfa geri döndüler. Ali sınıfa girerken sınıftakiler hep bir ağızdan Ali'ye “hırsız hırsız hırsız” diye bağırıyorlar, ona yapılan bunca çirkin yakıştırmaların arasına birde hırsız yakıştırmasını ve hatta beklide en kötü yakıştırmayı da yerleştirdiler. Mehmet buz kesmişti, Ali'yi her ne kadar sevmese de Ali'ye bu şekilde davranılmasına sebep olduğu için ve en çokta parayı bulduğu ortaya çıkacak arkadaşları tarafından Ali'ye yapılanların ona da yapılacağı korkusuyla öylece durdu. Ali hırsız nidalarına daha fazla dayanamadı. Yumruğunu sıkıp gözünden akan yaşlarla bütün sınıfa doğru öfkeyle bakıp “ben hırsız değilim” diye bağırıyor. Ve arkasını dönüp bir hışımla sınıftan çıkıp topallayarak koşmaya başladı. Hem ağlıyor hem koşup herkesten uzaklaşıyordu. Kimseyi duymuyor, kimsenin onu durdurmasını istemiyordu. İstedığı tek şey oradan uzaklaşmaktı. Okulun bahçe kapısından koşup çıktı. Ona atılan bu suçlamanın öfkesini ve haksızlığının bütün ağırlığını küçücük yüreğinde hissediyordu. Acılı ve derin çalan bir korna sesi ardından da bir o kadar şiddetle basılmış bir fren sesi işitildi. Biranda büyük bir kalabalık oluştu Ali yerde yatıyordu. Gözünden hala yaşlar akıyordu. Ağzından “ben hırsız değilim” diye sözler saçılıyordu etrafa. Ali'nin göz kapakları uykuya dalar gibi yavaşça indi ve bir daha hiç açılmadı.

ŞİİRİ DÜZDE KUŞATMAK BİR GÜLTEN AKIN POETİKASI

Havva Özer HAFÇI
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Ah, kimselerin vakti yok
Durup ince şeyleri anlamaya

“Şiiri Düzde Kuşatmak”, 2008 yılında Milliyet Kitap’ın anketinde “Yaşayan en büyük Türk şairi” seçilen, çağın “Sultânü’ş-şuârâ”sı olan ancak 2015 yılında kaybettiğimiz Gülten Akın’ın şiir üzerine yazıları, konuşmaları ve röportajlarından oluşan deneme niteliğinde bir eserdir. İlk defa 1983 yılında yayımlanan bu kitap, dört bölümden oluşur: Şiiri Düzde Kuşatmak/Ozan Yazıları/Ozan Konuşmaları/ Söyleşiler Anlatılar. Akın’ın sanat anlayışını ilk iki bölümde özetlemek mümkündür. Sonraki iki bölüm bu düşünceleri Akın’ın konuşmalarda ve söyleşilerde tekrar etmesinden ibarettir.

Kitabın yazılış amacını Gülten Akın Önsöz’de şöyle ifade eder:

“Eski bir ozan geleneğidir sanıldı: Onlar şiirlerini yazsınlar, az konuşsunlar, düze inmesinler. Yok. Bu bir gelenek değil bir kuraldır. Üstelik ozanın da değil. Camdan kulesinde oyunlar yaparak kendilerini eğlendiren isteyen kentsoylunun. Kim unutmaya çalışırsa çalışsın biliyoruz, ülkemiz şiirinin geleneğinde işlevsellik vardır, halk için hayat için. Bu işlevselliğin bir sonucu da, ozanın neyi, niçin, kimin için yazdığını bilmesi, bunun hesabını vermesi. Düze inmesi, bir sis çanı gibi uyarıcı olması da var. Genç ozanlara birikimini açık seçik aktarma görevi de var.”

Şair, burada belirttiği gibi birikimini yeni nesillere aktarmanın yolunu bir de düze inerek burada denemektedir.

Sanat Anlayışı

Gülten Akın sanatı insan yaşamının parçası olarak görür. Sanat insanla başlamıştır ve onsuz devam edemez:

“İnsanın doğayı ve yaşamı değiştirdiği, üretim ilişkileri içinde kendisi de durmaksızın değişerek, bu değiştirmenin boyutlarını genişlettiği yerde, kefenin kendinden yana olanına bir ağırlık koyması gerekiyordu. Bu ağırlık sanattır.

Sanat bir yandan insanın doğayı değiştirmesinin simgesi, öte yandan, aynı yolda geleceğe dönük bir göstergesidir.”(s.15)

“Sanat, ne nesnel gerçekliğin kendisidir ne de olması gerekendir. Sanat, nesnel gerçeğin sanatçının anlayışındaki önbilgi, bilinç birikimiyle karşılaşım bütünlmesiyle oluşur. Bu yeni bütün, olanı da olması gerekeni de bağrında taşır.”(s.20)

“Ben bir sanat yapıtının konusu ne olursa olsun, bağrında bir umut çiçeği taşımasından yanayım.” diyen incelikler şairi Gülten Akın kendisini hem toplumcu hem bireyci bir şair olarak nitelendirmiştir. Şiir yazmaya başladığı ilk yıllarda bireycidir. Bireyci sanattan toplumcu sanata nasıl yöneldiğini bir röportajda şöyle açıklar:

“Şiirimdeki temel vurgulara izlek açısından bakılırsa, ilk kitaplarımda insanlar içinde kadın-bireyin sevgisi, sevdası, yalnızlığı, bunalımı, hüznü, sevinci görülür. Dil, geniş dolayımli atıflarla, yan anlamlardan geçerek kurulmuştur. Dolayısıyla örtüktür, sislidir.

Kırmızı Karanfil ile başlayan dönemde izlek çeşitlenir, genişler. İlgiler, bireysel yaşamı da içine alacak biçimde, tüm yaşam alanlarına, dünyaya yönelir. Toplumcu bir bakış açısından deneyimlerden geçerek yeniden toplumsallaşmış bir ozanın dizeleri vardır sonrasında.”(s.165-166)

Sanatı toplumsal bir ürün olarak tanımlayan Gülten Akın, “Siz bir ozan olarak kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?” sorusuna toplumcu sanat anlayışını açarak cevap verir:

“İzleği bireysel olan şiirler de yazdım, toplumsal olan da. İkisinde de insanın bütünlüğünden çıkan, yine insan bütünlüğüne yöneltildi. Benim yazdığım insan, ekonomik ya da siyasal olarak yöneten durumundaki insan değil, o kendisine buyruklar verilen, çalışarak yaşamak zorunda olan, ezilen kıyılan, savaşlarda yiten, kimi kez de direnen insan. Kısaca halk dediğimiz o çoğunluk. “Şiirimin referansı halkın yaşamında” demek, halkı yüceltmek, pohpohlamak, “Ne yaparsa iyidir!” demek değildir. O kimi siyasilerin yaptığı şeydir. Adı

'Popülizm'dir. Şiirlerim, yaşamın çarmıhındaki insanı söylerken, çarmıhın kırılma umudunu da barındırır.'(s.167)

Cevabın sonunda Akın, aslında şiirinin temelinde yatan başkaldırıcıyı da vurgular:

"Nasıl mı tanımlıyorum kendimi?

Korkuluksuz bir köprüde yürüyen ozan olarak."(s.167)

Korkuluksuz Köprü başlıklı yazısında bu düşünceyi şöyle açar:

"'Korkuluksuz köprü' dedik. Neden? Zordur, insanın kendinden yola çıkıp başkalarıyla bağlar kurması. Açık bir çelişki vardır ortada. Konun öznel yalnız seni ilgilendiriyor. Ve sen onu olabildiğince çok kişiye benimsetmek istiyorsun. Burada başarıyı sağlayan şey, şiirin büyüüdür."(s.45)

Gülten Akın'a göre sanat, eğer halka hizmet ediyorsa amacına ulaşmıştır:

"Bizim yeğlediğimiz sanat, dünyayı emeğiyle değiştirenlerin onsuz edemeyeceği sanattır. Yoksa, yozlaşmış, duruk, donuk ürünler değil. Yeğlediğimiz sanatçı ise 'düşüncesi tıpkı bir pusula ibresi gibi, hep aklın çıkarları yönüne dönen'dir."

İkellik-uygarlık konusuna Akın, yine toplumcu bakış açısıyla şu yorumu getirir:

"Toplumun değişmesine, uygarlığın yükselmesine katkıları olan, bu değişimi hızlandırmada halka yardımcı olan her ürün uygar, toplumun değişmesine, uygarlığın yükselmesine katkısı olmayan, tersine, köstekleyen her ürün ilkeldir. İkellik-uygarlık ölçüsü bizce budur."(s.40)

Şiir-Şair

Gülten Akın'a göre şiirin bir tane tanımı yoktur. Onun sanat ve özelde şiir tanımları şöyledir:

"Şiirin tanımı yapılabilir mi? Elbette. Ama bir değil çok sayıda. Tanımı da kendisi gibi oluyor şiirin, ne matematiksel, ne bilimsel. Salt şiirsel."(s.120)

"Sanat bir kendini aşmadır. İnsanın, yaşamı yeterli bulmadığı, yaşamın kendiliğindenliğine karşı çıkma isteğini içinde bir tohum gibi büyüttüğü gerçektir."(s.69).

"Sanat, bir eleştiri, bir karşı çıkma, giderek bir baş kaldırmadır. Özgün sanat, yüzde yüz bunlardan biridir."(s.69).

"Şiiri kısa tanımlamaların içine sığdırmak zor; ama kolayca söyleyebiliriz ki şiir, yaşamda, insanda hiçbir iletişim kanalının ulaşamayacağı gizler noktasına en yakın giden iletişim türüdür, aracıdır."(s.117)

"Genel olarak sanatçı, özel olarak ozan, yaşamı yeniden düzenleme gereği duyar. O yüzden şiir ne türde yazılmış olursa olsun bir başkaldırıcıdır. Usula karşı çıkmıştır."(s.117)

"Şiir en yalından en soyutuna dek yaşamla ilintilidir. Anlam dışına düşeni bile. Tüm öteki sanat türleri gibi, onun da gereci hayatın kendisidir."

Gülten Akın'a göre şiir yazma bir üretim eylemidir, şair ise onu üretendir.

"Sanatçı: Düşünme süreci hızlı, akıcı, renkli; nicel olarak bilgileri zengin kişidir. Yeter bir nicelik olmadan niteliği sağlamak, yani, önbilgi ve yeterlikler olmadan, hayatın sanata dönüşmesini sağlamak olanaksızdır."

Gördük ki sanat bir süreçtir. Yaşamı yakalama, belleğe geçirme, bellektekini ayıklayıp düzenleyerek bir anlatım biçimine dönüştürmedir."(s.69)

Şair anayasa-şiir ilişkisi üzerinde durduğu "Anayasa ve Şiir" başlıklı yazısında anayasayı şiire benzetir: *"Anayasanın söz yapısı, anlatımı şiirin yapısına benzer. Ne bir sözcük eksik, ne bir sözcük fazla. İçerdiği düzen, hayatın olması gereken düzenine koşuttur. Olması gerektir ama yine de yaşamdan çıkmıştır. Şiirimiz gibi."*(s.110)

Şiir yazma süreci konusunda: *"Ağıt mı yazıyorum, türkü mü?"*

Ağıtların, türkülerin konuları beni yüreğimden vuran konular oluyor. Bir durulma döneminden sonra kişileri, olayı yine titizce inceliyorum. Duygularım beni ne denli zorlarsa zorlasın, bir kez bile, ağıtın, türkünün konu kişisini ya da olayını, onu yetiştiren, oluşturan toprağıyla, tarihiyle öğrenmeden, doğrudan yazmaya geçmedim. Dedim ya ilk duygusal algılamamı, tepkimi soğuttuktan sonra. Konumu, yaşamın doğasından çıkarıp sanatın doğasına almaya çalışıyordum."

Şiir yazmanın bence en önemli noktası yaşamın sanata dönüştürüldüğü noktadır. Sanat için yaşamın olayları birer niceliktir. Onun sanatsal niteliğe dönüştürümü bir bakıma

dirimi yok etmektir. Sanata dönüştürme sürecinin uzunluğu, kısalığı ozanın öznel durumuna göre değişir.

Bu noktada 'güncellik' konusuna birkaç tümceyle değinmek isterim. Çoğu kişiler güncelin şiirleştirilmesine karşı çıkarlar sanki 'olayın şiirleştirilmesinde mutlaka uygun bir süre geçmesi gerektiği' nedenine dayanıyorlarmış gibi. Oysa başka şeydir 'güncellik'. Süre ile süreç'i birbirine karıştırmamak gerekir."(s.36-37)

Düşüncelerini bu satırlarla dile getirir. Akın, şiirinin konusunu yaşamdan alır ama sanatın diliyle ifade eder:

"Bütün iyi ozanlar şiire "Ben"le başlamışlar. Düşününce, bu bana çok doğal geldi. Şiire başlanan yaşlar "Ben"in egemenliğini sürdürdüğü yaşlar. Çocukluktan çıkılıp gençliğe girilmiş." (s.45)

"Şiir yaşamın içinde yeşerir, gelenekten seçip aldığıyla temellenir. Yaşamdan ve gelenekten alınan, ozanın birikimiyle çakışırsa, olur. Karşılıksız şiir karşılıksız çek gibidir. Sahteliği er geç ortaya çıkar." (s.58)

"Dünyayı büyümlü değnekle değiştiremeyiz. Şiir büyü değildir, ozan da büyücü."

"Her şiirin doğduğu ortam toplumsal bir ortamdır. Önemli olan, bu mutlu doğumu oluşturan toplum kesitinin ozanla alışverişidir.

"Şiir, insanla insan, insanla dünya arasındakiini seçerek bir başka düzleme aktarır ve yeniden kurar. Bir özel dil olmakla birlikte şiir bir iletişim aracıdır."

"Şiir bireysel olsun toplumsal olsun, toplumsal içerikli olsun, gerçeği beğenmeyen, bozup dağıtarak yeniden kurandır.

Şiirin az sözle çok şey anlatmaya çalıştığını dile getirir. Romanla şiiri şöyle ayırır:

"Şiir, gerçekten zordur. İştahsız çocuk gibidir. Çıldırır adamı. Bin bir gereç bulursunuz, ne kadar azını kullanırsınız. Roman olsun dersiniz, çoğunu kullanacaksınız. Roman seçerek çoğaltır, şiir seçerek azaltır."(s.157)

Dil

Gülten Akın'ın kısacık Sözcükler başlıklı şiirinde "Kimse tanımasın için onları/şairler kimi sözcüklerini yok ettiler" dediği gibi şairlerin dille çok özel bir ilişkileri vardır. Şiirin dili de gerçekliği de kendine hastır:

"Dil, şiirin kendisidir. Ozan dünyayı ayıklayıp düzenlediği gibi dili de düzenleyendir. Sonuçta bu düzenleme, konuşma ve düşünme dilindeki doğallığı yenip, içeriği şiirin serüvenine uygun düşen bir yapmalık (yapaylık değil) alabilmelidir." (s.21)

"Şiirin dili, şiirin kendisidir. Ozan gerçeği seçip, nasıl yeniden düzenliyorsa, dili de seçer ve yeniden düzenler. Benim dil gerecim kitabî dil değildir. Konuşma dilidir. Daha çok, halkın konuştuğu dildir. Yazdıkça, şiirler çoğaldıkça, şiirlerin dilinden ozanın diline bir sıçrama olur. Her usta ozanın bir dili vardır ve bu dil biçemin de kendisidir."

Öz Türkçe kelimeleri oldukça benimsediği görülen Akın aynı zamanda dilin içinde yoğunlaşmış olan Arapça ve Farsça kelimelere de karşı değildir: "Türkçe yazmaya özen gösteririm. Tarihsel anlatımın gerektirdiği yerde Osmanlıcanın sözcüğü ve yapısal özelliklerine de başvururum... Osmanlıca'yı diriltmeye çalışmadan. Ölen bir dili diriltmeye çalışmak ya akılsızlığın, ya gerici özlemlerin simgesi olabilir." (s.152.)

Gelenek

Gülten Akın "gelenek" konusunda şu tanımlamalarda bulunur:

"Gelenek, geleceğe yükseltilecek olandır. Gelenek geçmişte oluşmuş olan, hazır olan değil, bilinçle belirlenip seçilen ve değiştirilendir. Canlıdır gelenek. Onu, o yüzden durup değişmez, gelişmez nesne ve kavramlar gibi "kalıntı, alışkanlık" olarak niteleyemeyiz.

...

Gelenek rastlantısal değildir. Yaşamın her alanında dünya görüşü, bakış açısı ile seçilir ve belirlenir. Diyebilirim ki gelenek, geçmişte değil, gündedir, günü yaşayandadır, insandadır."(s.168)

Gülten Akın, Divan şiiri geleneğini halktan kopuk oluşu dolayısıyla eleştirir, onun beslendiği gelenek halk şiiri geleneğidir. Ancak şair Cumhuriyet döneminde her iki şiir geleneğiyle de bağların kopmasını doğru bulmaz:

“Sarayın, soylu yaşamın göstergesi Divan şiiri, içinde geleceğe ait bir umudu barındıramazdı, barındırmamıştır. Kendi içinde dönenip oyalama görevini yerine getirmiştir. Halk şiirimiz de halkın hayatı içinde soluk alıp vererek, diriliğiyle geleceği içinde barındırarak sürmüştür.

...

Cumhuriyet dönemi şiiri nasıl kademin bastı alanımıza bu iki gözü dolu heybeyi buldu önünde. Divan şiiriyle halk şiiri. Yeni şiiri onlar beslemeliydiler. Öyle olmadı pek. Ayırık durumlar kuralı bozmazlar. Genç Cumhuriyetimizin şiiri, öteki üst yapı kurumları gibi Batı’dan temellendi. Daha doğrusu temellenmeye çalıştı. Kesti kendi geleneğiyle, kendi birikimiyle bağını. Divan şiiri anlaşılmazdı, eskiydi, güne yanıt veremezdi. Halk geleneğiyle, aydın sanatçı kesim için yabancılaşmış, unutulmuş, unutturulması görev sayılmış bir uzaklıktaydı.”(s.57-58)

“Yayılmacı Batı kültürü, eğitim dizgesi, ona bağlı yeşertilmiş (montaj) kültür, edebiyata şiire iğreti öykünmeler olarak yansımıştır.

Şiirimizin geleneği Batı şiirindeymiş gibi davranılmıştır.”(s.65)

Yine bir söyleşide geleneğe yaslanmamanın getirdiği olumsuzlukları ele alıyor:

“Divan şiiri olsun, halk şiiri olsun, kendi kalıpları içinde, kendi dönemlerinin yaşam izdüşümünü taşıyorlardı. Güne yanıt veremezlerdi (o biçimleriyle). Cumhuriyet’e değin ağır ağır bozulan kalıplar, Cumhuriyet’le birlikte kırıldı. Bu olumlu bir durumdu. Burda yapılan yanlışlık şuydu: Kalıpların kırılmasıyla birlikte geleneğimiz yok sayıldı. Gelenekte var olanı yok sayıp Batı’dan temellenmeye çalıştık.

Bu bir tepkiydi denilebilir. Çağdaşlaşma için gerekliydi de belki. Ama sürmemeli. Çünkü, bu boşluk yabancı bir kültürün egemenliğinin artmasına yarıyor.” (s.149)

Gülten Akın halk şiiri geleneğini devam ettirmez ama o gelenekten beslenir. Halk şiirinin toplumcu doğasıdır onu kendine çeken:

“Bana yeryüzünde haksızlığın zulmün kalktığını söyle, Pir Sultan’dan vazgeçeyim.

...

Bana İsrailoğullarının kendi çektiklerini silip Filistin’de yeni bir soykırımı tarihe yazdıklarını unuttur, halk şiirinin çoğundan vazgeçeyim.” (s.43)

“Halk yazınının bugüne kaynaklık etmesi, halk şiirinin benzeri şiir yazmak demek değildir. Dünyada ve ülkemizde usta sayılan yazarlara, ozanlara bakın halk yazını kaynağından nasıl yararlanmışlar. Endülüs Cante flamencoları olmasa Lorca olur muydu? Anadolu efsaneleri olmasa Yaşar Kemal olur muydu? Mitoloji olmasaydı Yunan sanatı?”(s.43-44)

Halk şiiri ve halk dili onun yaslandığı gelenektir:

“Görüliyor ki, eti turnaktan ayırmak ne denli zorsa, şiirimizi geleneksel halk şiirimizin, sanatımızı geleneksel halk sanatımızın ürünleri etkisinden ayırmak o kadar zor.”(s.80)

“Dil de yükselecek, gelenek de, şiir de. Yeni uygarlığını kuracak. Etkileye, etkileş. Batı’nın, Doğu’nun ürünlerini de bilerek, onları seçerek.”(s.67)

Gülten Akın, şiiri düzde de kuşatarak adeta poetikasını yazmıştır. “İtip beni/balıma dadanan bu çağı sevmedim” diyen Akın hakkındaki genel kanı ve kendi ifadeleri şairin toplumcu bir sanat anlayışını benimsediğini gösterse de bireyin yalnızlığından, aşktan, ölümden kısaca inceliklerden bahseden bir şairi sadece toplumculuğa hapsetmek ona haksızlık olur.

EDEBİYATIN CESUR VE UNUTULMAZ KARAKTERİ DON KIŞOT ÜZERİNE

Nurşah ÖZDEMİR
Türkçe Öğretmenliği

İnsanın en ayırt edici özelliği belki de yaratma becerisidir. İnsan, yaşamı boyunca duygu ve düşüncelerini paylaşma gereksinimi duyar. Duygu ve düşünceleri paylaşma isteği ile yaratıcılık özelliği bir araya geldiğinde ise ortaya sanat çıkmıştır. Sanat, insana ve yaşama ilişkin konuların, sanatçı duyarlığı ile özgün biçimde yorumlanmasıdır. Edebiyat, insanın en iyi yorumlandığı sanat dallarından biridir. İnsanı, insana tanıtır. Bizi, insanla besler. Sanatçı, edebiyat yapıtıyla güzelin, iyiliğin, doğrunun ve insancıl duyarlıkların peşindedir. Düşünen ve duyarlı bireyler olma sürecinde edebiyatın önemli bir işlevi vardır. Özellikle romanlarda, sanatçı tarafından iyi geliştirilen karakterler aracılığıyla insan ve toplum yaşamına ilişkin önemli ipuçları ediniriz. Dünya edebiyatının modern anlamda ilk romanı olan Cervantes'e ait Don Kişot, edebiyatta yeni fikirlerin, düşüncelerin yolunu açmış; yazarları etkilemiş unutulmaz bir yapıttır. Türk edebiyatında da etkilerini hissettiğimiz bu yapıttan izlere ilk olarak Ahmet Mithat Efendi'nin Çengi romanında rastlarız.

Don Kişot'ta; Orta Çağ'ın karanlığı, insanların bu karanlığın etkisiyle kaybettiği erdemler; inandığı değerler uğruna her şeyi göze alan, cesur, adaletli bir karakter ile anlatılır. Romanın konusunu, başında miğfer sandığı bir tas, elinde silah sandığı bir sopa ve yanında çok güçlü sandığı cılız atı ile adaleti sağlamak, sevdiğine kavuşmak isteyen bir şövalye olan Alonso'nun başından geçenler oluşturur. Alonso, kendisine Don Kişot, güçlü ve yenilmez zannettiği atına da Rocinante adını verecek, hayallerindeki sevgilisi Dulcinea'ye kavuşmak için yollara düşecektir.

Alonso, zamanının büyük kısmını şövalyelik romanları okumaya ayırır ve yaklaşık elli yaşındadır. Onun; cesur, maceracı kişiliği ile okuduğu romanların üzerinde bıraktığı etki birleşince aklına çılgınca bir fikir gelir. Maceracı gezginimiz, *"...hem şerefini yüceltmek hem de ülkesine hizmet etmek amacıyla, gezgin şövalye olmayı uygun ve hatta gerekli bulur. Zırhını kuşanıp atına binerek dünyayı dolaşacak, serüven peşinde koşacak, okuduğu kitaplarda gezgin şövalyelerin yaptığı her şeyi yapacak, bütün haksızlıkları düzeltecek, tehlikeleri göğüsleyecek ve bu sayede, ebedi şan ve şöhret kazanacaktır"* (Cervantes, 1997: 53).

Don Kişot'u unutulmaz bir karakter yapan özelliklerden birisi de hayallere yer verilmeyen bir çağda, hayalleri hatta hayalî sevgilisi olan ve onun için savaşan bir kişiliğe sahip olmasıdır. Hayalî ve hiç görmediği sevgilisi Dulcinea'ye ulaşmak için göze alamayacağı şey yoktur. *"...ben eşsiz Dulcinea'yi hayatımda bir tek kere olsun görmedim, sarayının eşliğinden geçmedim, sadece kulaktan, güzelliğinin ve akıllılığının şöhretine aşık oldum"* (Cervantes, 1997: 499). Menfaatlerden başka hiçbir şeyin önem taşımadığı, insanların akıllarıyla ve kendi doğrularıyla hareket etmelerinin suç sayıldığı bir dönemde; aşka, sevgiye ve akla böylesine değer vermek Don Kişot'un önemli özelliklerindedir. O sorgulayan, araştıran, eleştiren kişiliğiyle edebiyatın en önemli karakterlerindedir.

Cervantes'in, Don Kişot'u, edebiyatın, sanatın, hoşgörünün ve insana ait tüm erdemlerin Orta Çağ'ın karanlığında kaybolduğu bir dönemde yazması Don Kişot'un, edebiyat tarihinin önemli bir eseri olarak kabul görmesini sağlamıştır.

Don Kişot, yaşama bakışıyla herkesten farklıdır. Orta Çağ'ın baskıcı, karanlık ortamında böyle bir karakter yaratan Cervantes, elbette ki bu karakter ile dönemin ve toplumun durumunu çok iyi yansıtmıştır. Sorgulamanın, bilgi edinmenin engellendiği bu ortamda, kitapların yakıldığı bilinmektedir. Romanda da Don Kişot'a ait şövalyelik romanlarının ve daha birçok kitabın, onun aklını bulandırdığı ve delice işler yapmasında suçları olduğu düşüncesiyle yakıldığını görürüz. *"... Rahip, kitapların ne hakkında olduklarına bakacaktı, çünkü içlerinde yakılma cezasını hak etmeyenler de olabilirdi. "Hayır" dedi yeğen, "hiçbirini affetmemek lazım, çünkü hepsi suçlu; en iyisi, pencereden avluya atalım hepsini, üst üste yığıalım, sonra da yakalım"* (Cervantes, 1997: 74).

"Bir bilgin bu ölümsüz yapıtı değerlendirirken şöyle der: 'İnsan Don Kişot'u hayatında üç kere okumalıdır. Kahkahanın kolayca dudaklara fırlayıp duyguları harekete geçireceği gençlikte, mantığın hakim olmaya başladığı orta yaşta, her şeye felsefe açısından baktığı ihtiyarlıkta" (Özdemir, 1980: 177). Kısacası 38 farklı dile çevrilmiş bu eserin; modern edebiyata yön veren ve insanı her okuduğunda farklı düşüncelerle buluşturan bir roman olduğunu söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

Özdemir, Emin (1980). *Türk ve Dünya Edebiyatı*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara.

Saavedra, Miguel de Cervantes (1997). *La Manchalı Yaratıcı Asilzâde Don Quijote I,II*. (R. Hakmen, Çev.), YKY, İstanbul.